

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בִּי"ת נִצְחִי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת האזינו ב' תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיוזק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

1 רבי נחמיה אומר במקומן - איבלו, אבל שלא במקומן, כל זמן
2 שחן חולק לתחום - לא יאכלו, מאי במקומן - דשרי רבי נחמיה, היכי חזרו, אי נמי
3 אפילו במוד, דחשב לזו אונסין חלו בתוצאותו נברים החזירוהו, והתנאי -
4 אחריתי בהדיא: רבי אליעזר ורבי נחמיה אמרי לעולם אסורין בר, אלא לאו - על
5 דבר חיץ אינן במקומן - בשוגג קאמר, מכלל
6 דהנא קמא אף במודי שרי היבא דחורו,
7 וזרתי קולא אית ליה, וחזורי מחסרא ב'ו'
8 שלא במקומן - שלא חזרו הוא דבמדוי לא
9 יאכלו, אם יצאו במודי, אבל חזרו במקומן
10 (וזה) - במודי נמי יאכלו, ואתא רבי נחמיה
11 ל'פטר - האי 'בשוגג - יאכלו, במודי -
12 לא יאכלו' דקאמר, אשאל במקומן - אינו
13 כן, אלא אמקומן איתמר, דאם חזרו למקומן
14 בשוגג - יאכלו, אם במודי - לא יאכלו,
15 ותנא קמא אית ליה דרב פפי, לא מביד -
16 אפילו מחסרי, לתנא קמא אסור, ומתניחין
17 לא לתאשרי, דלא ברובינן, דלא איתרי תנא
18 קמא בחדריה כלל, ורבי נחמיה אשאל במקומן
19 אתא לפלוגי, דקאמר תנא קמא שוגג
20 יאכלו, ותא דרבי נחמיה למעמר האי חיילוק
21 דיהבת בין שוגג למודי - לאו אשאל במקומן
22 איתמר, לא במקומן, דהכי קאמר רבי
23 נחמיה חזרו במקומן יאכלו - אלא שוגג
24 דקאמרת, אבל שלא במקומן - אפילו בשוגג
25 לא יאכלו, ותא מרבי - בתר אחריתי
26 לעולם אסורין בר - מכלל דברתי פליגי,
27 ותנא קמא במודי במקומן נמי שרי, האי חזר
28 קולא הוא דמקיל ורבי נחמיה בהוזה הוא
29 דפליג - ורבי איבעי ליה למיזון, דרבי
30 בקמייתא: במקומן - יאכלו, שלא במקומן -
31 לא יאכלו, ואנא ידענא דאשוגג דשרי תנא
32 קמא שלא במקומן, קאתא רבי נחמיה
33 למעמר, דאי דשוגג דשרי במקומן דאשרי,
34 שלא במקומן, לא ומתנן לעולם אסורין עד
35 שיחזרו שונגין - שמע מינה: לתנא קמא
36 דשרי היבא אשאל חזר להתיירא, כגון שוגג
37 שלא במקומן, אין מודי במקומן, אלא דיאביב
38 חזר לטיבואה, וקאמר רבי נחמיה: לעולם
39 אסורין עד דיאביב תרתי להתיירא - בגיג
40 ובקמייתא, לעולם נמי דהא, פסיעות
41 - דרך הלכותי של אדם אמה, שבת בבקעה
42 - יש לו במקומן אלפים אמה לכל רוח,
43 והקפוחה נברים מחיצות בשבת - ולדירה

1 **מכלל** תנא קמא במודי נמי שרי - נראה להלכתא בתנא קמא ואף על גב דקיימאן לן
2 משנת רבי אליעזר קב נגך - דבא לא קיימא לן כוחתיא אלא פרבין, כיון דסבר
3 רב פפא ברבי, ואף בשוגג שלא במקומן נראה להלכתא בתנא קמא דשרי, ומקאמרין
4 במודי במקומן כלי' לעמא לא פליגי דאסורי, כי פליגי - בשוגג שלא במקומן, ואם כן, דרב
5 בשוגג דשרי במודי במקומן - כל שכן דשרי
6 בפנא שלא במקומן, ועוד דקיימאן לן דלא
7 קסינן שוגג אטו מדי, לא בדאורייתא ולא
8 דברבנן, מיהו, על כרחך דאם דסבר רבי אליעזר
9 כן יעקב שוגג שלא במקומן - לאו משום דקסי
10 שוגג אטו מדי, דהא במקומן לא קסי שוגג אטו
11 מדי, אלא משום כיון דאין לזן אלא ארבע
12 אמות, וקריין דילמא אתא לזרעיאן חוץ לארבע
13 אמותיו, וכן איתא בירושלמי, דקאמר, רבי
14 נחמיה דאמר, עד שיחזרו למקומן שונגין -
15 אתאי כרבי מאיר, דאמר: הנשביל בשבת בשוגג
16 יאכל ואף על גבי דהבא בשביל ישראל או מותר
17 לישראל אחר, ואמרין לקבלי (ממ) דחפצי גוים
18 קנין שבתיה, ולא נורין שנת זיציא חוץ לעי'
19 - יש חלקן בין עיר לארבע אמות, ועוד
20 דבשעשה על ידי נברים לא החזירו, ועוד: ותא -
21 דחפצי נבר קנין שבתה היינו גדרו בעלים
22 דנברים אטו בעלים דישאל, ועמיה הכי לא
23 לישראל אחר, ואמרין לקבלי (ממ) דחפצי גוים
24 **וזכרים** שהקפוחה מחיצות - בירושלמי מוק
25 לה כרבי יוחנן, ומיחו קבנטורס פירש דאתאי
26 משו כרבן גמליאל, דאמר: תנודו בירי או בסוד
27 - מחלך לא כולה, ואף על גב דלא שבת אלא
28 מחצות מבדע יסוד, דלא הקילו בהמס אלא
29 הזמ דאין לא אלא ארבע אמות, אבל הבא דיש
30 לו אלפים - לא הקילו, **ומטלטל** כולה על
31 ידי זריקה - נראה לרבינו יצחק דאף חוץ אלפים
32 מטלטל על ידי זריקה, אבל כי ארודחא איני
33 מטלטל אלא ארבע אמות, ולענין טלטול כי
34 ארודחא יפרע' למקום האסור, כל
35 **וגיטלטל** כולה על ידי זריקה - אף על גב
36 דרב דונא אית ליה בסוף פרק קמא
37 (זא) דשבת נהירא, והבא דסאס מחצות שבת
38 - לא דמי להבא, דרב הוא מודה במחציה
39 מגוריה העשירה בשבת דשמה מחציה,
40 לא

1 **רבי נחמיה אומר:** במקומן - יאכלו, שלא במקומן - לא
2 יאכלו, מאי במקומן? אילימא במקומן במודי, והא תרני
3 בהדיא: רבי נחמיה ורבי אליעזר פן יעקב אומרים:
4 לעולם אסורין עד שיחזרו למקומן שונגין, בשוגג - אין,
5 במודי - לא! אלא לאו במקומן בשוגג, וחסורי מחסרא
6 והכי תרני: פירות שניצאו חוץ לתחום - בשוגג - יאכלו,
7 במודי - לא יאכלו, פמה דברים אחרים - שלא במקומן,
8 אכל במקומן - אפילו במודי יאכלו, ואתא רבי נחמיה
9 למימר: אפילו במקומן נמי, בשוגג - אין, במודי - לא!
10 לא, במודי במקומן - דרבוי' עילמא לא פליגי דאסור.
11 והבא - בשוגג שלא במקומן פליגי, תנא קמא סבר:
12 בשוגג שרי שלא במקומן, ורבי נחמיה סבר: אפילו שונג,
13 במקומן אין, שלא במקומן נמי, לא, והא מדקתני סיפא:
14 רבי נחמיה ורבי אליעזר פן יעקב אומרים: לעולם אסורין
15 עד שיחזרו למקומן שונגין, שוגג - אין, במודי - לא.
16 **מכלל** דתנא קמא סבר: במודי נמי שרי, שמע מינה, אמר
17 רב נתן, אמר שמואל: היה מנהלך ואינו יודע תחום
18 שבת - מנהלך אלפים פסיעות בינוניות, וזו היא תחום
19 שבת, ואמר רב נתן, אמר שמואל: שבת בבקעה,
20 והקפוחה נברים מחיצה בשבת - מנהלך אלפים אמה,
21 **וגיטלטל** בבקעה על ידי זריקה, ורב הונא אמר: מנהלך
22 אלפים אמה **וגיטלטל** ארבע אמות. - **וגיטלטל** בבקעה
23 על ידי זריקה! - שמא ימשך אחר הפגז. - **באלפים** מיתה
24 **ליטלטל** כי ארודחיה! - משום דתניו **מחיצה** שנתפרצה
25 **במלואה** לקום האסור לה, היא בר רב אמר: מנהלך
26 אלפים אמה, **וגיטלטל** באלפים אמה, פמאן? דלא בר
27 נתן ולא רב הונא! - אימא: **מטלטל** בארבע, אי הכי
28 היינו דרב הונא! אימא: וכן אמר רבי היא בר רב אמר
29 ליה רב נתן, רב הונא: לא תיפלוז עליה

1 **ד'שמואל** דתנא פותיה דתנאי:
2 היה

1 לא על ידי משיב- כו שיקל מבראי לנאי ליכא למעושי שמא ימשך אחר הפרע אלא
 2 כשזרק מנאי לבראי ומדחקו החפץ ממנו. והא דאמר רב הונא אין מטלטלין אלא
 3 בארבע - היינו כלפי עבד אבראי מטלטלי בו ארתייהו וא לזרקו. דלענין זה נפרעה ממלאכה
 4 למקום האסור. ולא בארבעה - משום בכל מקום. דלענין זה לא נפרעה ממלאכה למקום
 5 האסור. ולא ובגנין זה כי ביביל גנתי (עירובין
 6 פ"א.) האסור רב דבליים טפי מארבעה בכלים דבת
 7 לנא. אף על גב דבליים דרג טפי ממלאכה בכל הגנין
 8 כרבי שמעון. והוה למקום מותר לו.

9 **ובללתו** מדרו בחצי חצר גרסין - ר' חצי
 10 העיר שמענין ליה מתניתין דרביע
 11 מערבין (עירובין פ"א.) ואם התמהו חצר מי
 12 פשיטא. דנאי שנא מנפרעה דתני ביביע
 13 מערבין (שם) ולמדו שאמרו נתנוין לו שלשים
 14 אמה. שאפילו כלתה מדרו במערה. דמשמע
 15 דיש לו חצי כשרה ואין לומר דהתם מירי
 16 בכלתה מדרו בסוף המערה - מהאמר בגמרא
 17 (שם) סוף דעירא אמרינן ליה. לך נתן. ויש
 18 לומר: דהיה ארבעה א שכיחא בה כלים. ושחך
 19 למיגור טפי בחצר במערה.

אמר

20 רב הונא היה מדרו ובא - תימנה ליה
 21 לרב הונא והיבט מדרו בחצי חצרו
 22 הא נפרץ למקום האסור לו ורשי' פירש. להלך.
 23 וקשה לישן לטלטלי לא משמע להלך. ועוד
 24 הא אשמעינא ליעל בבקעה דמהלך אליפיה. ולא
 25 גורנין דילמא אתי להלכתי חוץ למקום האסור
 26 לומר. לענין טלטול שי יחלוק בין בקעה לחצר.
 27 חצי בולגני ארתיני חשיב מחיצה - בחצר לא
 28 חשיב נפרץ למקום האסור. ליה. אין להלך
 29 כפרוש שרשי' אעבור רב הונא לאשמעינא. אף
 30 על גב דשריץ טפי למיגור בחצר במערה -
 31 אפילו הכי לא גורנין. תוספת שארין.
 32 **כתנאי'** (או וליכנהו לעיר אחרת - קצת
 33 קשה והשתא בעי לאקומי שמואל
 34 ברבן גמליאל. ושמואל לא פסיק לקמן ברבן
 35 גמליאל אלא בספעתו בחצר מדרו מצי
 36 למיגור ולטיעמי.

אבל

37 היכא אכל שבת אכל מחיצות מבעד
 38 יום - ואם התמהו. והרי ספינה. דלפי
 39 מחיצות מבעד יום ומוביל לקמן דשבת
 40 ויש לומר. דקסבר מחיצות לבראייה מום עשויות.
 41 **ורבי'** זמאי אשנא לא אמר רבא -
 42 פירושו: זמאי אפילו בתהומות. היא
 43 תאמר. מאי קבעי מהדוא טעמא דלית ליה לרבי
 44 הישע ורבי עקיבא. אמר סברת ליה ליה
 45 הדידהו והדידי שיש לומר דליה הישע ורבי
 46 עקיבא ניאמ. דאית ליה בכל מקום שהוא חוץ
 47 לתחום דאין לו אלא ארבע אמות. אלא מפנין בין
 48 דיר וסדר וספינה. אכל רבה ורבי זמאי דמפלי
 49 בין דיר וסדר. ורבי ספינה בעי שפיר. מאי אית
 50 אמר כמר. שמשמעו זה יש לחלק בעיניהם.
 51 ב'

1 **היה מודד ובא**, ובלתה מדרו בחצי העיר - מותר למלט
 2 **בכל העיר פולה**, ובלכר שלא יעבור את התחום ברבלי.
 3 **במאי מטלטלי** - לאו על ידי וירוקה? - אמר רב הונא:
 4 לא, על ידי משיכה. אמר רב הונא: היה מודד ובא,
 5 **ובלתה מדרו בחצי חצר** - אין לו אלא חצי חצר. פשיטא!
 6 **אימא:** יש לו חצי חצר. האי נמי פשיטא! מהו דתימא:
 7 **ליוש דלמא אתי למטליי בבקעה**, קא מטלטלי? אמר
 8 **רב נתנן**, מודה לי הונא: היה מודד ובא, ובלתה מדרו
 9 **על שפת תקרה** - מותר למלט בכל הבית. מאי טעמא
 10 - הואיל ותקרת הבית חזקתה. אמר רב הונא **בריה**
 11 **דרב נתן**: בתנאי; הולכייהו לעיר אחרת ונתנהו **בריר**
 12 **או פסיה**, רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ואמרין:
 13 **מהלך את פולה**. ורבי יהושע ורבי עקיבא ואמרין: אין
 14 **לו אלא ארבע אמות**. מאי לאו: רבן גמליאל ורבי אלעזר
 15 **בן עזריה דאמריו מהלך את פולה** - דלא גזיר הילוך דיר
 16 **וסתרו אטו הילוך בבקעה**, ומדחילוף אטו הילוך לא גזיר
 17 **למטר** אטו הילוך לא גזיר. ורבי יהושע ורבי עקיבא
 18 **דאמרין:** אין לו אלא ארבע אמות, דגזיר הילוך דיר
 19 **וסתרו אטו הילוך דבקעה**, ומדחילוף אטו הילוך גזיר -
 20 **מטלטל אטו הילוך נמי גזיר**. כמפאי? דילמא, כי לא גזיר
 21 **רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הילוך סהר ודיר אטו**
 22 **הילוך בקעה** - הגי מילי התם דשיני מקומות הן, אבל
 23 **מטלטל אטו הילוך דמקום אחר הוא** - הכי נמי דגזיר,
 24 **גזירה שפא ימשך אחר הפגיו**. ורבי יהושע ורבי עקיבא
 25 **נמי מפאי דמשום דגזיר הוא** - דילמא משום דקא סברין:
 26 **כי אמרין 'שבת הבית פולו פארבע אמות' - הגי**
 27 **מילי ילכת בשבת פאזיר מחיצות מבעד יום**, אבל היכא
 28 **דלא שבת פאזיר מחיצות מבעד יום** - לא. אמר רב:
 29 **ולתתא ברבן גמליאל בריר וסהר וספינה. ושמואל אמר:**
 30 **ולתתא ברבן גמליאל בספינה**, אבל בריר וסהר - לא.
 31 **דכולי ענינא מיתה הלכה ברבן גמליאל בספינה**, מאי
 32 **טעמא? אמר רב:** הואיל ושבת פאזיר מחיצות מבעד
 33 **יום**. ורבי זמאי אמר: הואיל וספינה נטלתה מתחילת
 34 **ארבע ומצחתו בסוף ארבע**. מאי בינייהו? איכא בינייהו
 35 **שנפחתה דאפי ספינה**. אין נמי, בקופין בספינה לספינה.
 36 **ורבי זמאי טעמא לא אמר פרעה? אמר רב:** לחבריה

1 היה מודד ובא - הנותן עירובו, ובא לילך ממקום עירובו אלפס, ובלתה מדרו בחצי
 2 עיר אחרת שעירובו את כולה, אי נמי ביום טוב. שלא יעבור תחום - אלפס ממקום
 3 עירובו ברבלי, ודין דלא שבת תבוכה - לא היא ליה כארבע אמות. במאי מטלטלי
 4 - בכל העיר, והאיל ותני שלא יעבור את התחום ברבלי. לאו על ידי וירוקה - אלמא:
 5 לא מותר שמא ימשך. לא רבן גמליאל ורבי אלעזר -
 6 גרסין נתנן דגריס לה הכי קאמר. ורב הונא
 7 מותר לך האי דאקטני מותר לטלטל בכל העיר
 8 כולה, ושביחבא קאמר, שמואל מחוץ לאלפס
 9 לתוך אלפס, דהתם ליכא למיגור שמא ימשך
 10 דלא תפצוי הוא. על דמיתיה ליה לוגאי, וכו'
 11 מיתיה ליה - תו לא מפני ליה. דבי גרסינן:
 12 אמר רב הונא היה מודד ובא ובלתה מדרו
 13 בחצי חצר אין לו אלא חצי חצר - להלך.
 14 פשיטא - דהא כלו אלפס. לאו, אימא יש לו
 15 חצי חצר - אותו חצי על חצי שבתוך תחומו
 16 מותר להלך בו ארדוהו, והתיירא איצטריכו
 17 אסורא אדדך פלגא. אמר רב הונא
 18 נמי פשיטא, דפלגא דבתוך מדרו אתי ליה
 19 (הכי גרסינן) אמר רב הונא: היה מודד ובא
 20 ובלתה מדרו בחצי חצר - אין לו אלא חצי
 21 חצר. פשיטא - דהא שמענין ליה לרב הונא
 22 דגור שמא ימשך. אימא יש לו חצי חצר
 23 אותו חצי חצר שבתוך תחומו מותר לטלטל בו
 24 ארדוהו, והתיירא איצטריכו אלפס ולא
 25 אסורא אדדך פלגא. אמר רב הונא
 26 דפלגא. דבתוך מדרו - שרי, דלא דמי לשבת
 27 בבקעה. דהתם - איכא למיגור לטלטלי
 28 דלמא בתוך אלפס משום טעמא דנפרעה.
 29 דהדיא ורבי נפרעה למקום האסור לה שחך
 30 מצדעת הללו לא היו כאן מבעד יום והיתה
 31 אסור לה אכל ארם. וכשזרקתה בשבת והועילו
 32 ליה שבתוהו אלפס - והועילו לו ולא חייב
 33 אלפס שחך חוץ מתחומו. והאי חוץ לאלפס
 34 לא היה לו שום הישר אצל שום אדם.
 35 הלכך, ודי מקום האסור, ואוסר אבל חצר -
 36 אין לומר בה חילוק פירעה למקום האסור.
 37 הוא מבעד יום הוא היא. ונדו דאסור ליה
 38 לטלטלי חוץ לאלפס על ידי וירוקה. משום
 39 שמא ימשך, אבל בתוך מדרו תחומו -
 40 נטלטלי כו ארדוהו. מודה לי הונא - אף על
 41 על דגור שמא ימשך. היה מודד ובא ובלתה
 42 מדרו על שפת תקרה - נכנס שחך התיירא.
 43 והבית חוץ למדרו הוא. ובגון שנפרץ כותל
 44 הבית ששתייר ממעמלה חוץ תיר, ונפרץ בית
 45 לחצר שבפניה, דלא היה בתוך נפרץ למקום
 46 האסור. מותר למלט בכל הבית - על ידי
 47 וירוקה. ואף על פי שאסור ליכנס לתוכה
 48 ברבלי. והבא לא גורנין שמא ימשך. הואיל
 49 ותקרת הבית חזקתה. ורבי זמאי נראת
 50 כירודת וסותמתו ואיכא דהכר ולא ממשך.
 51 שחך עיניו נתון בתקרה. וסימן הוא ששם
 52 כלתה מדרו. כתנאי' - אי גורנין שמא ימשך
 53 על
 54 על דלא שבת בעיר מחיצותיהן מבעד יום - בארבע אמות דמיין לה. והואיל ובאנוס יצא מתחומו. ומדחילוף - דיר וסדר אטו הילוך דבקעה לא גורנין. מיליאל אטו הילוך -
 55 כגון שבת בבית חוץ לחוץ האסור לו חוץ לאלפס במקום שבתוהו. וטלטול הירוקה מותר בה מחיצות. לא גורנין - שאין טלטל בירוקה חוץ לאלפס את הילוך. שמא
 56 ימשך אחר חצר רב נתנן. ואף על גב דשבת בבקעה נפרים לא כירור ליה חוהיה. דהא בריתא אף על גב דלא שבת בארץ מחיצות שירי. ביה מותר ברב נתנן קימי.
 57 דלא גורנין שמא ימשך. אי נמי שבת בבקעה נמי סברא ליה חוהיה. דהא דשרי ליה הבא - משום דגנא הוא. נמי מקומות הן - ולא זמאי אדדיר. דיר וסדר יש קלון מחיצות.
 58 בקעה אף לא חוהיה. הלכך, אבל שילול אטו הילוך - כגון ששבת בבקעה ביום טוב. אימא דגורנין יש טלטל בירוקה חוץ לאלפס. שמא ימשך אחר חצרו. דהא
 59 דח חלקה הוא. ומלת ליה דלא נתון בכל. אבל חזקא אלא שבת - לא הוי כארבע אמות. ולהכי לא משתייר בירוקה חוץ לאלפס. אמר רב זמאי לך דשרי ליה בכל העיר
 60 וסדר בירוקה. ולא גורנין שיש זמאי ורמשך. הואיל ושבת - היא לה ספינה כארבע אמות. נטלתה מתחילת ארבע ומצחתה לפס ארבע - כלומר: משיבא זה חוץ לתחום לא
 61 נקט ליה ארבע אמות. ספינה כל ששה אמות כלל. כל קצינה הולכת לתוך ארבע אמות. נמצא שאין לה חרות ארבע אמות כלל. שלא עמד פחתה את בתוך ארבע אמות.
 62 הלכך, אף על גב דארבע אמות. אלא שבת ארבע אמות. נמצא שאין לה חרות ארבע אמות. נמצא שאין לה חרות ארבע אמות כלל. שלא עמד פחתה את בתוך ארבע אמות.
 63 ויש לה אלא רב ארבע אמות. אלא שבת ארבע אמות. נמצא שאין לה חרות ארבע אמות. נמצא שאין לה חרות ארבע אמות כלל. שלא עמד פחתה את בתוך ארבע אמות.
 64 הלכה, אבל לא חזר לראש האחר היכי משתייר ובמתניתין אז חילק רבן גמליאל ליה בין שהוא מותר ליה בין שהוא חזק. כל שהספינה מחלבת. והוה לישן חוץ רבי שמעון
 65 מן חצר. לישנא ארתינא: שולחן ערוך קודם שיניעה. הספינה מרמיא מארבע אמות שלו ונכנס לתוך ארבע אמות אחרות על כרחי. והוה ליה מימי שהציאותו
 66 נכר חוץ מארבע אמותיו ונתורה לותרן ארבע אמות אחרות. שנתנוין לו ארבע אמות. וכן לשלם. וזה עיקר. מאי בינייהו - בין רבא לרבי זמאי. שנפחתה דאפי ספינה - וביטלו
 67 דמחיצות. דרבא - ליתא. דרבי זמאי - אי. ואי. ואי בני בקופין בספינה לספינה - ובאזיר מחיצותיהו שו לו את שבת. לרבא - אי יכול להלך בןו ולרבי זמאי - שרי.
 68 להביריה

עירובין, פרק רביעי - מי שהוציא אוהו דף מג עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 קפא תוספות

1 להבירה מים עשיות - ולא חשיבי מחיצות לעשות ספינה כולה כארבע אמות. אמר
 2 לך במחלת - אדכיא למומר דאי טעמא דספינה נוטלתו אפילו רבי עקיבא מודי
 3 דשרי. כי פליגי בשקמדה - ובשעת עמידתה קנו להו ארבע אמותיה, ולחשיבי
 4 בהראי על שנת עמידה (חולק), ואפילו הכי שרי רבן גמליאל לאומר אורי מחיצות.
 5 היני דקתני ר' לחשיבי - דמשבע דשרי

6 אפילו לרבי עקיבא. אלמא: כי אסר - לאו 1
 7 במחלת אסור לכלול עמלא, ואינהו הוא 2
 8 דאחמור אנשיהו, דלמא עמדה פתאום 3
 9 ולא ארתק, אלא אי אמת - בשעמדה 4
 10 דברי הכל אסור, דמחיצות לא חשיבי. 5
 11 ובמחלת הוא פלוגי - מאי רצו? לא לרבי 6
 12 עקיבא ורבי יודישע בין מולתין בין עמדי 7
 13 אסורא הוא. דיקא נמי - דבעמדה פליגי. 8
 14 מבבל דפליגי - בספינה. בחמה. והא רצו 9
 15 קתו ומנא להו לרב וטומאל פלוגי בספינה. 10
 16 אין תהתיא - בנחתא. ופלגי בשעמדה. 11
 17 הוא דקתני רצו - אמאלכת. רב ורנניא בן 12
 18 אחי רבי יהושע (הלכה ברבן גמליאל 13
 19 בספינה - כעין ספינה, שהיתה מחלבת. 14
 20 ולא חישתו לשמא עמדה. ומיהו, אפילו 15
 21 בשעמדה פליגי רבן גמליאל דומיא דרבי 16
 22 וסור, והא הלכה בנחתא אלא במחלת. אבל 17
 23 עמדה דהיינו דרבי וסור - הלכה כרבי 18
 24 עקיבא. כל אותו היום - שריו בספינה. אחי 19
 25 אבא - רבי יהושע. אמש - לערב. יש 20
 26 תובעין. אין אסור תחומין למעלה מעשרה 21
 27 כרמנשא ואילו, בעמוד גבוה עשרה ורוב 22
 28 ארבעה - ובנסא ראשו אחוה לחוף התחום 23
 29 לא תבעי לך דאסור תחומין נהנה בו, ולא 24
 30 יעלה על ראשו שבתוך התחום ויצא לראשו 25
 31 אחר - דהא חזי לרביע, והחולק מעליא 26
 32 הוא. ואין רצו ארבעה - דלא תחולק 27
 33 תשמרתיה. אפי' רבא - בשט. מי הוא יתקן 28
 34 אי לא: מהם ספינה למעלה מעשרה מחלבת 29
 35 ואינה נחה, דרמי לקפידה באורי אפילו הכי 30
 36 אסור. אמאי רצו - דהא אין בו שום אילן 31
 37 אפילו עמדה. בריקק - פחות מעשרה. רקק 32
 38 גיעו ברבי'א. יוסף שרא - ולא מינט 33
 39 שבתא. בעבודת יומים טובים - דודאי לא 34
 40 אבתי משוי האדינא.

29 - שפיר, אלא אי אמרת, אין תחומין? כי לא היינו בתוך התחום במאי הוי? אמר
 30 רבא: במחלת בריקק. תא שמע: הני שב שמעתא דאיתאמן בצפרא בשבתא קמיה
 31 דרב הקדיא בסוריא בתדי פניא בשבתא קמיה דרבא בפומבדיתא. מאן אמריהו? לאו
 32 אליהו אמריהו? אלמא: אין תחומין למעלה מעשרה! לא, דלמא יוסף שרא אמריהו.
 33 תא שמע: הריני נזיר ביום שכן דוד בא - מותר לשחות יין בשבתות וזמנים טובים,
 ואסור

1 **ב**י פליגי בשעמדה - השתא אורי היה ממאי דקאמרו: איכא כתיבוי שנפתחו חמתי
 2 הספינה וקופץ. והשתא לרבה נמי מולך את כולה. ודמה רבה לרבי וירא במחלתו
 3 ואם תאמר. והכא לית ליה לרבה אליבא דשמואל דמחיצות להבירה מים עשיות, ובפרק
 4 'כל גנות' (עירובין x.g) קאמר שמואל בספינה: אין משללין בה אלא כארבע אמות. משום.
 5 דמחיצות להבירה מים עשיותו שני לומר: הדתם
 6 ביחודות מבית אטחים, ומטעם להבירה מים
 7 עשיות ולא חשיבא במקופץ ליריה והכא פחות
 8 מבית אטחים, דלא בעינן מוקפת ליריה, אי נמי.
 9 הדר ביה כדאמרינן התם.
 10 **הא** רצו אסורא הוא - ורבי וירא לא חש
 11 לאותה קשיא. ומפרש שרבי לחמירי על
 12 עינן משעמדיהו. אי נמי נמי חש סורב רבי וירא
 13 דאין תחומין למעלה מעשרה, ורצו משום שמא
 14 תחלק בריקק, כדאמרינן בסמוך.
 15 **הלכה** ברבן גמליאל בספינה - פסק רבינו
 16 שמואל בן שאיל. והתורח זיכנס בספינה
 17 במעל ידי בערב שבת, אפילו שהספינה חלבת
 18 חוץ לתחום בשבת, דספינה גמליאל אולא איהו
 19 חוץ למדי עבדי, ובכלל רצו יעל על חוץ פניה.
 20 והספינה כולה ארבע אמות. והא דהניא סוף פרק
 21 קמא דשבת (ט"א). אין מבית בספינה פחות
 22 משעמדה יום - אחאי פלגי שמא, דלא שרי
 23 לעשות מלאכה בערב שבת אלא כבידי שישעו
 24 מנעוד יום. אבל לבית הלישר עם השמש, אף
 25 על פי שהמלאכה נעשית בשבת - שרי לזכנס.
 26 חוץ על פי שהמלאכה ברייתא חייב רבי ורובן
 27 משענו בן גמליאל - אליבא דרבא שמאי פליגי.
 28 וכן משענו כירושלמי דחייב ברייתא בית שמאי.
 29 דקתני: אין מפליגין לים הגדול לא בחבישי ולא
 30 בערב שבת. בית שמאי אומר: אפילו ברביעי,
 31 ובית הלל מתירין. משמע דשרי אפילו בערב
 32 שבת. וקאי אתנא קמא, אבא דרבא שמאי - היינו
 33 שנת רבא ועוד פסקו רבא שמאל בן גמליאל
 34 שאפילו בערב שבתו זיכנס. כיון דלאו מדיק
 35 עבדי, אך אין לו אלא ארבע אמות כיון דלא
 36 שבתא. ודמחיצות מבעוד יום. וכן דבית
 37 הלל לא שרי אלא עם השמש אבל בשבת לא -
 38 היינו משום דרמי לאמירה דגברי שבת. ואין
 39 הריא דפרקי 'תולין' (שם ק"טב). משמע
 40 דאסור, גבי חזרא שורבא מרבנן דאדיל תימיל
 41 במבארי ועבר לאידך גיסא וסירי פירי, ואמר:
 42 לניעם קא מיכאנא. ושרי משום דהערמה דרבנן
 43 הוא. ועורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה.
 44 משמע דאסור לכתחילה ואפילו לחוף התחום.
 45 מדיא מוכרי שם יציאתו חוץ לתחום, ומשמע
 46 דסירי לית בו אסורא. דאפילו בשבת שרי,
 47 כדאמרינן (שם ק"א). שמור לי פירותי
 48 שבתחומך ואני אשמור פירותך שבחבומי. ומטעם
 49 שישאר ליכנס בספינה. אמור רבינו יצחק בן אברהם: משום דרמי לשב בנהר, ואסור גוריה שמא יעשה חבית של שייטין. אי נמי: שמא יודג הספינה, ודוי מולבית ארבע אמות כבמחלת.
 50 ורבינו יצחק בן אברהם מודיק נמי מירושלמי שבהאי אסור ליכנס בספינה בשבת. מולא קאמר תנא קמא לא בשבת ולא בערב שבת. דהוה משמע דבית הלל מתירין אפילו בשבת.
 51 כי היכי דנקט ולא בערב שבת משום בית הלל. ואמר רבינו יצחק: דאיתן ביה אדם שמריליקן רוחא בספינה בערב שבת ואוכלן שם וסומכין על כך להפליגי בספינה בשבת - לא שפיר
 52 עבדי, דסוף סוף הם מופליגין בשבת. ומה שפירש רבינו שמואל בן מאיר שם שנסב בספינה בשבת אין לו אלא ארבע אמות - אין נראה. דקימאן כר בר דאמר: אפילו דיר וסודר דלא
 53 פשט באורי מחיצות - הלכה כרבן גמליאל. (מה"א) בפשישות גבי נחתיה בן ונליא: דמילא נמי גברי סקנן. דאי במילא נמי ונתיבתי וחסבר רב הלכה ברבן גמליאל
 54 כדיר וסודר ולקמן (מוג"ג נמי), גבי הנהר דכרי דאחו למכרבתא דחשבת כל העיר כארבע אמות - היינו כר. אף על גב דרב ונחאל פסיק כשמואל, והביא רביה מחגיגה דאמר. אמש
 55 הבריע (כן) אחי אבא בן - אין הלכה בן. דאמר אמרינן בשבת פירי' (מה"א) הבריע דברייתא אלא הבריע הוי. ועוד: דאזח אבא רבי יהושע, והחולק אתי יכול להבירי. וכן פסק
 56 דרב אלפס דקימאן לא רבא באיסורי. ורעה רעה רבנו שמואל בן אורי לחרוי' לזכנס בקורן בשבת ורמי מולבית חוץ לתחום. וחוץ בו משום שמא יפירד לא ליטשא ואין עשית אורי, ואין
 57 לו אלא ארבע אמות. ואמר רבינו יצחק: דאפילו ליכנס בו בערב שבת. אסור. לזכנס בספינה שרי ליכנס בערב שבת. אבל כיון דאפשר לו ליעל - אסור. מרדו, שמואל אין לו לחמירי
 58 אפילו נזמן לו יביעה שיהל לירד - לא פלוג רבנן בספינה. ועוד: אם ברמה מנדיג בקורן - פשיטא דאסור להשתמש בבעלי יום. שמא יחזיק ומרד.

1 **ב**י פליגי בשעמדה - השתא אורי היה ממאי דקאמרו: איכא כתיבוי שנפתחו חמתי
 2 הספינה וקופץ. והשתא לרבה נמי מולך את כולה. ודמה רבה לרבי וירא במחלתו
 3 ואם תאמר. והכא לית ליה לרבה אליבא דשמואל דמחיצות להבירה מים עשיות, ובפרק
 4 'כל גנות' (עירובין x.g) קאמר שמואל בספינה: אין משללין בה אלא כארבע אמות. משום.
 5 דמחיצות להבירה מים עשיותו שני לומר: הדתם
 6 ביחודות מבית אטחים, ומטעם להבירה מים
 7 עשיות ולא חשיבא במקופץ ליריה והכא פחות
 8 מבית אטחים, דלא בעינן מוקפת ליריה, אי נמי.
 9 הדר ביה כדאמרינן התם.
 10 **הא** רצו אסורא הוא - ורבי וירא לא חש
 11 לאותה קשיא. ומפרש שרבי לחמירי על
 12 עינן משעמדיהו. אי נמי נמי חש סורב רבי וירא
 13 דאין תחומין למעלה מעשרה, ורצו משום שמא
 14 תחלק בריקק, כדאמרינן בסמוך.
 15 **הלכה** ברבן גמליאל בספינה - פסק רבינו
 16 שמואל בן שאיל. והתורח זיכנס בספינה
 17 במעל ידי בערב שבת, אפילו שהספינה חלבת
 18 חוץ לתחום בשבת, דספינה גמליאל אולא איהו
 19 חוץ למדי עבדי, ובכלל רצו יעל על חוץ פניה.
 20 והספינה כולה ארבע אמות. והא דהניא סוף פרק
 21 קמא דשבת (ט"א). אין מבית בספינה פחות
 22 משעמדה יום - אחאי פלגי שמא, דלא שרי
 23 לעשות מלאכה בערב שבת אלא כבידי שישעו
 24 מנעוד יום. אבל לבית הלישר עם השמש, אף
 25 על פי שהמלאכה נעשית בשבת - שרי לזכנס.
 26 חוץ על פי שהמלאכה ברייתא חייב רבי ורובן
 27 משענו בן גמליאל - אליבא דרבא שמאי פליגי.
 28 וכן משענו כירושלמי דחייב ברייתא בית שמאי.
 29 דקתני: אין מפליגין לים הגדול לא בחבישי ולא
 30 בערב שבת. בית שמאי אומר: אפילו ברביעי,
 31 ובית הלל מתירין. משמע דשרי אפילו בערב
 32 שבת. וקאי אתנא קמא, אבא דרבא שמאי - היינו
 33 שנת רבא ועוד פסקו רבא שמאל בן גמליאל
 34 שאפילו בערב שבתו זיכנס. כיון דלאו מדיק
 35 עבדי, אך אין לו אלא ארבע אמות כיון דלא
 36 שבתא. ודמחיצות מבעוד יום. וכן דבית
 37 הלל לא שרי אלא עם השמש אבל בשבת לא -
 38 היינו משום דרמי לאמירה דגברי שבת. ואין
 39 הריא דפרקי 'תולין' (שם ק"טב). משמע
 40 דאסור, גבי חזרא שורבא מרבנן דאדיל תימיל
 41 במבארי ועבר לאידך גיסא וסירי פירי, ואמר:
 42 לניעם קא מיכאנא. ושרי משום דהערמה דרבנן
 43 הוא. ועורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה.
 44 משמע דאסור לכתחילה ואפילו לחוף התחום.
 45 מדיא מוכרי שם יציאתו חוץ לתחום, ומשמע
 46 דסירי לית בו אסורא. דאפילו בשבת שרי,
 47 כדאמרינן (שם ק"א). שמור לי פירותי
 48 שבתחומך ואני אשמור פירותך שבחבומי. ומטעם
 49 שישאר ליכנס בספינה. אמור רבינו יצחק בן אברהם: משום דרמי לשב בנהר, ואסור גוריה שמא יעשה חבית של שייטין. אי נמי: שמא יודג הספינה, ודוי מולבית ארבע אמות כבמחלת.
 50 ורבינו יצחק בן אברהם מודיק נמי מירושלמי שבהאי אסור ליכנס בספינה בשבת. מולא קאמר תנא קמא לא בשבת ולא בערב שבת. דהוה משמע דבית הלל מתירין אפילו בשבת.
 51 כי היכי דנקט ולא בערב שבת משום בית הלל. ואמר רבינו יצחק: דאיתן ביה אדם שמריליקן רוחא בספינה בערב שבת ואוכלן שם וסומכין על כך להפליגי בספינה בשבת - לא שפיר
 52 עבדי, דסוף סוף הם מופליגין בשבת. ומה שפירש רבינו שמואל בן מאיר שם שנסב בספינה בשבת אין לו אלא ארבע אמות - אין נראה. דקימאן כר בר דאמר: אפילו דיר וסודר דלא
 53 פשט באורי מחיצות - הלכה כרבן גמליאל. (מה"א) בפשישות גבי נחתיה בן ונליא: דמילא נמי גברי סקנן. דאי במילא נמי ונתיבתי וחסבר רב הלכה ברבן גמליאל
 54 כדיר וסודר ולקמן (מוג"ג נמי), גבי הנהר דכרי דאחו למכרבתא דחשבת כל העיר כארבע אמות - היינו כר. אף על גב דרב ונחאל פסיק כשמואל, והביא רביה מחגיגה דאמר. אמש
 55 הבריע (כן) אחי אבא בן - אין הלכה בן. דאמר אמרינן בשבת פירי' (מה"א) הבריע דברייתא אלא הבריע הוי. ועוד: דאזח אבא רבי יהושע, והחולק אתי יכול להבירי. וכן פסק
 56 דרב אלפס דקימאן לא רבא באיסורי. ורעה רעה רבנו שמואל בן אורי לחרוי' לזכנס בקורן בשבת ורמי מולבית חוץ לתחום. וחוץ בו משום שמא יפירד לא ליטשא ואין עשית אורי, ואין
 57 לו אלא ארבע אמות. ואמר רבינו יצחק: דאפילו ליכנס בו בערב שבת. אסור. לזכנס בספינה שרי ליכנס בערב שבת. אבל כיון דאפשר לו ליעל - אסור. מרדו, שמואל אין לו לחמירי
 58 אפילו נזמן לו יביעה שיהל לירד - לא פלוג רבנן בספינה. ועוד: אם ברמה מנדיג בקורן - פשיטא דאסור להשתמש בבעלי יום. שמא יחזיק ומרד.

עירובין, פרק רביעי – מי שהוציאווה דף מד עמוד א – מותר מהדרת 'אבן ישראל' (שטיינזליץ) קנא תוספות

1 וקביעניא ליה הלכה כרבי אליעזר – דאמר במתניתין: מי שיצא חוץ לתחום שתי
2 אמות – יבנס. דיקא נמי – דרבדאל מלו גברי הוה. דאמר ליה – רב נחמן: עשה לו
3 מחיצה של בני אדם ויבנס, למה ליה למימר יבנס – אלא הכי קאמר: יעשה המחיצה
4 ועד השמים, ואחר כך יבנס הוא בעצמו כמי מחיצה. נפל דוהנה – שחזק ולא
5 יוקא את הפטא – היש לו תוספת בנגד

6 הפריה. ואף על גב דלא מחיוב בנגד, דרובה
7 במתכוון לפנות לו מקום הסוכה – אפילו
8 הכי אית, וקשה לתוך שדור לעשות מחיצה
9 של בני אדם בשבת. כדי שיבאל וישתה וישן
10 – עיקר מצותה של סוכה בשלשה דברים –
11 הללו. ויוקא את הפטא בל – אלמא: שרי.
12 ופרכין: קשיין אתרוי. ואם לא אין פוקקין
13 בו – דמי לבונה, שמומין על תמימת תורתו.
14 ואף על פי ששראי הוא, שדרי יחזור ויתבת.
15 ותו אתרבי עלת – דאפילו רבנן לא שרו
16 אלא להוסיף, כגון פקק חלוץ התוספת בעלמא
17 הוא. וברייחא וכן למעבד דופן לבתחילה.
18 ורבי מאיר פוסי – בלא גמטא סוכה
19 ובא.ו א שמת תברת, דלא מדיי קא עביד –
20 דכין דלא תוספת לסוכה, אף על גב דעביד
21 אהל – שרי. דקסבר: עשיי אהל עראי.
22 והואיל לא נחלק מקום סוכה – אינו אלא אהל
23 עראי, ושרי, ובתני טובא איבא למפרץ
24 עלה; דהא יכדי שיבאל וישתה וישן קטני,
25 אלמא: לתקנה לסוכה קאתה? ופרכין
26 עליה פרכי טובא, עד דמפקין ליה שמעמא.
27 אימור דשבעת ליל רבי מאיר – דפסיל.
28 בהמה – משום שאמת תברת. אדם – שיש בו
29 דעת לעמוד, אלא כליל שא ממוקמן –
30 שבעת לילה הוא נתא אדם וכליל הוא
31 דקתני, עושה את תבירו דופן ויוקא את
32 המטה. ותו – גזיל נחלקו לא תוספת רבי
33 מאיר – דמוקפת לוא דשראי אליביה,
34 ומשום דלא חיי ויקון מוציא ואלו, דלאו
35 דבשר מחיצה. אליבא דרשא – דשרי רב.
36 מאיר, לא קאמר כרבי אליעזר רביה ולא
37 כרבנן. דהא פקק החלוץ אין בו מצות סוכה,
38 ולא שרו רבנן אלא להוסיף. אלא רב הוא
39 רבנן – דהא דקתני ופנה לא יעמיד בה
40 חי. ברופן שלישי – דבשתי דפנות אין קורי
41 אהל, וכי עביד בה דופן שלישי – משה ליה
42 אהל. ומגו דבין דאין עושית אתרבי עליה
43 בתחילה. והא דתני מותר – ברופן רביעית,
44 ורבנן הכי חיי אהל, והא תוספת בעלמא
45 הוא. ודבלי לעשניהו, דאמר מוספין אהל
46 בשבת. דיקא נמי – דהא דקתני אסור ברופן
47 שלישי קא. קתני נפל דוהנה – ומשעת
48 דופן שיהא מותרת בה. ורביעית חיי היא
49 תיקון סוכה, ותו (סוכה גא): ושאל ליה
50 שלש דפנות – פסולה, הא בשלש – שפיריה.
אלא

1 או אין הלכה כרבן גמליאל? או דילמא: ברלא מלו
2 בגר עסקינו, וקא מפעיא ליה: הלכה כרבי אליעזר
3 או אין הלכה כרבי אליעזר? – פשיטא, ברלא מלו
4 גברי עסקינו. דאי סלקא דעתך דרבמלו גברי עסקינו
5 מאי תיבעי ליה? האמר רב: הלכה כרבן גמליאל
6 דרבי וסברה וספיקה! אלא ודאי: ברלא מלו בגר עסקינו,
7 ודרבי אליעזר מפעיא ליה. דיקא נמי, דאיתביה ליה
8 'יבנס', מאי 'יבנס', לאו בלא מחיצה? איתביה רב
9 נחמן בר יצחק לרבא: נפל דוהנה – לא יעמיד בה
10 אדם בהמה וכלים, ולא יוקף את המטה לפרוס עליה
11 סדן – לפי שאין עושיין אהל עראי בתחילה ביום טוב,
12 ואין צריך לומר בשבת. אמר ליה: את אפרת לי מרה,
13 ואנא אמינא קד מרה: עושה אדם את תבירו דופן כדי
14 שיבאל וישתה וישן? ויוקף את המטה, ויפרוס עליה
15 סדן כדי שלא הפול חמה על תמת ועל הארקלין קשיין
16 אתרדי! לא קשיא: הא – רבי אליעזר, הא – רבנן, דתני:
17 פקק החלוץ, רבי אליעזר אומר: בלגן משקורו וחלמי –
18 פוקקין בו, ואם לאו – אין ויחכים ואמרימם:
19 ביום וכן כדי פוקקין בו. והא איתמר עלת, אמר
20 רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: הכל מודים שאין
21 עושיין אהל עראי בתחילה ביום טוב, ואין צריך לומר
22 בשבת. לא נחלקו אלא להוסיף, שרבי אליעזר אומר:
23 אין מוספין ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת. ויחכים
24 ואמרימם: מוספין בשבת, ואין צריך לומר ביום טוב:
25 אלא, לא קשיא: הא – כרבי מאיר, הא – רבבי יהודה.
26 דתניא: עשאה לכתמהו דופן לסוכה – רבי מאיר פוסל,
27 ורבי יהודה מבטלי. רבי מאיר דקא פסיל התם – אלמא:
28 לא תיחדה מיהא, הכא שרי – דלאו מדיי קא עביד.
29 ורבי יהודה דקא מבטלי התם – אלמא: מחיצה היא,
30 הכא אסור. ותיסקרא? אימור דשמעת ליה לרבי מאיר
31 בהמה, אדם וכלים מי שמעת ליה? ותו, רבי מאיר
32 אליבא דמאן? אי אליבא דרבי אליעזר – להוסיף נמי
33 אסור! אלא אליבא דרבנן – אימור דאמר רבנן להוסיף,
34 לכתחילה מי אמור? אלא: הא והא רבנן, וכלים
35 אפלים לא קשיא: הא – בהוין שלישי, הא – בהוין
36 רביעית. דיקא נמי, דקתני 'נפל דוהנה', שמע מינה.
אלא

1 א' דילמא דרבמלו גבי עסקין – והשתא, אפילו אין אן הלכה כרבי אליעזר – יבנס, ואם
2 האמר: כיון דאמר רבנן אפילו אחת לא יבנס, אף על פי שרביעית אמות שלו
3 מובלעת בתוך התחום ראשון – הכי נמי פי מלו גברי מחיצה, ומניעת חוץ התחום לא
4 יבנס! ויש לומר: רלא דמי, דהכא בתוספת מחיצה דרבני רבא ועל ידי מחיצה מארבע
5 אמות ועוד לו תבטימ, ומעתה חיי ליתן לו
6 ארבע אמות אחרות. וכיון שהוא בתחום ראשון
7 לא ניתן לו ארבע אמות אחרות, אלא חוץ
8 לתחומן הראשון. אבל בהבלעת ארבע אמות,
9 שלא הפסיד בבנייתו ארבע אמות – לא יבנס.
10 דאי' דרבמלו אין תבני ליה – ואף על גב דרבי
11 מאיר פוסל לקמן בהמה לדופן סוכה,
12 פשיטא ליה דהלכה כרבי יהודה. ודאי אלא חוץ
13 דבטא אפילו רבי מאיר מודה. דלא שייך בה
14 דבטא יבדח – דלאו היינו טעמא דרבי מאיר,
15 ברמישק פרק 'דישין' (סוכה גא). דהא שפיר
16 לקמן: אדם וכלים מי שמעיין ליה – היינו לטמא
17 ומפריש סוכה דטעמא דרבי מאיר שטייטן שמו
18 דבשר כרבי' שלא הפול חמה על גמט – דהא
19 דאמרין בפרק 'כירה' (שבת מגב). אין עושין
20 מחיצה למת בשביל גמט. דהא שריי תבא היינו
21 דמפרש התם – באין גבי אדם ויושבין בעצד
22 וכו'. ורבינו יצחק מפרש: דבטא חיי שפיר בשביל
23 דה. שאם סריח גמט ומטריכו לטמא מן הסוכה.
24 פקק החלוץ – בפרק 'הכלים' (שבת
25 קהא). פירש הקושניס: אהל חלוץ ויה
26 למעלה בגג, אבל מן הגז – לא שייך אסור
27 אהל. והביא רבינו ל'גמט' (לקמן ע"א).
28 דבר רב וטעמא דדדו יתבי בהווא חזר, נפל
29 גזא גבי יבני. אמר שמואל: נדחו ליה למיטא.
30 אתרויהו רב לאפיה. ופריך לשמואל, למח לי
31 למעבד הכי? האמר: זה מטלטל על עיקר
32 מחיצה כו'. ומשני: שמואל עביד לאעשת
33 בעלמא. משמע, שאם היה שמואל אסור לטלטל
34 כרב – לא היה קשה מדי. ודכתיב שרי למעבד
35 כרב. אלמא: לא חשיב אהל בדפנות מן הגז. והא
36 דקפיד רב – לא אעשיית מחיצות. אלא משום
37 דקסבר אסור לטלטל הסדן בתוכה. ובפרק קמא
38 דסוכה (שבת גב). עביד דשכחו ליה הביאו ספר
39 דתורה מרביע, למחר פרוס סדינין על גבי
40 עמודי והביאו ספר תורה וקראו בו. ופריך: פרסו
41 לתחילה? ומי שרי? והאמר רבי: הכל מודים
42 שאין עושין אהל עראי בתחלה בשבת. רשי לא
43 גטיסין אלא פרסו סלקא דעתך. פירוש: אך
44 הביאין דרך רשות הרבים. ומשני: אלא שמצאו
45 סדינין פרוסין, ואין נראה למחוק הסדינים. ועוד:
46 מאי שטייטן? אלא איך הביאום? דלמא הביאום דין
47 מלמשיה. ועוד: דבשמיטתו בחוב דקן דמי שייך
48 עשיית אהל, דאעשיית דופן מייחיה ליה. ועוד
49 דלשת חלוץ שייך בחובל ובגן כרי ליה ארובה
50 כרתון (ביצה להב). משילין פירות ורך הארובה.
51 ונראה לרבינו חם דמן הגז שרי עשיית אהל.
52 והשתא מחיצה מועלת לחוץ – חטוב עשיית
53 אהל בתחלה, כחדיא דפירוס סדינין ולרב דאסר לטלטל בכל גוה – שייך עשיית אהל לבתחילה. ואעשיית מחיצות קפיד, דחיי ברופן שלישי של סוכה דחשיבין ליה הבא אהל, אבל
54 לשמואל דשרי לטלטל – לא חשיב אלא תוספת אהל, כמו דופן רביעית של סוכה דחשיב ליה תוספת, משום דבאלו חיי מישירי. ואי היה אסיר שמואל, כל שכן דהיה פריך ליה הכי
55 שרי למעבד רבי. ומאי דשרי תוספת אהל – למעלה נמי שרי, כדמוכח בהירומא תפליך (עירובין קבא). גבי ותי דכירי דבימנא בעו טולא ובליליא בעו אורי, ובפרק 'דישין' (סוכה
56 גב) גבי ורבי אליעזר שבעת סוכות לא מחיצה היא – ונתיב עבי למימר דאריי ברופן שלישי. אפילו רבי לא חשיב אלא תוספת
57 בעלמא לרבי מאיר דקפיל. וקשה, ואת קתני בהדיא התם כדי שישתה ואכל וישן, ובקשורט פירש: דהוה מצי למפרץ, אלא בלאו הכי פריך שפיר. אך מכל מקום קשה. ונמאי פריך בסנהך?
58 אימור דאמר רבנן להוסיף לתחילה מי אמור. ואת אמר ולרבי מאיר דקפיל לא חשיב אלא תוספת בעלמא? כי קן שר לומר: דהיינו דהא ויפרץ, כמבאר כרבי שאיל וישתה וישן –
59 אלמא מיתבת סוכה כרבי, דעיקר מצות סוכה שלשה דברים הללו. ואם כן ורבי עשיית אהל לבתחילה הוא. אך כן שלח לומר קשיית: והשתא רב רבי מאיר לא יחידה –
60 לא תריך כלום אמעשה דתנמיז? ונראה לפרש דהכי פירושו: כיון דפוסל כיון מאיר לו ימי שוכה אינה יכולה לעמוד שם כל שבעה, גבי תנמיה שרי לבתחילה. אף על גב דמדעיין לא
61 חשיב אלא תוספת בעלמא, כיון ששנתה מחיצה אינה ראויה לשבעה. וכן אה דקתני: כדי שיבאל וישתה וישן – שרי, וליבא למיחש שנתו תברא לפי ענה. ובתרא הכי פריך: אימור דאמר
62 רבנן להוסיף לבתחילה מי אמור, דכיון דמדעיין אפילו לשעה – חשיב עשיית אהל לבתחילה, כמו פקק החלוץ.

1 **אלא אים אארם קשיא** - ודשלמא טעה אמטה איבא לתרואה כדאמרת. דאא דתני וזוקף את הגטסה - בדופן רביעית קאמר. דאא קטני שלא תפול תמה על המת ועל
2 האובלין. אלמא: לאו לאבשורי סוכה אתי, אלא אים, דא תקני יכיר שיאכל ושעתו וישן, אלמא: למפק ביה חובת סוכה אוקמינה רתום, דשלשה רברים הללו ון גמזת סוכה.
3 אלמא: דופן שלשית היא חסידה, דאי דופן רביעית - לא וזה מפסלא בה כדאמרין, ואף על גב דעביד אהל - שרי. לדיעת - שהעמוד סם ידוע שלשם מוצגת המעידוהו
4 אס, שרם שלא לדיעת - מותר. בדשמו עשיית אוהל ליבא למיזר, דאין דרך בנין בכר. אבל כלי - דרך בנין כרן הוא, הלכך, דופן שלשית אסור. שלא לדיעת חוב - לא
5 דשמו הגאששים על מה כקצום שם. ר"ש
6 **מיהא** - שעשה המחציה, ונקבע שם באחד
7 מן, דא ידע. שלא מן המנין הוה - עובש
8 המחציה. ואיעילו מיא - מרובת הרבים
9 לרשות היחיד, והוקבעו לשם לדיעת,
10 שהעידושים שלכך הם נקבצין. ויקי = נודות.
11 ושל רבא הוו. רישבאקא - רחוב העיר, רשות
12 הרבים. בחדי דאחי רבא מפריקת - והיה
13 גודל דשומעי הדרשה באין אחריי, נטלן
14 ששמו היובאן כותב מחצית הבאיין. אבספסא
15 - שחת של בוזאה. משנה מי שיצא
16 ברישות - כגון לעדות החדש, או להציל מן
17 הגניס ומן הנחר, או הכזמה הבאת לילד, כביר
18 הנישט מעשה - ואקני צורך ליקי. יש לו
19 אלפים אמה לכל רוח - ממקום שנאמר לו.
20 כאילו לא יצא - מפרש בגמרא. חזוין
21 למקומו - מפרש בגמרא. גמרא מאי כאילו
22 לא יצא - הא דרבי לא יצא. דתי דרבי
23 בתוך התחום הוא: דבי גרסינן, אמר רבה הכי
24 קאמר רבא היה בתוך התחום של כאילו
25 לא יצא מביתו דבי - כלומר: האי כאילו
26 לא יצא - אביתו קאי, והכי קאמר: אם היה
27 עדיין בתוך תחום ביתו - חזר לביתו, והרי
28 כאילו לא עקר רגליו, לך שר לו מביתו
29 אלפים אמה לכל רוח כבתולה. ולא אמרין
30 ממקום שנאמר לו יש לו אלפים אמה לכל
31 רוח. פשיטא - דכיון דעדיין לא יצא
32 התחום, אפילו הוא בביתו דמי. מתי דתיבא
33 כיון דעקר - לצאת ברישות, ורבנן תקן ליה
34 ממקום שנאמר לו אלפים לכל רוח - הבא
35 **אף על גב דלא** - למיירד ליה מתחום, ואי בעי למפק - ליפק, קא משמע לן, רב שמי בר חיאי אמר רבי קאמר **אם** היו תחומין שנענו לו **הכסמם** מובלעין
36 בתוך התחום של **כאילו לא יצא** מתחום דבי - כלומר: מתניתין בשבכר יצא מתחום עסקינן, וכאילו לא יצא - אבתחומין קאי, כדוחה סלקא דיעך מעיקרא. ומאי אם
37 היה בתוך התחום - דבי קאמר: אם היה אותן אלפים התחנות לו לכל רוח מקום שנאמר לו בנסבות לתוך אלפים של תחום ביתו - כאילו לא יצא מתחום דמי, והולך עד
38 ביתו, והרי הוא כבתולה. רב שמי סבר בבליעה מילתא היא - וכיון דמבלעך בתחומי, וממטו ליה לגו תחומי - הוה ליה כחד תחומא, וכמאן דלא נפק מתחומא הוא.
39 ורבה סבר לאו מילתא היא, הלכך, לא מצי לתרועי כאילו לא יצא ומתניתין בשבכר יצא חרין לתחום, דאם יצא - הפסיד שבינת ביתו, וקנה לו ממקום שנאמר לו. ורבה
40 לית ליה הא דתנו נהרדיעי לעיל (מ.א.ג.) ואי פיקח הוא - עייל לתחום, וכיון דעל על, ואית גרסי' בלשנא אחרינא דבין רבה ובין רב שמי בשבכר יצא מתחום מוקי ליה,
41 ובהרתיחו גרסינן: אם היו תחומין שנענו לו הכסמם מובלעין בתוך התחום שלו, אלא, בדריבא גרסינן, כאילו לא יצא מביתו, וברדי שמי גרסינן, כאילו לא יצא מתחום, ובדא
42 פליגי לרבה לא משיאו ליה מילתא בחד תחומא, שיהו לו כל היום כולו שנענו אלף אמה. אלא: כי ממטו ליה תחומין היתגין לו עד דתחומי - ויהי כאילו לא יצא
43 מביתו לכל, לא קנה שבינת במקום אשר, ויש לו אלפים מביתו לכל רוח כבתולה. ורב שמי סבר, כאילו לא יצא מביתו לא אמרין אלא דרבי קנה שבינת במקום שנאמר
44 לו, אבל כאילו לא יצא מתחום אמרין ולא הפסיד תחומי הראשון, ויש לו קרוב לשמונת אלף, כגון, ממקום שנאמר לו ולמורח אלפים, ומעט ולביתו אלפים,
45 ומביתו להלך אלפים. הדבילת תחומין משיאו להו לכוליה תחומי כדא תחומא, ורבה סבר לאו מילתא היא לשוניהו תחומא הו, הלכך, לא כדריך לא מיתוקם כאילו לא
46 יצא אתחום גמרא, ולומר תחומא לא הפסיד, אבל יצא ושבתי ליה לקולא ויש לו שבינת אף במקום שנאמר לו. אלא, כאילו לא יצא למיזר קאמר, והרי הוא כבתולה.
47 ומה אילו שבת במערה שתיבה ארבעת אלפים ועל גנה פחות מארבעת אלפים לא נמצא כ" - כלומר: אי אתה מודה שמהלך את גגה חוצה לה אלפים לכל עד. סתם
48 מערה יש פתוחים של בה בנין קצותיה, פתח למרחו ופתח למערב, פתח מרחו ופתח אלפים, ולעד גגה אלפים. וכן מפתח העמיער שיש לו חוצה לה
49 לעד ומערב אלפים, ולעד גגה אלפים. וכיון דגגה פחות מארבעת אלפים, כתיב שבותליה משופעין לעד גגה ומתרחבת מלמטח בקרקעיה, נמצא אלפים שיש לו על גגה
50 כשיצא מפתח מורחי נבלעת בתוך אלפים שיש לו על גגה כשיצא מפתח המערב, ואי אתה מודה שאם בא לצאת באיזה מוך שיערה, שיכול להלך כל גגה חוצה לה
51 אלפים אמה לכל רוח, משום דהבילת תחומין משיאו לתחום שני הציאות כוד, ואילו הוה גגה ארבעת אלפים שלמות, ורביא פתח מוח - אינו יכול להלך לך גגה אלא
52 אלפים, והא היה רבא להלך באלפים מערבות - היה צורך לחור על הנקב, וליכנס ממערב ולחזור ולצאת דרך פתח מורחי, אלמא מילתא היא, וקשיא לתריהו לישני,
53 ולא שני ל"ו - הבא נמי שני תחומין ממנת הדין אלפים, וכיון דמובלע לעיל חוד חוד תחומא, אבל בני מתניין לא שבת בארבעת אלפים השניה, והלכך,
54 כיון דקני לה שבינת בהריחא - תו לית ליה שבינת קמייתא, והדיא דרבי חרין לתחום אף לו אלא ממקום שנאמר לו אלפים, ואפילו בנסבות לתוך תחומי אינו הולך ממקום
55 שכלו שו והלאה כלום. ולישנא אחרינא דבי מותר: כיון דלא שבת באורי מחצית שניה לא היבנין ליה שתי שבינתו, אלא או האי אית ליה או האי אית ליה, אם מובלעת
56 - אית ליה שבינת ביתו, ואין לו ממקום שנאמר לו אלא כדו לבא וליכנס בתחומי, ואם אין מובלעת - נקא ממקום והפסיד ביתו, ולשן הראשון נראה הנוק,
57 והא

1 **אלא אים אארם קשיא** - אים אארם קשיא! - אים אארם נמי לא קשיא;
2 **כאן - לדעת, כאן - שלא מרעת.** והא דרבי נהימה בריה
3 **דרבי גמליא לדעת הוה!** רב חסדיא שלא מרעת הוה, רב חסדיא
4 **מיהא לדעת הוה!** רב חסדיא שלא מן המנין הוה, תננהו
5 **בני גנאי דאיעילו מיא במחציה של בני ארם, נגדיניהו**
6 **שמואל. אמר: אם אמרו שלא מרעת יאמרו לדעת?**
7 **הנו וקי דהוה דרשין בריסקתא דמחזיא, פתדי דאתא**
8 **כמפורקא אנלייהו ניחיה, לשתא אחרייהו דבי**
9 **עילייהו, ואמר להו, דתהו ליה פלדעה, ואמר, לוי**
10 **אעילו ליה תיבאן, ועירו אספסאן, רב שמי בר חיאי**
11 **מיא. משנה מי שיצא ברישות ואמרו לו "כבר נעשה**
12 **מעשה" - יש לו אלפים אמה לכל רוח. אם היה בתוך**
13 **התחום - כאילו לא יצא. כל היצאים להציל חזוין**
14 **למקומו. גמרא מאי "אם היה בתוך התחום כאילו לא**
15 **יצא? אמר רבה, הכי קאמר: אם היה בתוך תחום שלו**
16 **אילו לא יצא מתוך ביתו דמי. פשיטא! מהו דתימא: הואיל ועקר עקר, קא משמע לן, רב**
17 **שמי בר חיאי אמר, הכי קאמר: אם היו תחומין שנענו לו הכסמם מובלעין בתוך התחום שלו**
18 **אילו לא יצא מתחומי, במאי מתחומי? ורבי סבר: הבלעת תחומין מילתא היא, וקמי סבר:**
19 **לאו מילתא היא. אמר ליה אבי רבקה: ואת לא ספקרא דהבלעת תחומין מילתא היא? ובה**
20 **אילו שבת במערה, שבתובה ארבעת אלפים ועל גגה פחות מארבעת אלפים אמה, לא נמצא**
21 **מהלך את בוליה וחוצה לה אלפים אמה? - אמר ליה: ולא שני לך בין היכא דשבת באורי**
22 **מחצית מבעוד יום, להיכא דלא שבת באורי מחצית מבעוד יום? - והיכא דלא שבת לא?**
23 והתנן

1 כל הוצאן להציל חזוין למקום - הא דלא
2 חשיב ליה בריק קמא דריבא (מ.א.ג.) ובין גו
3 שלשת הדמיון פתח משה חזילתן - וזה אית
4 חידוש, וכל דהוה ירובי, כדאמרין רתום.
5 **ומר** סבר הבלעת תחומין לאו מילתא היא -
6 פירש הקורטנר: ולית ליה לרבה הא
7 נהרדיעי דאמרו ליה (מ.א.ג.) אי פיקח עייל
8 לתחומי וכיון דעל על, ולרביע יצוק נראה
9 דאית ליה את נהרדיעי, כיון שבגזת בתחום
10 מפני בכוד הבריות, ורצא מנרבע אמותיו כ"ב
11 שצריך ליתן לו ארבע אמות חרשות - יבול
12 לחזור ולקנות תחומי הראשון, אבל הבא, מבין
13 שיצא חרין מתחומי וקנה לו תחום אתר - לא
14 הוה ליעקר מתחום שקבע, בדפריש לעיל, דאי
15 לאו הכי, תיקשי לה מתניתין לנהרדיעי דאמרי
16 אפילו אמה אחת לא יכנס, ואף על גב דעל ידי
17 ארבע אמות נכנס לתחומי הראשון, ולא אמר
18 כיון דעל על.
19 ומדברי
20 - פאילו לא יצא מתוך ביתו דמי. פשיטא! מהו דתימא: הואיל ועקר עקר, קא משמע לן, רב
21 שמי בר חיאי אמר, הכי קאמר: אם היו תחומין שנענו לו הכסמם מובלעין בתוך התחום שלו
22 לאו מילתא היא. אמר ליה אבי רבקה: ואת לא ספקרא דהבלעת תחומין מילתא היא? ובה
23 אילו שבת במערה, שבתובה ארבעת אלפים ועל גגה פחות מארבעת אלפים אמה, לא נמצא
24 מהלך את בוליה וחוצה לה אלפים אמה? - אמר ליה: ולא שני לך בין היכא דשבת באורי
25 מחצית מבעוד יום, להיכא דלא שבת באורי מחצית מבעוד יום? - והיכא דלא שבת לא?
26 נמי, אף על גב דלא תחומי - למיירד ליה מתחום, ואי בעי למפק - ליפק, קא משמע לן, רב שמי בר חיאי אמר רבי קאמר **אם** היו תחומין שנענו לו **הכסמם** מובלעין
27 בתוך התחום של **כאילו לא יצא** מתחום דבי - כלומר: מתניתין בשבכר יצא מתחום עסקינן, וכאילו לא יצא - אבתחומין קאי, כדוחה סלקא דיעך מעיקרא. ומאי אם
28 היה בתוך התחום - דבי קאמר: אם היה אותן אלפים התחנות לו לכל רוח מקום שנאמר לו בנסבות לתוך אלפים של תחום ביתו - כאילו לא יצא מתחום דמי, והולך עד
29 ביתו, והרי הוא כבתולה. רב שמי סבר בבליעה מילתא היא - וכיון דמבלעך בתחומי, וממטו ליה לגו תחומי - הוה ליה כחד תחומא, וכמאן דלא נפק מתחומא הוא.
30 ורבה סבר לאו מילתא היא, הלכך, לא מצי לתרועי כאילו לא יצא ומתניתין בשבכר יצא חרין לתחום, דאם יצא - הפסיד שבינת ביתו, וקנה לו ממקום שנאמר לו. ורבה
31 לית ליה הא דתנו נהרדיעי לעיל (מ.א.ג.) ואי פיקח הוא - עייל לתחום, וכיון דעל על, ואית גרסי' בלשנא אחרינא דבין רבה ובין רב שמי בשבכר יצא מתחום מוקי ליה,
32 ובהרתיחו גרסינן: אם היו תחומין שנענו לו הכסמם מובלעין בתוך התחום שלו, אלא, בדריבא גרסינן, כאילו לא יצא מביתו, וברדי שמי גרסינן, כאילו לא יצא מתחום, ובדא
33 פליגי לרבה לא משיאו ליה מילתא בחד תחומא, שיהו לו כל היום כולו שנענו אלף אמה. אלא: כי ממטו ליה תחומין היתגין לו עד דתחומי - ויהי כאילו לא יצא
34 מביתו לכל, לא קנה שבינת במקום אשר, ויש לו אלפים מביתו לכל רוח כבתולה. ורב שמי סבר, כאילו לא יצא מביתו לא אמרין אלא דרבי קנה שבינת במקום שנאמר
35 לו, אבל כאילו לא יצא מתחום אמרין ולא הפסיד תחומי הראשון, ויש לו קרוב לשמונת אלף, כגון, ממקום שנאמר לו ולמורח אלפים, ומעט ולביתו אלפים,
36 ומביתו להלך אלפים. הדבילת תחומין משיאו להו לכוליה תחומי כדא תחומא, ורבה סבר לאו מילתא היא לשוניהו תחומא הו, הלכך, לא כדריך לא מיתוקם כאילו לא
37 יצא אתחום גמרא, ולומר תחומא לא הפסיד, אבל יצא ושבתי ליה לקולא ויש לו שבינת אף במקום שנאמר לו. אלא, כאילו לא יצא למיזר קאמר, והרי הוא כבתולה.
38 ומה אילו שבת במערה שתיבה ארבעת אלפים ועל גגה פחות מארבעת אלפים לא נמצא כ" - כלומר: אי אתה מודה שמהלך את גגה חוצה לה אלפים לכל עד. סתם
39 מערה יש פתוחים של בה בנין קצותיה, פתח למרחו ופתח למערב, פתח מרחו ופתח אלפים, ולעד גגה אלפים. וכן מפתח העמיער שיש לו חוצה לה
40 לעד ומערב אלפים, ולעד גגה אלפים. וכיון דגגה פחות מארבעת אלפים, כתיב שבותליה משופעין לעד גגה ומתרחבת מלמטח בקרקעיה, נמצא אלפים שיש לו על גגה
41 כשיצא מפתח מורחי נבלעת בתוך אלפים שיש לו על גגה כשיצא מפתח המערב, ואי אתה מודה שאם בא לצאת באיזה מוך שיערה, שיכול להלך כל גגה חוצה לה
42 אלפים אמה לכל רוח, משום דהבילת תחומין משיאו לתחום שני הציאות כוד, ואילו הוה גגה ארבעת אלפים שלמות, ורביא פתח מוח - אינו יכול להלך לך גגה אלא
43 אלפים, והא היה רבא להלך באלפים מערבות - היה צורך לחור על הנקב, וליכנס ממערב ולחזור ולצאת דרך פתח מורחי, אלמא מילתא היא, וקשיא לתריהו לישני,
44 ולא שני ל"ו - הבא נמי שני תחומין ממנת הדין אלפים, וכיון דמובלע לעיל חוד חוד תחומא, אבל בני מתניין לא שבת בארבעת אלפים השניה, והלכך,
45 כיון דקני לה שבינת בהריחא - תו לית ליה שבינת קמייתא, והדיא דרבי חרין לתחום אף לו אלא ממקום שנאמר לו אלפים, ואפילו בנסבות לתוך תחומי אינו הולך ממקום
46 שכלו שו והלאה כלום. ולישנא אחרינא דבי מותר: כיון דלא שבת באורי מחצית שניה לא היבנין ליה שתי שבינתו, אלא או האי אית ליה או האי אית ליה, אם מובלעת
47 - אית ליה שבינת ביתו, ואין לו ממקום שנאמר לו אלא כדו לבא וליכנס בתחומי, ואם אין מובלעת - נקא ממקום והפסיד ביתו, ולשן הראשון נראה הנוק,
48 והא

1 והא תנן רבי אליעזר אומר - מי שיצא חוץ לתחום שהיא אמות - יכנס, אבל שלש - לא יכנס. מאי היא שיעורא דנקט? דא רבי אליעזר לטעמיה דאמר במתניתין גבי
 2 ארבע אמות ששנו הכימי לירצא חוץ לתחום דהוא באמצען, שיש לו לכל צדיו שתי אמות. ולפיכך, זה שיצא שתי אמות חוץ לתחום, מיון דשתי אמותיהו הרוקת לו בתחומו
 3 - סבירא ליה לרבי אליעזר דכמאן דמובלען בתחומיה דמו, ומותר ליכנס. אלא:אמא מילתא דהא. ללישנא קמא היא חזיבהיה, אבל ללישנא בתרא לא נהדרא לי, דהא לא
 4 קאטרי ליה למדור. ומאן דרגיש לה מפרש רבין דהא לא הוה מובלעת אלא דבקות, ואפילו חבי שרי - שמע מינה הבלעת דרבי גדול הוא, ודיכא דמביבלע - חד תרומא
 5 הוה. והרד"ב איליעור אוחתב ליה למר - וההיא

1 **ומדרכי** איליעור קסוחבת ליה למר - משמע
 2 דרכה אמר. אגא דאמר כרובן, והוה
 3 קשה ללשון שני דרשי, ודרכה אית ליה הבלעת
 4 תרומין מילתא עניא לענין ליכנס, ולרבנן לית
 5 לתח הבלעת כלל.
 6 **א** מעלה אי לא מעלה - ואם תאמר אם כן
 7 הובא אמר רבי דוסקאי דהמלילן עליו
 8 השבת דלמא תול היה, אי משום דנספקא ליה,
 9 דכתיב: 'ישאל הוה' - את ספקין אי מעלה אי
 10 לא מעלה. ושי לומר דנרמא מילתא דמקאמר
 11 למנחם כיעולה, דקרי ליה למנחם מסור שיהו
 12 נפשח עליה, אף על פי מעלא באו אלא על עסקי
 13 תבן וקש - שמע מינה דהמלילן עליה נמי לא
 14 השבת.

להדיעך

1 **בראשונה** לא היו זיון משם כל היום כפול, התקון רבן
 2 **לכל** רות. ולא אילו בלבד אמרו, אלא אפילו בקמה הכהא לילד, והבא להציל מן הנשים וכן
 3 **הנדר** וכן המפולת וכן הדילקה - הרי הן פאנשי העיר, ויש להן אלפים אמה לכל רות, והו
 4 **לא** יתא אמרת: כל היוצאין להציל חוזרין למקומן, אפילו טובא! אמר רב (היהד, אמר
 5 רב): **חוזרין בכל** זיון למקומן. פרמתי: בראשונה היו מניחין כלי זיון בבית תספוד לחומה,
 6 פגם אחת הכירו בהן אויביהם ורדפו אחריהם, ונגסו לישול כלי זיון, ונגסו אויביהם אחריהן,
 7 **הקחו** זה את זה, והרגו זה את זה וזה נה יזרח כמה שיהרגו אויביהם. באותה שעה התקינו שיהו
 8 **חוזרין למקומן בכל** זיון. רב כהנן בר יצחק אמר: לא קשיא: פאן - שנגזרו ישראל את
 9 **אומות העולם**, פאן - שנגזרו אומות העולם את עצמן, אמר רב היהד, אמר רבי: נכרים
 10 **שצרו על עיריות ישראל** - אין יוצאין עליהם בכל זיון, ואין מחללין עליהן את השבת.
 11 **תניא נמי הכי**: נכרים שצרו וכו', פהו דכרים אמורים - פשפאו על עסקי ממון. אבל פאו
 12 **על עסקי נפשות** - יוצאין עליהן בכל זיון, ומחללין עליהן את השבת, ובעיר התספודה
 13 **לספר**, אפילו לא פאו על עסקי נפשות אלא על עסקי תבן וקש - יוצאין עליהן בכל זיון,
 14 **ומחללין עליהן את השבת**, אמר רב יוסף בר מנימי, אמר רב נתן: וכל בעיר התספודה
 15 **לספר דמיו**, והרגומא - נהרדעאי, דרש רבי דוסקאי דמן ברי: מאי דכתיב: 'ועירו לרוד
 16 **לאמר בה** פלשתיים נלחמים בקעלה והנה שוטים את הגרנות'. תנא: קעילה עיר התספודה
 17 **לספר היתה**, והם כל פאו אפלו על עסקי תבן וקש. דכתיב: 'והמה שוטים את הגרנות',
 18 **וכתיב**: 'וישאל רב' לה אמר האלף והיבתי פלשתיים האלף ויאמר ה' אל דוד לך והיבתי
 19 **בפלשתיים והושעת את קעילה**. מאי קמבעיא? אילימא אי שרי אי אסור - הרי בית
 20 **דינו של שמואל הרמתי קיים**. אלא: אי מעלה או לא מעלה. דיקא נמי, דכתיב: 'לך והיבתי
 21 **בפלשתיים והושעת את קעילה**', שמע מינה. **משנה** מי ששכח בדרך ונכח וראה הרי זה הוא
 22 **סמוך לעיר** - [הואיל] ולא היתה פונתו לכך - לא יכנס, דבר רבי מאיר. רבי יהודה אומר:
 23 **יכנס**. אמר רבי יהודה: מעשה היה ונכנס רבי טרפון בלא מתפנין. **גמרא** תניא, אמר רבי
 24 **יהודה**: מעשה ברבי טרפון שהיה מהלך בדרך והשכה לו, וכן חוץ לעיר. לשהחית מצאווה
 25 **רוץ בקר**, אמרו לו: רבי, הרי העיר לפניך, נכנס! נכנס וישב בבית המדרש, ודרש כל
 26 **היום כפול**. אמרו לו: משם ראית? שפאו בלבו היתה, או בית המדרש מובלע בתוך תחומו
 27 **היה**. **משנה** מי ששמן בדרך ולא ידע שחשכה - יש לו אלפים אמה לכל רות, דבר רבי
 28 **יוחנן בן גור**. והכמים אמורים: אין לו אלא ארבע אמות. רבי אליעזר אומר: והוא באמצען.
 29 **רבי יהודה אומר**: לא היה רוח שחשכה וכו'. ומודה רבי יהודה, שאם בירר לו - שאינו יכול
 30 **לחזור בו**. היו שנים, מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה - מביאין ואוכלין באמצען,
 31 וכלד

1 והתנן רבי אליעזר אומר: שמים - יכנס, שלשה -
 2 לא יכנס. מאי לאו, רבי אליעזר למעמיה, דאמר: והוא
 3 באמצען, וארבע אמות יהיה ליה רבן פמאן דמביבלען
 4 דמו, וקאמר "יכנס", אקמא: תבלעת תחומין מילתא
 5 היא! אמר ליה רבה בר בר תנה לאפי: ומדרכי איליעור
 6 קמתבת ליה למי? אמר ליה: אין, דשמעי לי מיניה
 7 דמר: עד פאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעור -
 8 אלא לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה - מודו ליה. 'יכל'
 9 היוצאין להציל חוזרין למקומן. ונא אמר רב היהד,
 10 **אמר** רישא "אלפים אמה" ותו לא! אמר רב היהד,
 11 **אמר** רב: שחוזרין בכל זיון למקומן, ומאי קושיא?
 12 **דילמא** להציל שאני? אלא אי קשיא הא קשיא: דתנן,
 13 **בראשונה** לא היו זיון משם כל היום כפול, התקון רבן
 14 **לכל** רות. ולא אילו בלבד אמרו, אלא אפילו בקמה הכהא לילד, והבא להציל מן הנשים וכן
 15 **הנדר** וכן המפולת וכן הדילקה - הרי הן פאנשי העיר, ויש להן אלפים אמה לכל רות, והו
 16 **לא** יתא אמרת: כל היוצאין להציל חוזרין למקומן, אפילו טובא! אמר רב (היהד, אמר
 17 רב): **חוזרין בכל** זיון למקומן. פרמתי: בראשונה היו מניחין כלי זיון בבית תספוד לחומה,
 18 פגם אחת הכירו בהן אויביהם ורדפו אחריהם, ונגסו לישול כלי זיון, ונגסו אויביהם אחריהן,
 19 **הקחו** זה את זה, והרגו זה את זה וזה נה יזרח כמה שיהרגו אויביהם. באותה שעה התקינו שיהו
 20 **חוזרין למקומן בכל** זיון. רב כהנן בר יצחק אמר: לא קשיא: פאן - שנגזרו ישראל את
 21 **אומות העולם**, פאן - שנגזרו אומות העולם את עצמן, אמר רב היהד, אמר רבי: נכרים
 22 **שצרו על עיריות ישראל** - אין יוצאין עליהם בכל זיון, ואין מחללין עליהן את השבת.
 23 **תניא נמי הכי**: נכרים שצרו וכו', פהו דכרים אמורים - פשפאו על עסקי ממון. אבל פאו
 24 **על עסקי נפשות** - יוצאין עליהן בכל זיון, ומחללין עליהן את השבת, ובעיר התספודה
 25 **לספר**, אפילו לא פאו על עסקי נפשות אלא על עסקי תבן וקש - יוצאין עליהן בכל זיון,
 26 **ומחללין עליהן את השבת**, אמר רב יוסף בר מנימי, אמר רב נתן: וכל בעיר התספודה
 27 **לספר דמיו**, והרגומא - נהרדעאי, דרש רבי דוסקאי דמן ברי: מאי דכתיב: 'ועירו לרוד
 28 **לאמר בה** פלשתיים נלחמים בקעלה והנה שוטים את הגרנות'. תנא: קעילה עיר התספודה
 29 **לספר היתה**, והם כל פאו אפלו על עסקי תבן וקש. דכתיב: 'והמה שוטים את הגרנות',
 30 **וכתיב**: 'וישאל רב' לה אמר האלף והיבתי פלשתיים האלף ויאמר ה' אל דוד לך והיבתי
 31 **בפלשתיים והושעת את קעילה**. מאי קמבעיא? אילימא אי שרי אי אסור - הרי בית
 32 **דינו של שמואל הרמתי קיים**. אלא: אי מעלה או לא מעלה. דיקא נמי, דכתיב: 'לך והיבתי
 33 **בפלשתיים והושעת את קעילה**', שמע מינה. **משנה** מי ששכח בדרך ונכח וראה הרי זה הוא
 34 **סמוך לעיר** - [הואיל] ולא היתה פונתו לכך - לא יכנס, דבר רבי מאיר. רבי יהודה אומר:
 35 **יכנס**. אמר רבי יהודה: מעשה היה ונכנס רבי טרפון בלא מתפנין. **גמרא** תניא, אמר רבי
 36 **יהודה**: מעשה ברבי טרפון שהיה מהלך בדרך והשכה לו, וכן חוץ לעיר. לשהחית מצאווה
 37 **רוץ בקר**, אמרו לו: רבי, הרי העיר לפניך, נכנס! נכנס וישב בבית המדרש, ודרש כל
 38 **היום כפול**. אמרו לו: משם ראית? שפאו בלבו היתה, או בית המדרש מובלע בתוך תחומו
 39 **היה**. **משנה** מי ששמן בדרך ולא ידע שחשכה - יש לו אלפים אמה לכל רות, דבר רבי
 40 **יוחנן בן גור**. והכמים אמורים: אין לו אלא ארבע אמות. רבי אליעזר אומר: והוא באמצען.
 41 **רבי יהודה אומר**: לא היה רוח שחשכה וכו'. ומודה רבי יהודה, שאם בירר לו - שאינו יכול
 42 **לחזור בו**. היו שנים, מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה - מביאין ואוכלין באמצען,
 43 וכלד

1 פליגי רבנן עליה במתניתין, דלבר מצוה מודו
 2 ליה - ומתניתין דמי שיצא ברשות דבר
 3 מצוה הוא, וקאמר רבה על הדבלתא לא
 4 מחינא. ואילו טובא - יתר מארבעת
 5 אלפיסן בתמיה והאמרת רישא: דיכא דלא
 6 מיבלען - אלפים אית ליה, ותו לא. אמר רב
 7 יהודה אמר רב - לא תימא אפילו כותב,
 8 דלא שרי אלא אלפיס. הא אתא לאשמעין
 9 דחורין בבלי יוני, ולא אמרין כיון דנעשה
 10 מעשה שילכו כל זיון מעלה, ולא חללו
 11 שבת בתרוח, וטעמא מפרש קמא, רישא
 12 להציל שאני - ומו שיצא ברשות המתניתין
 13 - איכא לאוקמי בעדות החדש, ובחכמה
 14 הבאה לילה. אלא הבא להציל מאויבי -
 15 ש לחוש שמא ארביס ירדפו אחריה, הלכך
 16 אפילו טובא נמי יכנס לעיר. לא היו זיון
 17 משם - כיוצא חוץ לתחום להציל על
 18 החדש מיירי, במסכת ראש השנה (כגב). לא
 19 היו זיון, ומי שיצא חוץ לתחום אין לו אלא
 20 ארבע אמות. והבא להציל מן הנשים בו -
 21 וקאמר איתו. ותו לא. ומתניתין קני כל
 22 היוצאין להציל חוזרין למקומן, ואפילו כותב.
 23 מניחים כלי זיון - בחזירתן, בבית הדיענן
 24 שמוצאין חוץ לתחומה. הכימי כותב אפילו
 25 שיצאו חוץ לעיר, ורדפו אחריהן. נכנסו -
 26 היוצאין להציל כלי זיון והביט עו, ודחקו, הו
 27 את זה. נשחל ישראל - אלפים ותו לא. נעשו
 28 אומות העולם - חוזרין למקומן אפילו
 29 טובא, אין יוצאין עליהן - בדמפרש קמאן
 30 כשבאו נכרים על עסקי ממון, לספר - עיר
 31 המשכחה לו בגול ישראל לגבול האומות,
 32 יוצאין עליהם שמא ילכדוהו ומשם תהא נוחה
 33 חזרה לביבש לפניהם. והנימוא - אי זו היא
 34 עיר בכלל בעיר שמוכה לספר. והנימוא -
 35 שהיתה שמוכה לנכרים מצד אחד, ולעיריות
 36 שושכין בהן כיון גולה מצד שני. והם כל פאו
 37 כו' - ואף על פי כן מסר דוד עצמו להציל.
 38 אי שרי אי אסור - ושבת היתה. הרי שמואל
 39 ובית דינו קיים - ומידי דאיסור הוהיה לא
 40 משיל באורים ותומים. והושעת - אלמא
 41 מנשר ליה נדמת. משנה מי ששכח בדרך
 42 - לנת. שהיה עיף ולא היה יודע שהוא
 43 בתחום העיר, והשכה לו שם וכשעמד ראה
 44 שהוא סמוך לעיר ובתחומה, ולא יכנס לעיר
 45 - ולחוש באשר העיר אלא מניקט שיהיה
 46 לו מדר אלפיס סיסתת בנינויה, ועד מקום
 47 שכלו יכנס. בלא מתפנין - שלא היה יודע
 48 בשכחה לו שהוא בתחום העיר, ולא נתפון
 49 לחות בשבתו בעיר אלא במקומו.
 50 **גמרא** בבלו היתה - כששכח שם היה
 51 יודע שהוא בתוך אלפיס למקום שבתו.
 52 **משנה** אין לו אלא ארבע אמות - הואיל
 53 וישן היה לא נתפון לקנות שבתו. והוא
 54 באמצען - של ארבע אמות. כלומר: שתי
 55 אמות ש לו לכל צדיו. לא היה רוח שרצה
 56 - טול ארבע אמות, ואשר שכיר לו לצד זה - אין יכול לחזור ולכרוז לצד אחר. חיו שנים - עומדין זה דרוק מזה שתי אמות. דמיבלען שתי אמות של כל אחד בתוך של
 57 חברה. מביאין ואוכלין - בתוך אותן שתי אמות.

להודיע כח דרוב – ואם תאמר וליפלו בכלים להודיע כח דרבי יוחנן בן נורי, אף על גב דליכא למימר בהך הויאל יעורר שבייתה, וכח דהתירא עירוף ויש לומר: הוא דקנו לה שבייתה – לאו קולא דהא אלא חומרא היא, דאדרבה לרבנן ולא קנו חיי קולא – דהיי כרגלי המוציא, ויכול להחליק למקום עירובו, והכי מוכח בשמעתא דאין דין אדם וכלים שוין. לומר דאמר אין קונין שבייתה. ולקמן נמי קרי ליה חומרא. דקמאר:

צריכא, אי משמעתי הלכה כרבי יוחנן בן נורי – 2
הוא אמתא בן קולמא בין לחומרא. פירוש: קולא גבי אדם, וחומרא גבי כלים.

ביום טוב דהיי כן כרגלי כל אדם – פירוש: 4
באיתו שיבה בתר ארשון, אבל אין נפשו 5
לאחר – דהיי כן כרגלי הארשון, אבל אין נפשו 6
ולעולם דהיי כן כרגלי כל אדם שוין בידו – 7

דדא בור שלי בכל אמרינן בסמוך דהיי כרגלי 8
הממלא. אמלא: אי חיבא רלא קנו שבייתה דהיי 9
הן כרגלי הוזהב ארשון. ולקמן (מו"א), דהניא גבי 10
דנחת המושבין ומשבת העוביין ופרק הן כרגלי 11
כל אדם. ובשפתא ומשבת בישה ופרק רביעין 12
קניו כבדיאי: דהיי כן כרגלי הממלא. משמע 13
דהכל אחר.

ליקנו שבייתה באוקייטוס – ואפילו אם אין 21
תחומין למעלה מעשרה ונתעבין שותין 22
אמארו שלמעלה שנבדחו מעשרה, כיון שכל 23
המים מחוברין יחד – ונתעבין כאילו מנוחין 24
בארץ. ולא דמו לפניהם ששה על המים. וכיון 25
דקנו שבייתה באוקייטוס, אף על פי שבאו למעלה 26
המעשרה – אין קנו אלא ארבע אמות. דהיי כן 27
דחיי לתחום ונעבדא דרבן גמליאל דפרקי ליה חיי.

ממלא. ואי אין תחומין למעלה מעשרה כל כי לאו 29
בתוך התחום אמר דהיי? והיי משום שבם פון 30
השמשת בשעת קניית שבייתה דהיי למעלה 31
מעשרה, ולא קנו שבייתה בשום מקום ולכן 32
כשבאו בתוך עירפה – היה להם שבייתה, והיי 33
להם עירפה אמר לכל רוח.

לימא לא כרבי אלעזר – ואם אמרו: ולדבי 35
דיושע נמי, דאמר נון הכיפה הוא שותה 36
– ליקנו שבייתה דהיי אי ש תחומין למעלה 37
מעשרה ודא לומר: אפילו יש תחומין – לא שייך 38
קנין שבייתה ברביעי.

אביעית אימא דהיי ספק דרביהים – אף על 40
גבי דהיי דרבי שיש לו מתירין, ואמר 41
רב אבי ברש (ב"ה) דאמר: רבי שיש לו מתירין 42
אפילו באלף לא בטיל אפילו בספק דרביהם – 43
בעירובי הקילו.

כל 44
אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

ובלבר שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך של חברו. הוי 1
פתו וא חפצו. דחפצו כרגליו, דתנן (ביצה ל"א), בהמה והכלים כרגלי הבעלים. 2
דכל ארבע אמות לכל חיי שניהו רבנן לגביה ברשות הדיחוי, ואסור להביט ולהוציא 3
מחוצה לן לתוכן, ולא דמי לזהו מורד וכל וכלתה מורד בחצי הגיור, דהניא לעיל 4
(בבבא). ומורה לטליל כל בני העיר על ידי 5

וריקה, ובלבר שלא יעבור תחומם כרגליו. 6
דאף על גבי דאסור להלך, מותר להוציא, 7
דהתם ברית דהא רשותא הוא, ואי נמי בלחה 8
מדתו חוץ לעיר – מותר לטליל מחוץ 9
לתחומו לתוך תחומו שני אמות בזה ושתי 10
אמות בזה. בדולה רשות דרביים הוא דאלפסי 11

דידיה לא שניתנו רשות ויחיד לגביה, דהא 12
אסור לטלילי. בהו אלא ארבע אמות דיצאנו 13
לחיים לתחום דהתון את עירובו דהקונה שבייתה 14
כרגליו – שניתנו רבנן לגביה ברשות הדיחוי, 15
ואסור להו מדרבנן לטליל מתוכן לחוץ לן, 16
ואחפצו מובלע ביניהם – שתי אמותיו 17
בתוך של זה, ושתי אמותיו בתוך של זה. 18
מותר עם כל אחר – פנה לכאן ומשמט 19
עם זה, פנה לכאן ומשמט עם זה. ולשיל 20
חצירות – זו אצל זה, פתוחות לרשות הרבים 21

דכל איתו לכאן ולשמט, ואין לן דרית 22
דהלך זו על זו, דאי יהו להו זו לפנים מו – 23
אסרה פנימית אחינותה. דאפילו בפני עצמה 24
אסרה כל איתו להשתמש. נגזר אפמי 25
הפקר – כלים שאין להם בעלים, וחשיבה 26
לן כמקום אחד אף על גב שלא נתחבין לן 27
אחד להקנותן שבייתה קונין שבייתה – 28
במקומן, ואין אדם יכול לטלילן משם יותר 29
מאלפסי לכל רוח ואפילו עירב לצד אחר.

דליפלו בכלים – של הפקר והיי אדם ישן 30
שלא נתחבין לשבייתה – בכלים של הפקר 31
דמי ביום טוב – אם בידו ביום טוב. דהיי הן 32
כרגלי כל אדם – שלא אהתן לן שבייתה 33
בין השמשות, ולכל צד שיעיר האדם לכל 34
ליטלין. הא מני – דקתני: עירב יום טוב שי 35
לחן אלפסי ואין כרגלי כל אדם, אלמא: 36
חפצי הפקר קונין שבייתה. לא סלקא דעתך 37
שלא לאוקמי טעמא משום דעת אנשי העיר, 38
אלא טעמא משום דחפצי הפקר קונין 39
שבייתה. דתנן – נמי דוכותא אחותיה.

ומתניתין קשין אהודי ועל כרחך חזא 40
מנייהו דוקמא כרבי יוחנן בן נורי, והיפשוט 41
דחפצי הפקר קונין שבייתה. כרגלי אחתי יחיד 42
בעל הבור. ואם לקח מזהם אדם אחר – 43
אין יכול להחליקן אלא למקום שזה יכול 44
זה להחליקן חוץ לעיר בצד מערב אפילו 45
ספעה אחת. כרגלי אחת העיר – אלפסי 46
לכל רוח. ואם עירב זה למערב או למזרח – 47
אין יכול זה להוציא חוץ אלפסי. ושל עולי 48
בבל – שברוך, שעלמם מנבל לארץ 49
ישראל, הוא של הפקר. כרגלי הפמלא – 50
דכל מילי דהפקירא מאן דמגבה ליה קני.

דאפילו כחן לאתריים לאורם שמילאן לעצורבו 51
– דהיי כן כרגליו. ואמאי: מידי דהפקירא אין קונין שבייתה. ותניא אידך בור של שבטיים – 52
כל אדם. כי אמר – אביי לקמיה דרב יוסף, שי לחן – משמע דאינהו נופיחו קנו להו שבייתה. ולא משום דעת אנשי העיר, דאי משום דעת אנשי העיר – דהא ליטנא עמי 53
למימר: דהיי כן כרגלי אותה העיר, דהיינו נמי אלפסי לכל רוח. ליקנו שבייתה באוקייטוס – שבתום שם אמשו, והיום שאבו העיבם דהיי יצאו חוץ לתחומן או לחם אלא 54
ארבע אמות. ולימא הנה – שראת אמש שקורות אורו ללמלא. והני אחריני נגתו – ונתקשרו היום, וקמו אמש שבייתה באוקייטוס, וליפשוט. וליפשוט – דקמתינן ביום שקנו 55
שבייתה אמש בעביב וירדו היום דמותו להחליקן כרגלי כל אדם, אלמא: אין איסור תחומין למעלה מעשרה. מיבעל פלעיה – וכמאן דלידתו דמו. ולא קנו להו שבייתה אמש. 56

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

אמר מר: ביום טוב – דהיי הן כרגלי כל אדם. 33
דלא כרבי אליעזר, דאי פרבי אליעזר – הוא אמר: כל העולם פולא ממי אוינינום הוא 34
שוהו? אמר רבי יצחק: הניא בעביב שבתקשרו מערב יום טוב עסקינן. ודילמא הנה אולי 35
והנה אחריני ניהו? דאית להו סמינא פניניהו. והאי פיעות אימא: תוי ספק דלרביהם, וספק 36
דלרביהם להקלו. וליקני שבייתה בעביב? תיפשטו מיהו דהיי תחומין? ודילמא מעשרה, דאי שי 37
תחומין – ליקני שבייתה בעביב? לעולם אימא לך: ש תחומין, ומאי בעיקא מיבעל פלעיה.

עירובין. פרק רביעי – מי שהוציאוהו דף ומ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
קנטס
תוספות

1 כל שכן דהוה ליה גזל ואסרי – ואף על גב דמשעק פפרי מן אמרין פפסוח (ג.כ.)
2 דמבלע בלעיי, אפילו הכי לא מתסרי משום גזל, אי לא גזרין שנת סחוט. דמיס
3 בעבם בלעיי טפ, ואתה נתיבך כמו משעק פפרי, אפילו לא הוה נתיבך משעק פפרי כלל
4 לא חשבי, וכן דמשעקא דמי גמי זויא – אובל דאפרת הוא, ואם התמר. אולמא
5 דא רבי שעתא, דלית ליה מונקא ולית לא
6 גזל, כדאתא בריש ביעה (ב.כ.א.) ויש לומר –
7 דברכל כתיב גזל, וזאת חש שלא בא לעולם
8 כל עיקר – מודה רבי משעק, וכן באפר הכי
9 שהוסק ביום טוב נראה דרשמי רבי משעק דאסור
10 לכסות בו, אלא אם כן ראי לצלות בו ביעה,
11 כדאמר ברבא בר בר חנה (ת.א.).
12 **נדרות** – ומושבין – פרש הקונטרס, אפילו חן
13 של דתיר. ונראה שהדק ראי הוא של
14 רביס דהוה – מני איירי נדרות אפילו חן
15 מכתסין מן אמרין לעיל כרגלי המזבל, ומיהו
16 כרגלי כל אדם דהבא, כפרשיית לעיל דהכל
17 אתה, וכן מוכח בפרק בתרא דביעה (ט.א.)
18 דבשל יודי מיירי, דפרך מוך דהבא אמתנתן
19 דהבא. דקתני: בור של יודי כרגלי דהודי, ומיהו,
20 שם אל פרש רש"י כרגלי ומזבל וברגלי כל
21 אדם כענין אתר. ורבינו נח מפרש: אפילו מיירי
22 בשל מוך דקתני שפיר, דרוקא משום דתיר
23 לא קע שביחה – אבל מכתסין דקע שביחה –
24 יש להם אלפיס אמר לכל דתיר, כרבי יוחנן בן
25 נורי.
26 **הוה** אימנא בין לקולא בין לחומרא – הוה ליה
27 למיזר דאיצטריך הלכה כדברי המיקל
28 לפסק הלכה בכל מקומות, אלא דתירא ליה
29 למיזר אפילו לקח מילתא נפח איצטריך.
30 **קא** משמע לן הלכה כדברי המיקל בעיבור –
31 דלענין אדם – הלכה כרבי יוחנן בן נורי
32 דקיני שביחה, ולענין כלים – הלכה כרבנן ולא
33 קע שביחה, ודחי חן כרגלי כל אדם, ולא חי תיר
34 פזי דתסרי אתרדי, דקיסטא לן חובני דאמרי אן
35 חוץ דשפך קינין שביחה, וישן חובני טעמא –
36 היאיל עיני קיני, ויש נמי קיני, כדפרש
37 הקונטרס, ואפילו אם לא היה משעקין רבי
38 יודשע כן לוי אלא חכה כדברי המיקל בעיבור
39 לחוד, הוה משמע דמרבית ההלכה כדברי
40 שניהם לחלק.
41 **לסמוך** עליו בשעת הדחק – ויכח הקונטרס.
42 **דמות** בעבורת הוה, ואיבא הפסד
43 סדרות, ואי אפשר לומר, כן דברכל כתיב גזל
44 אפילו רבנן מודים, כדאמר בפרק קמא נדה
45 (ט.ב.ג.) אין שעת דדוקא ריהו, ומפרש התם: מני
46 שעת דהדחק – שנת בעבורת הוה, ואיבא דאמרי
47 דשדוהת אפיש ועבד, וחשו רבנן להפסד סדרות.
48 **דאמר** שמואל הלכה כדברי המיקל באבל –
49 אפילו ביחוד במקום רביס נראה
50 דלשלם הלכה כדברי המיקל באבל, וחזן מוז
51 דלא למעוטי שאר מקומות דביל אקמרי,
52 כדאמר אבולת הוא דאמרי רבי רבנן, וכן
53 מוכח בחדישי פרק בתרא דקיעין קטן (ט.ב.) גבי
54 אבי שאול ורבנן, גבי קובר את תחו שלשתי נשים
55 לפני דרזל, וגיבי אן משקס קרוב פולגות דרבן
56 שמתין בן גמליאל ורבנן (ב.כ.א.) ואת תומר, וכן
57 דאפילו יודי במקום רביס אמר שמואל הלכה
58 כדברי המיקל באבל, למה ליה לשמואל למיקסא בפרק בתרא דמועד קטן (כ.ד.) אמר: דאמר רש
59 ביחוד במקום רביס, כדאמר לעיל. ונראה, אפילו ביום ראשון של אבלות דהוי אורויהא, כדאמר רבנן גוסיס –
60 דמשעק לעיל דאפילו הוי אורויהא – הלכה כדברי המיקל, ומקאמר, כדברי עירובין רבנן מה לי יודי במקום רביס, שמתע דאי רוח אורויהא – וכן דתיר, וכן מוכח בפרק ט"ב שו"ב
61 (בבבבב ט.א.) גבי פולגות דרבי עקיבא ורבנן, דאמר רב אשי: הכל מודים לענין אבילות דיום שלשית שלפניו, דאמר שמואל: הלכה כדברי המיקל באבל, ואפילו ביום ראשון אינו נוגה
62 אבילות, וזה לשון רבי גרסינו: היבא רשביב שכביא ביום טוב ראשון, או ביום טוב שני, או בחולו של מועד, אי ביום טוב ראשון של יום טוב אחרון – אינו נוהג אבילות

1 כל שכן דהוה ליה גזל ואסרי – אפילו לטלטל במקומן, והיין כן כרגלי כל אדם
2 – כיון דתירי קע נקע שביחה, ואפילו חן של יודי אינן כרגליו, כפרשיית שביע לך –
3 מרבי יודשע בן לוי, או מכללא – דשמעק לן מנייה מילתא אחריתא, ודיקת מניה
4 דכרבי יוחנן בן נורי סבירא ליה, וזאי כללא – מנייה כלל הוה סלקא דעתך
5 מעיקרא דשמעק ליה רביב יודשע בן לוי,
6 דנימא מילתא דנדיק לה מניה, בעיבור –
7 בכל משעקי, ותוכנין מהלכות עירובין חן.
8 אלא אלפיס הוא דתיר, וזה לכל דתיר, אפ
9 שביחה לן נפק מטארבע אמות, לחומרא –
10 כגון כלי הפקר, אי אמרת קינין שביחה –
11 אסור להולכין למקום שעירב ביה הרמזאן,
12 אלא אלפיס הוא דתיר, וזה לכל דתיר, אפ
13 משמע לן כרביי המיקל – באדם הוא
14 הדלכתא כחודה, דכין דיעיר קנה –
15 נמי קע, אבל בכלל לית הלכתא ויחיה.
16 אבל יודי במקום רביס – כגון רבי יוחנן בן
17 נורי פולגות רבנן עליה, אמנא לית הלכתא
18 כחודה, רבי אליעזר – גרסינו, כל אשה
19 שקברי עליה שליש עונות – דהיינו השעיס
20 יום, דענהה סתם לפיטת דהוה משלשים יום
21 שלשטיס יום, וכל אשה שעברו עליה השעיס
22 יום ולא ראתה – נחלקתא ומיהו, אי לא
23 אחרי כן – אמרין השתא הוא דראתה דם,
24 ולא טעמינן סדרות שנתעסקן ביה למפרעי,
25 שכאר שנין שדמינן גזעין שנתעמאות
26 סדרות למפרע מעת לעת, כדאמר במסכת
27 נדה (א.א.) דחיישינן שנא בחולו בית החרם
28 העמדוהו, ותנן (שם מ.א.): כל הניסע
29 שמנאות בבית הארץ, ופלגי רבן עליה,
30 ואובר דאין הפסקת שלש עונות סילוק אלא
31 לקנה שאבר עליה שלש עונות סמוך
32 לקנה, כדאמר בלידה – לא, כרבי אלעזר –
33 וסיהר אף בלידה שעברו עליה שלש עונות,
34 אחר שנוכר – משמע דנוכר רבן אלעזר, וסיהר
35 עבד, שביח חדיק – שנ בעבורת הוה, ואיבא
36 הפסד סדרות, מאי שנוכר – אימנא נוכר
37 דאיתמר בפלוגתיהו הלכה כרבנן, וכשנשעה
38 המעשה לא היה זכור ועכשו נוכר אמאי לא
39 איתר עובדא, אלא – האי רלא איתר
40 משום דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא
41 כמר, ומאי נוכר – לאחר שנוכר דרביס פלגי
42 לעיל, דהוה ליה למעבד כרביס, אמר רב
43 הוא רבי אלעזר לסמוך עליו בשעת הדחק,
44 ולא איתר עובדא, הוא לא בשעת הדחק –
45 לא, אלאמא: אף על גב דמעת לעת נותת
46 דרבנן הוא, עבי למעבד כרביס נותת
47 שכעה – לדחיהה ולחבבוסה, ועלשטיס
48 להסדרות ולגידוחן מיום שנשעמו על, וסכר לה
49 – רבי יוחנן כשמואל.
50 **כל** שכן דהוה ליה גזל ואסרי – אפילו לטלטל במקומן, והיין כן כרגלי כל אדם
51 חזין מוזה, שאף על פי שרביי עקובא מיקל ותימנין – הלכה כדברי המיקל, והקרוינים.
52 וקבר לה כשמואל, דאמר שמואל: הלכה כדברי המיקל באבל, באבילות הוא דאקילו פה
53 רבנן, אבל בעקמא – אפילו דברבנן שני בין יודי במקום יודי, בין יודי במקום רביס.
54 רב

השטות
ערוּבוּי

עד דנפקי זמא טבא כוולא. אבל ויתא בותרא דרבנן, מסלק סליק לנפנן שבעה אבל אבילות
לא נהוי כלה כלה. אבל שכיב שכיבא ביום שני של שום אחרון, כיון דעיקר אבילות
זמ ארשון - מנהי ביה אבילות, וסליק לנפנן שבעת. דהכי אסמכתו רבנן דעיקר אבילות
זים וארשתי הווא, דכתיב: "ואבילתי חטאת היום" - היום אסמכתו ולמחר מותר. וכתיב:
"וארשתי ביום מר", וכוון דיום ראשון אבילות

וארשתי, היום טוב אחרון ספיקה דרבנן - אתי
עשה דראי אורחיתא דידח, וחייל על דאשכח ספק
דרביס דרבנן, והא ואמרין בחבובות (א"א)
מנסיין את המת לחדר גתה שבעה ימי
הגשתה, אחר כך גתה שבעה ימי אבילות -
אלמא דלא דילי קאי דימא קמא דאבילות מועד דרבנן
- שמא מועד דחזון ערוף שני -
ואין חבין לאדם שלא בפניו - ואם תאמר
והכי מוכח מהבא דערויבי תחומין
מחייא הלא אין טעמה מלו בחבוב. אלמא סתם
דאין חבין לאדם שלא בפניו ויש לומר: מכל
שעור מוכח שפיר דמחייבי שני, דאפילו חייבין
ערויבי תחומין גלמחי דעתו לילך באותו ענין
אפילו חבי, כיון דאיכא קעת חוב שמפסדי במה
אשני ויכול דילי לגע אחר אם ירצה - לא יחי
ערויב. ובערויבי חצירות אף על גב דאיכא קעת
נגי חובה, שמשכרין פת שלו שלא מעשה
כדאמר בפרק הלוחץ (ערויבין פ"א.) אודי מנבי
מבי שרגיל להשתתק כאן בני ארעו ונתילן
הומני שיתוהו בעל ברית, וצריך שיתולח לזמ
פתח אם ירעו לגזא, כדאמר ביהרר' (ערויבין)
סה"א, כיון דאין יבעי עלו דמריא אד היבנא עבד
שיתוק, והוי משום תחומין עמי. **שלא** לשבח
תורת ערויב מן התעוקה - פירש הקונטרס
אבל עיקר ערויב תחומין הוא. ומשנה היא זו
לפנין בפרק הלוחץ (פ"ב.) ויש פירש הקונטרס
כענין אתר: לוא אמרו לרבי חצירות לאור
שנשתתפו אלא שלא לשבח תורת ערויב
חצירות מן התעוקה. מורדות במשק. והכא
מקילין לרב בשווי ערויב. ורבי מיטע, ורובא
למנן בפרק "הרר" (ט"א.) מערבין בחצירות
ומשתתפין לרובי שלא לשבח תורת ערויב מן
התעוקה. ולכתיבי יצחק נראה דפרשוהו ערויב מן
עיקר, דהויא דפרק הלוחץ לא איירי כלל
בערויב חצירות, אלא אשתתפו מנבואת קאי
דקמי רישא: כיצד משתתפין בו, ולמה אמרו
לערב בחצירות. והוי פירוש אשתתפו מנבואת
וקרי שיתוק מכו ערויבי חצירות כבמה דכתיב.
כרבי מן מחבירי - הוא דאמר לקמן (מ"א.)
אמר רבי חזון הלכה כרבי יוסי, מעלל
דידוראה פליגי עליה - אתיא כרבי עובדי
אדרי.

רבי אסי אמר הלכה - פירש הקונטרס
דרשעתן בפרקא. ומאן דאמר משני -
מורין ולא דרשעתן בפרקא. ונראין - היכי דאי
עבד כווי לא דמוריתין עובדא, אבל לא מוריתין.
וקשה לפירושה: אפילו לא איתמר נראין, אל
מדרשיתן עובדא, כיון דלא איתמר הלכתא לא
כמו ולא כמחל לכן נראה לי: הלכתא - דאי
עבדי כאיך מדרשיתן, ומשני - אורחין נמי
אורחין, עבד אבא למיעבד עובדא חזון
בידיה. ומתהא אי יביעי עובדא - אל מדרשיתן.
ונראין - מורין, ואי בעי למעבד כאיך - לא מחזין בידיה. וכן משמע בפרק "בבבית"
(כתובת פ"א.) ובי ימי רבי כרבי סרחון. ואם תאמר: אריכה ביש חנוכי' אכאב בתרא
קד(ב.) משמע דלמאן דאמר משני היינו דיעבד משני כהני תנא. אבל כתחלה עבדין
כאיך, ובי כווי נוסף פי שנים בשבש ששבחו בבסיס לאור מיתת אביה. דאמר רבי אבהו
אמרו לעשות כדברי רבי, ואם עשה - עשוי. קסבר משני איתמר. וכן רומי' ורשין ודחמ' היינו לענן חבירי. ופליגי דחמ' רבנן עילת. ויש סובר הלכה כרבי מחבירי ולא מחבירי, דאיתמר
הלכה לעשות כדברי רבי אבא סבר 'משני בחבירי' אמנו ולא הלכה כחבירי.

דכי גרסינן, רב פפא אמר איצטרך - ולעיל קאי, אוריבי הישני לו, איצטרך
ליה לממר הלכה כרבי יוחנן. ואף על גב דאמר הלכה כדברי המיקל בערויב. אבל
בערויבי תחומין לא כו' - והא דרבי יוחנן בן נורי, באיסור תחומין קאי. אמר רבי
יודה כו' - לקמן בפרק הלוחץ (א"א.) כמה דברים אמורים - דאין מערבין בן
לאדם. אלא כליה דערעו, שנתרבו ערויבי

ורב פפא אמר: איצטרך, סלקא דעתך אמינא: הני מילי
- בערויבי חצירות, אבל בערויבי תחומין - אימא לא,
צריכא. ומנא תימרא דשני לן בין ערויבי חצירות לערויבי
תחומין - דתנן, אמר רבי יהודה: כמה דברים אמורים -
בערויבי תחומין, אבל בערויבי חצירות - מערבין בין
דעת ובין שלא דעת, שכיבין לאדם שלא בפניו, ואין
תבין לאדם אלא בפניו. רב אשי אמר: איצטרך, סלקא
דעתך אמינא: הני מילי - בשווי ערויב, אבל בתחילת
ערויב - אימא לא. ומנא תימרא דשני לן בין שווי ערויב
לתחילת ערויב - דתנן: אמר רבי יוסי: כמה דברים
אמורים - בתחילת ערויב, אבל בשווי ערויב - אפילו
כל שהוא. ולא אמרו לערב חצירות אלא כרי שלא
לשבח תורת ערויב מן התעוקה. רבי יעקב ורבי יוחנן
אמרו: הלכה כרבי עקיבא מחבירי, וכרבי יוסי מחבירי,
וכרבי מחבירי. למאי הלכתא? רבי אסי אמר: הלכה,
ורבי חייא בר אבא אמר: משני, ורבי יוסי כרבי חנינא
אמר: נראין. פלשון יהוה אמר רבי יעקב בר אדי, אמר
רבי יוחנן: רבי מאיר ורבי יהודה - הלכה כרבי יהודה,
רבי יהודה ורבי יוסי - הלכה כרבי יוסי, ואין צורך לומר
רבי מאיר ורבי יוסי - הלכה כרבי יוסי. השתא במקום
רבי יהודה - ליתא, במקום רבי יוסי מביעיא? אמר רב
אסי: אף אני לומר רבי יוסי ורבי שמעון - הלכה כרבי
יוסי. דאמר רבי אבא, אמר רבי יוחנן: רבי יהודה ורבי
שמעון - הלכה כרבי יהודה. השתא במקום רבי יהודה ורבי
ליתא, במקום רבי יוסי מביעיא? איבעיא להו: רבי
אמר ורבי שמעון מאי? תיקו. אמר רב משרשיא:
ליתנהו להני פלגי. מנא ליה לרב משרשיא היא אילימא
מהא דתנן, ורבי שמעון אמר: למה תיביר דבמה - ללש
חצירות הפתוחות לו לזו ופתוחות לישות הרבים, ערבו
שתיים החצונות עם האמצעית - היא מותרת עמה, והן
מותרות עמה, ושתיים החצונות אסורות זו עם זו, ואמר
רב חזא בר גוריא, אמר רב: הלכה כרבי שמעון, ומאן
פליגי עליה - רבי יהודה, והא אמרת: רבי יהודה ורבי
שמעון הלכה כרבי יהודה, אלא לאו שמעו מניה: ליתנהו.
ומאן פשיא? ליתא: היכא דאיתמר - איתמר, היכא
דלא איתמר, לא איתמר. כמה אתא, דתנן: עיר של
ידוי ונעשית של רבים - מערבין את בותלה, של רבים
ונעשית של יחיד - אין מערבין את בותלה, אלא אם כן
עושה חוצה לה כעיר חדשה שבויה, שיש בה המשום
דלוחין, דגרי רבי יהודה. רבי שמעון אמר:
שלש

חצירות. היכא דאיתר - בחיאה הלכה כרבי שמעון - איתמר. וכי כילינן רבי
יהודה ורבי שמעון הלכה כרבי יהודה - ולכאב ולא איתמר הלכה לא מרוב ולא
כמו.
שלש

עירובין. פרק רביעי - מי שהוציא אוהו דף מן עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"
 קסג תוספות

1 שלל הצירות - ולקמן בכיצד מעברין (ט"ג). וקאמר רבי יהודה: עיר של רבים ונעשית של יחיד שנתמטעו אוכלוסיה מעבור ברחובותיה ששים ריבוא ולא דמיא השתא
 2 לרגלי מרב - אן מערבין את כולה דוד, אלא אם שירי חוצה לה חמשין דיווחין שלא יערכו עמה, למדויה הכיר לעיר של רבים, דלא ליערבו מילה אלא מבוואת מבוואת.
 3 רבי שמעון אומר: דיו לשיר שלש הצירות של שנים, שנים בעלי בתים. אוסר על בני הצירות - שלא יצאו מבתיהן לחצר מפני שיש לו רשות בחצר, ואף על פי שאינו
 4 בעיר - אוסר עליון אם לא יעירב עמוק ושלכן. רבי יהודה אוסר אינו אוסר - הואיל ואינו בעיר. גברי אוסר - אף על פי שאינו בעיר, שהרי יכול לבא ואין זה היסח מן
 5 הלכה אבל ישראל - משהלך מבואן אלא

6 מערב שבת - הסיח לביתו מלבו כל השבת, 1
 7 שהרי לא יבא הלכה, כמאן אצל ליה לרף 2
 8 דירה בעלים דמי, לשבות אצל בתו - 3
 9 נאמש אפילו באותה העיר. רבי יהודה פליג 4
 10 עליה - דאמה בעיר אחרת - אינו אוסר, 5
 11 דלא באותה העיר - אוסר. ורבי יוסי נמי פליג 6
 12 עליה, אלא חד מנייהו נקט. וזה שכתבו - 7
 13 בפירוקן היא (מ"ט). אנו אין לנו - "שיכול 8
 14 לקנות שבתה ברבלי בלא עירוב פה" - 9
 15 אלא כן. כלומר: מי שהיה בביתו ואין עמו 10
 16 פת, אחד עשיר - הריש בעירו, אם ר"ה 11
 17 לילך בעצמו ולהחשיך שם על התחום - 12
 18 קנה לו שבתה. שלא יצא - מפני הטורח - 13
 19 וערב ברבלי, אלא התירו לשלוח עירוב 14
 20 בפת על ידי שלוחו. ומתני ליה רב חיאי בר 15
 21 אשי - למתניתין לדיא רב בר קמייה דרב. 16
 22 אחד עני ואחד תימן - מילתיה רבי יהודה. 17
 23 למה ליה - למיסק הלכה כרבי יהודה דרבי 18
 24 מאיר פליג עליה: דא כהילת לעיל - הדיא 19
 25 דלא איתמר יהודה לא כמר ולא כמר - 20
 26 בעירובי כרבי יהודה. רב לית להני כלי 21
 27 ומשום דרב לית ליה קאמרת ליתנהו 22
 28 ודא רבי יוחנן קאמר להו, והלכה כרבי יוחנן. 23
 29 הדיבא לא תתלוץ - בתוך שלשה הימים. 24
 30 למיתת בעלה. מפרש טעמא ביבמות: שמו 25
 31 מעוברת היא. והלית מעוברת אינה חליצה. 26
 32 ואם תאמר: תתלוץ בתוך שלשה תמתיך עד 27
 33 לאלה שלשה שאם חשית מעוברת - אינה 28
 34 צריכה חליצה. אם תלך ודל של קיימא. ואם 29
 35 לא תמצא מעוברת - אינה צריכה חליצה - 30
 36 אחרת. אבל ודל ודל שאינו של קיימא - 31
 37 תתלוץ פעם שניה שמו יאה ודל של קיימא, 32
 38 ואינה חליצה לאוסרה לבחונה. ומצא 33
 39 מעוברת ברח' לכתובה. ולצריכה לבטא יבא - 34
 40 דהוי בחליצה ולא הוי בחבריה, וסבר שרו 35
 41 חליצה לכתן, ולא תתיבם - שמו מעוברת 36
 42 היא, ומצא בה לא אשת אחוה שיש לה בנים. 37
 43 ודרי ויהא עליו כבת. אבל לאחר שלשה - 38
 44 ונכיב בה שאינה מעוברת, או תתלוץ או 39
 45 תתיבם. שאר כל הנשים כו' - שמו תלך 40
 46 בתוך תשעה בלמית בעלה, ספק בן שבעה 41
 47 לאחרון, ספק בן תשעה לראשון. ובענין 42
 48 הבחנה, כדאמרינן ביבמות (מ"ב.), שמו יבא 43

49 אשת אחוה מאמו. ועד שי אסורין הרבה. ולא יתארכו - גזר רבנן אירוסין אטו נשואין. אחת בתולות כו' - מפרש רהם (ש"ב). אחת שנישואי לזה כשהן בתולות. ואחת
 50 שנישואי לזה כשהן בעלות. שנתאלמנה או נתגרשה מבעלה זה. בין מן האירוסין בין מן הנשואין - צריכות להמתין אחר חטון או אחר מיתה שלשה ימים. אחת אירוסות
 51 אף על בן דאירוסה לא בת בעורה היא. וזוהי אירוסה אטו נשואיה דברי רבי מאיר? אל טרעין אלא טכמא היא. יתארכו - מיד. דהא לא מיעברא מענין תוך שלשה
 52 ואם תלך דרשתי - ודאי דראשון הוא. דאי מאחרין - כן ששה הוא ולא חיי. והאירוסות - שנתאלמנו או שנתגרשו מן האירוסין - ינישאו מיד. דהא לא מיעברא
 53 מראשון. חזין מן השנים שבתולות - והוי רגילין לרוב מיתן וכלה קודם בניתוח לחופה. כדאמרינן בכתובות (נ"א.) ג' כ"ג - רגיל בה ובמכירה ומורעה לו. כל הנשים
 54 יתארכו - אנתא קמא פליג דאסר אפילו לאירס. ואורבי יהודה פליג. דשירי אירוסה לינשא. חזין מן האלמנה מפני האיבול - שאסורה לאירס כל ימי אבלה, אבל גרשה
 55 זו. תיארס. דמי חליצה כו' - ומתיר לאירס מיד. ואמרינן - מכלל דרוך טכמא דתניא ליה אחת אירוסות ואחת נשואות - יתדאה היא. והתנאי - ונתנאי - שיהא כמפציל
 56 לילך לבית אבתי - תחירה לרוב בבית אבתי בעיר אחרת, ואינה תיגלה עם בעלה. חולה - ואינה מקבלת טורח עשמיש. עקרה - מחמת מול. מחמת מול. שיהא נישאת לבעלה בני
 57 אשת ליה לדה לוק, והחוקק עקרה. איילוניות - ממני אמה. ויש לה סימנין שאין לה שערות ולא דרין. ולשון "איילוניות" - ודברניתא. כאלו זה שאינו יולד. ושאינה דריאה
 58 לילך - מחמת משקם. כו' רבי ימאי - דאמר רבי יוחנן: אלא שמוע מינה לא דאנתא דפשיטא לך דאנתא מעוברת. והוא דרין לארסה. ונתן ליה - לרבי יוחנן ולמאן הלכה
 59 כרבי יוסי, דאמר איהו גופיה כלי לעל רבי יוסי: רבי יוחנן אומר רבי יוסי: אלא שמע מינה לא אמר רבי יוחנן ורבי יוחנן אלא רבי מאירי אמרינן מעפשידיה. ורבי יוחנן
 60 קושיא ילמא - גזר רבליעלני רבי יוחנן, אישתיך ליה למיסקת ביה משום דהוה רבי מאיר אמר. ואמר שמואל: הלכה כרבי מאיר בגזירותיו ככל מקום שהחזיר.
 61 ואחת רב יוחנן לאפוקי לישטאל מיהא, דבאת הלכה כרבי יוסי - ליריד - שוק הנקבע לוח ע"ש של עולם ולקוחין מן בתים ועדות נפשו שמעטיק. אין נמי משום שבוש ארץ
 62 ישראל. בהמה ועקרים ושפחות - מפני שמוכניסין לקדושה. ופעלה - השטר. בערבותא שלחן - לפני גזירותיהן לחתום. ואף על פי שהיא שחיבות לוק, ואיבא למיחש דלמא
 63 אולי מודה. אפלו בה שרי. מפני שזאת כמציל מידם - שלא חוזר ונכרי וערער על גזירתה. בית הקברות סלקא עיקר - האע רב בלא. שאינו מוצא ללמדו -

בארצו.

1 הכי ג' טסין. רבי יוסי מתיר לאירס ולנישא מיד.
 2 ואן לאחרין כאן.
 3 ודבלים

1 והכלים האתונות שבתוך התחום שי להם אלפים אמה לכל רוח - פירש
2 הקונטרס ואפילו חן של הפקר. משמע ולא מביעה אם שי להם בעלים. וקשה:
3 דאי שי להם בעלים - הרי חן ברבלי בעלים. ואפילו אם נעמידם נהן שנבעלים בעיר
4 אחרת. והדעתא לא הוי כרבלי הבעלים. ומכל מקום. בני שביטה עתה ויתר והפקדו וש
5 כלן אלפים אמה לכל רוח. מכל מקום אין ראה

6 להעמיד כלל ביש להם בעלים. דביש להם 1
7 בעלים גיה לון חתום מה לו חתן לתחום 2
8 ונראה דבשל הפקר איירי. והא דנקט חתן התחום 3
9 - לאשמעיהו דאפילו הכי לא קני שביטת העיר. 4
10 ואם תאמר. ומאי נטא שביטת דהא שי להן אלפים 5
11 אמה לכל רוח. דמשמע ממוקם. ואלו קני 6
12 כרבלי אביש העיר. ונניי ששמיים שמוכלים ליער 7
13 הוי כרבלי אנשי העיר. כדאמרנן לעיל (מה.ב.) 8
14 שי לומר דהא אנשי העיר דעתם שביטה 9
15 דנעשים זורעם ללח בני העיר. אבל אצרות 10
16 הפקר. אם הוי זורעם - כבר הוי זוכין בהן. 11
17 ועתה. שנוא שי להלך. ששום דהתם בסמוכין 12
18 וקריבין - דעתן עליהן. והבא ברוקיעים. אלא 13
19 שחן בתוך התחום. ונראה. נראה דאלפים אמה 14
20 לא ממוקמן קאמר אלא חן העיר. מומו בנשים 15
21 דלעיל. והא מוכח בני חצי שביטת שביטת התחום 16
22 שבת זרבי ויתר חתום הפקר שבתו חתום 17
23 קנין שביטת העיר. ואפילו אלא דעת אנשי העיר 18
24 עליהם. מומו שאפשר שמוכין. ורביהא דהבא 19
25 רבי יוחנן בן גוריון. אלא למפקד. לא ברבלי 20
26 אנשי העיר שביטה ליה. דרבלי לעיל. כיון 21
27 הדיכוי רבא חתן התחום. משמע שפיר דאלפים 22
28 אמה לכל רוח חן העיר קאמר. ואף על גב דרבלי 23
29 לוח זורע שאל כל חן הנביר. ונבני אם עתה 24
30 חתן לעיר מתוך לו אלפים ממוקמן - סתמא 25
31 דלחא חן בעיר עתה.

32 **דבולה** מוכרבתא כארבעא אמות דנדיא - ב"רש 1
33 פירקא פירש הקונטרס: והחילוק לעיר 2
34 אחרת והרי מוספת מחיצה - משמע כולל חשיב 3
35 כארבע אמות לענין הלך את כולה חשיב 4
36 במוספת מחיצה. ודמיא דדיר וסוד. והא 5
37 מוכרבתא צריך לומר דמוספת מחיצת דנדיא. ואף 6
38 על גב דבני נזיר עירובו באילו (עירובין לב.ב) 7
39 פריך: קנין לעירובו של עיר נמי. מין דאמר רבא 8
40 הנתון עירובו שי לו ארבע אמות וכו'. משמע 9
41 חתן עירובו של עיר נמי עיר עטמא לפי 10
42 ענישתו של כל העיר ועירבהא כארבע אמות. אף 11
43 על פי שאין שם מחיצה - חל מילי לשכות ש 12
44 או נתן שם עירובו. כאלו אלפים אמה לכל 13
45 רוח ונחשב הכל כארבע אמות אפילו חתן 14
46 למחיצתו. כיון שחזו בעירבה של עיר. אבל 15
47 בבא מתוך לתחום - אינו נחשב כארבע אמות 16
48 כלל בלא קנין מחיצה. ואומר רבינו יצחק זצ"ל ובעי נמי 17
49 דהוי מוספת אפילו. ולא עדיף משבת אכיד 18
50 מחיצתו שיש לו אלפים אמה לכל רוח - אפילו 19
51 הכי לא חשיב לנבנה כארבע אמות דהפקדו ויתר 20
52 מבית סאתים של חתן חוקי לירדה. כדאמר שבת 21
53 בתל קנא. וקנין לוחו ברבא חתן הבא שביטה 22
54 בשביל ישראל. והוה דרשי לישאל אחר. או שבא בשביל נביר - שלא יטלטלו חתן לארבע 23
55 אמות בעיר שאין חן מחיצתו משוקפת לירדה.

56 **הרם** - לשתן מנדות חרומים. שכן חן חתומי נביר עירך מחיצה של ברול שלא יעברו 1
57 מים מתחום לו לתחום זה. וכל מה שבתוך תחום העיר אין לו שביטה במקומו 2
58 לחיות לו אלפים לכל ממוקמן. אלא בתר קרנא גירא. כן פרק בטרומיה. וכן פירש 3
59 רבנו. אלא דפירש "זרבים" של חרומים לו שרין ים' (שעריה ים) - כשעללה הדם 4
60 שריו ומתישבו שגארים נקעים מלאים מים. וזהו דרבי ונחאל חרם לשתן חרין. ואם תאמר. אמאי מוקף לה רבי יוחנן בן גוריון? דהוה לרבנן נמי אמר לעיל 5
61 (מה.ב.) נבי געמיים הסמוכים לעיר דהוה כרבלי אנשי העיר ויש לומר: דהבא דעומשכיו מתחום לו לתחום זה - בעלה דעתה. והוי בחפצי הפקר קנין שביטה לרבנן. והוה כרבלי חובתה. 6
62 אבל לרבי יוחנן דקני שביטה כשחן בתוך תחום העיר. קונין שביטה חתן העיר אף על פי שאין דעת אדם על עילוי קנין. אבל אלא לפרש דלרבי יוחנן קנין שביטה במקומו. מומו שצריך מחיצה 7
63 של ברול - והוי כחן בני שני תחומין אפילו אי ליכא עיר שניה לא מצו להבטיג מים לעיר 8
64 שחין לתחום. ועד: אפילו מחיצה של ברול לא תועיל להבטיג לעיר מסוף אלפים אמה. שדרי בתחלתה העיר כלה האלפים של מים.

1 שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד - אין אדם זוכה ללמוד ממלמדיו. יש רב 1
2 שמשנתו סודרה בפניו. ושונה לתלמידיו דרך קצרה. לציון - חזרה לארץ. מליקא 2
3 דעתך אפאנה הני מילי - וכדיל רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. במגותיות - דדוקא 3
4 דהא. אבל בכריתא - ודילמא איהלפי דרבי יהודה דלרבי יוסי. ורבי יוסי דלרבי 4
5 יהודה. אימא לא - לטמוקן עלה לרבי אלא 5

6 **שאין מן הכל זוכה אדם ללמוד. ואמר רבי יוסי: מעשה** 1
7 **ביוסף הכהן שהלך אצל רבו לציון ללמוד תורה. ואמר** 2
8 **רבי יוחנן: הלכה כרבי יוסי. ולמה ליה? והא אמרת:** 3
9 **רבי יהודה ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי! אמר אביו:** 4
10 **איצטרופי. סלקא דעתך אמינא: הני מילי - במתניתין.** 5
11 **אבל בכריתא - אימא לא. קא משמע לן. אלא הכי** 6
12 **קאמר: הני כלי לאו דרבי יהודה. דהא רב לית** 7
13 **ליה הני כלי. אמר רב. ויהי אומר שמואל: חפצי ליה** 8
14 **כגרי אין קונין שביטה. למהו? איהלפי לרבנן - פשיטא:** 9
15 **השתא חפצי הפקר. דלית להו בעלים. אין קונין שביטה** 10
16 **דרבי יוחנן בן גוריון. וקא משמע לן: אימר דאמר רבי** 11
17 **יוחנן בן גוריון קונין שביטה - הני מילי חפצי הפקר.** 12
18 **דלית להו בעלים. אבל חפצי הנביר. דאית להו בעלים** 13
19 **ללא. מיתבי. רבי שמעון בן אילעזר אומר: השאלו** 14
20 **כלי מן הנביר ביום טוב. וכן המשאל לו לנביר בלי** 15
21 **מעיוס. ויהי טוב. והחזירו לו ביום טוב. והפעלים והאצרות** 16
22 **ששרתו בתוך התחום - יש להן אלפים אמה לכל** 17
23 **רוח. ונביר שהביא לו פירות מתוך לתחום - הרי הוה** 18
24 **לא יוזם ממקומו. אי אמרת בשלמא קסבר רבי יוחנן** 19
25 **בן גוריון חפצי נביר קונין שביטה. הא מני - רבי יוחנן** 20
26 **בן גוריון הוא. אלא אי אמרת קסבר רבי יוחנן בן גוריון** 21
27 **חפצי הנביר אין קונין שביטה. הא מני? לא רבי יוחנן** 22
28 **בן גוריון ולא רבנן! - לעולם קסבר רבי יוחנן בן גוריון** 23
29 **"חפצי הנביר קונין שביטה". ושמואל דאמר לרבנן.** 24
30 **דקאמרו לרבנן פשיטא - מהו דתימא: גזירה בעלים** 25
31 **לנביר אפוי בעלים דישאל. לא קא משמע לן. ורב הויא** 26
32 **בר אבין אמר רבי יוחנן: חפצי נביר קונין שביטה. גזירה** 27
33 **בעלים לנביר אפוי בעלים דישאל. הנהו דרבי. דאיתו** 28
34 **למכרבתא. שרא להו רבא לכני מחוזא למיקוב מפיניה.** 29
35 **אמר ליה רבינא לרבא: מאו דעתך - דאמר רב יהודה.** 30
36 **אמר שמואל: חפצי נביר אין קונין שביטה. והא שמואל** 31
37 **ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן. ואמר רב הויא בר אבין** 32
38 **אמר רבי יוחנן: חפצי נביר קונין שביטה. גזירה בעלים** 33
39 **לנביר אפוי בעלים דישאל! הדר אמר רבא: לוחקנן** 34
40 **לכני מכרבתא. ודכולה מוכרבתא דירדהו כארבע אמות** 35
41 **דמיא. ורבא חייא: חרם שבין תחומי שביטה - צריך** 36
42 **שחן חתומי מחיצה** 37

1 מפני עירובו מים של תחום האחר. דבי רישקא: אי נימא משום דהני לה כרבי יוחנן 1
2 מן גוריון ולחזרתו ואיתו לוקיא לא ומשום דסבירא ליה ללוקיא לה דהני לחזרתא 3
3 מתוך עילת - בתמימא אי נימא משום דרבי יוחנן דהני נהן למתניקין כרבי יוחנן בן גוריון. 4
4 דאמר: "חפצי הפקר קונין שביטה בתוך תחומין". ורבי יוסי בר חנינא סבירא ליה 5
5 כרבנן - לקולא. דאמר: אין קונין שביטה והרי חן ברבלי כל אדם. 6
6 מחיצה 7
7 אמר לעיל 8
8 אמר לעיל 9
9 אמר לעיל 10
10 אמר לעיל 11
11 אמר לעיל 12
12 אמר לעיל 13
13 אמר לעיל 14
14 אמר לעיל 15
15 אמר לעיל 16
16 אמר לעיל 17
17 אמר לעיל 18
18 אמר לעיל 19
19 אמר לעיל 20
20 אמר לעיל 21
21 אמר לעיל 22
22 אמר לעיל 23
23 אמר לעיל 24
24 אמר לעיל 25
25 אמר לעיל 26
26 אמר לעיל 27
27 אמר לעיל 28
28 אמר לעיל 29
29 אמר לעיל 30
30 אמר לעיל 31
31 אמר לעיל 32
32 אמר לעיל 33
33 אמר לעיל 34
34 אמר לעיל 35
35 אמר לעיל 36
36 אמר לעיל 37
37 אמר לעיל 38
38 אמר לעיל 39
39 אמר לעיל 40
40 אמר לעיל 41
41 אמר לעיל 42
42 אמר לעיל 43
43 אמר לעיל 44
44 אמר לעיל 45
45 אמר לעיל 46
46 אמר לעיל 47
47 אמר לעיל 48
48 אמר לעיל 49
49 אמר לעיל 50
50 אמר לעיל 51
51 אמר לעיל 52
52 אמר לעיל 53
53 אמר לעיל 54
54 אמר לעיל 55
55 אמר לעיל 56
56 אמר לעיל 57
57 אמר לעיל 58
58 אמר לעיל 59
59 אמר לעיל 60
60 אמר לעיל 61
61 אמר לעיל 62
62 אמר לעיל 63
63 אמר לעיל 64
64 אמר לעיל 65

עירובין, פרק רביעי – מי שהוציאווה דף מח עמוד א – מותר מהדרת 'אבן ישראל' (שטיינזלץ)
קסז תוספת

1 מוציאה של בריו נמי עיילי בה מיא – מתתאי, דהא סתם מוציאה עשרה טפחים
 2 דוא, ולא מיטא עד לקרקעיה הבסיס, ואפילו מגעת לקרקעית הבסיס – אי אפשר שלא
 3 ניכסו הבסיס מתחתיה, אלא – משום דכי מחיך עליה, דקל הוא שהקילו הבסיס
 4 במימ – במחיצה כל דהו, ובלבד שיהא רב בדעתא מצינה רב
 5 בה מיא מעליא ומתתאי, בדבעא מצינה רב

6 **טבלא ב' –** וכו' דכי רבדמחיצה תלוייה מחגיאי 1
 7 מחיצתא מצינא גמי מצינא, דמהל לי מעיבי 2
 8 מיא מתתאי, נה לי מעיבי בן קנה לחבריה, 3
 9 היינו תנא קמא – רבי יהודה, דאמר לאיזה 4
 10 רוח שירעה יש לו ארבע אמות – היינו תנא 5
 11 קמא, רבנן דפליגי עליה דרבי יוחנן בן נורי, 6
 12 שמונה על שמונה אימא בנייתו – דרבנן 7
 13 סברי, ארבע לכל עדין, ליתו שמונה על 8
 14 שמונה, רבנן דיהדיה סבר, ליתו רוח ותו לא, 9
 15 דכרטינן, ומודה רבי יתודה לרבי אליעזר, 10
 16 שאם בירד לו שתים לבאן ושתיים לבאן – 11
 17 שאין יכול לחזור, ובן אב בירד ארבעות 12
 18 לרוח אחת, מחלוקת – דרבי מאיר, דשרי 13
 19 שמונה על שמונה הללוך, רבי יתודה 14
 20 ממומנצמות, ולרבי מאיר גדולתו, דפישטו 21
 21 דים ורגלים יותר מאמה הוא, באמה ירד 22
 22 – איש שלש מאה שנופא ארץ, ש לו ארבע 23
 23 אמות באמתו הארוכה, של קיש – לכל 24
 24 אדם אמות שלש, של ששה טפחים בנינים, 25
 25 למידת שת אמות שדוה בשושר הבריה 26
 26 שנעשו למידת אמותו של משה, גבי יש 27
 27 שאמריו – משנה היא במסכת כלים (פרק 28
 28 שבעה עשר משנה יא), של שאמר הרב לכל 29
 29 מה שהיה אדם, חוט קומצו מנהו, וכו' 30
 30 חפני קטרה, מלא לומנין ביום הכפורים, 31
 31 ובמזון של סעודת לעירוב, ולתיני נמי 32
 32 ארבע אמות לרוח חזק לחתום, אי הוה 33
 33 דייקנין כולי האי – בבבלי התלמוד, לא הוה 34
 34 מעיני התרועה כל דיוק, ולא חזק הניקן, 35
 35 משום דארכא ננס באכריב – גופה ביריה 36
 36 ואמנו עדיה, ולא טי ליה באמה דיוקנין 37
 37 ובעי למעבה ליה באמה של קיש, חיי שנים 38
 38 ב' – מתניחן פירשנא לעיל, מאי שנא התם 39
 39 דפליגינן – דאמר רבנן לקמן החיצונות; 40
 40 לשלחן אסורין לטלטל לו עם זו, אוושי דרוחין 41
 41 – דיורי החצרות רביב, ולא ידעי כולן 42
 42 להורה, ואתו לטלטלי כלים ששבתו 43
 43 בחיצונה לתוך היצונה אחרת דרך אמצעית, 44
 44 הכא – גבי שמשנין גיטוה וכולן החיצונים 45
 45 ליהוד, דהא מושנין גיטוה וכולן החיצונים 46
 46 החיצונות מותרות לו עם זו – כלים ששבתו 47
 47 בו אסור להכניסן לזו דרך אמצעית, שנמצא 48
 48 ביצאו מרשותן לרשות האסור לזן; הכי 49
 49 גרסינן, אסאי בניו דערבי החיצונות כהדי 50
 50 אמצעית הוו לזו חיא – (ולשתרו כולם, 51
 51 דמיא כמאן דיידיי תתם, ובימי דבני חצר 52
 52 שעיברו, ודכי כוליה עירובין בבית אבא דרמו 53
 53 באילו דרו, ורבי בלחא באותו בית, חצר דרמו 54
 54 בית דויה, ומשתייה בה, דבא גמי, דמו כמאן 55
 55 דיידיי כוליה בחצר באמצעית (וכו') וקא סלקא 56
 56 דעתך כגון שמונה שתיחן עירובין באמצעית, 57
 57 שהו משפט עירובין חצרות, סתם חצר יש 58
 58 בה בתיה דרמו, וצריכות בני הבתים לערב 59
 59 יוד, של שרביה מיוחד לכל אחד והבסיס רשות כולן, ואסור להוציא מרשות לרשות דהיינו מן הבתים לרשות, כדא, ונתלין העירובין שגבו מן הבתים, ונתנין אותו באחד מבתי חצר אחרת, וכי הדיח אמצעית ועדיבה כהדי אידיך שליוחיה היצונה 60
 60 לחצר אחרת, ורצין לעשותן רשות אחת – נתלין העירובין שגבו מן הבתים, ונתנין אותו באחד מבתי חצר אחרת, וכי הדיח אמצעית ועדיבה כהדי אידיך שליוחיה היצונה 61
 61 עבדה – לא גרסינן הכא עד לקמן, שנתנה אמצעית עירוביה בזו ובזו – דרמיא אמצעית באילו דרה כהן, ואין דיורי היצונות באמצעית, למימרא דכי הרדי גיטו, בשני

מחיצה של פרזל לתפסקין, מתיך עליה רבי יוסי ברבי
תינאי, מיא טעמא קא מתיך? אילמיא משום דתני לה
ברבי יוחנן בן נורי לחומרא, ואיהו סבורא ליה ברבנן
לקולא? וגמושם דסבר לקולא, מאן דתני לחומרא מתיך
עליה? אלא משום דתניא: נהרות המושבין וגינות
אלא משום דתניא צריך מחיצה של פרזל לתפסקין,
וכמא משום קנים דלא – דעילוי בהו מיא, של פרזל נמי
ועילי בהו מיא, וילמיא צריך ואין לו תפנה קאמי?
אלא משום דקל הוא שהקילו הבסיס בפנים, ברבי
טבלא, דבעא מצינה רבי טבלא מרב: מחיצה תלוייה,
מהו שתתיר בחצובה? אמר ליה: אין מחיצה תלוייה
מתירא אלא בפנים, קל הוא שהקילו חכמים בפנים,
והתקמים אומרים: אין לו אלא ארבע וכו', רבי יתודה
היינו תנא קמא! אמר רבא: שמונה על שמונה איפא
בינייהו, תניא נמי הכי: יש לו שמונה על שמונה, דברי
רבי מאיר, ואמר רבא: מחלוקת להך, אכל לטלטל –
דברי הכל: ארבע אמות – אין, מפי – לא, והני ארבע
אמות היבא תריבא? פרתניא: שבו איש תחתינו' –
פתחתינו. [וכמה תחתינו] – גופו שלש אמות, ואמה
כדי לפשוט ידיו ורגליו, דברי רבי מאיר, רבי יתודה
אומר: גופו שלש אמות, ואמה כדי שישול הפך מתחת
מרגלותיו, ומצינה תחת מראשותיו, מאי בינייהו? – איפא
בינייהו ארבע אמות מצומצמות, אמר ליה רב מריאישא
לבריה: מי עילית לקמייה דרב פפא בעי מצינה: ארבע
אמות שאמר, באמה דיריה ויבנין ליה, או באמה של
קיש ויבנין ליה? אם אמר לך אמות של קיש ויבנין
ליה – עונ מלך תבשין מה תהא עילוי? ואם אמר לך
באמה דיריה ויבנין ליה – אימא ליה: מיא טעמא לך
תניי לה גבי 'יש שאמריו הכל לפי מה שהוא אדם?'
מי אהא לקמייה דרב פפא, אמר ליה: אי וייקנין מולא
האי, לא הוי תנינו, לעולם באמה דיריה ויבנין ליה,
דקא קשיא לך מיא טעמא לא תניי גבי 'יש שאמריו'
דלא פסיקא ליה, משום דאיפא ננס באכריב, 'הוי'
שנים מקצת אמותיו של זה וכו', למה ליה למימר
'למה דהך דומיה? הני קאמר להו רבי שמעון תרונן:
מכרי, למה דהך דומיה – שלשל חצרות הפתוחות זו
לזו ופתוחות לראש השנה, מאי תרם דפליגין, ויבנין ליה,
התם אוושי דיורו, הכא לא אוושי דיורו, 'אישנים החיצונות כו', ואפוא? כיון דערבי להו
חיצונות כהדי אמצעית, הויא להו חרא! אמר רב יתודה: כגון שנתנה אמצעית עירובה
כזו ועירובה בזו, ורב ששת אמר: אפילו תימא שנתנו עירובין באמצעית, כגון שנתנהו
בתי דרמו, וצריכות בני הבתים לערב

1 **רבי יתודה היינו תנא קמא –** ואם תאמר דילמא רבי אליעזר רבי יהודה לא פליגי אתנא
 2 קמא, אלא לפרושי מלתיה קאתו וכן מצענו פרק 'בין דור' (מתניין ב'א), גבי ילא
 3 ירבה לו נשים, ובריש מתניין בריש 'חוקת הבנים' (בבא בתרא כ"א), ואומר רבינו יתחק
 4 דעל כרוך רבי אליעזר לא מפרשי מלתיה דתנא קמא אלא פליגי עליה, דהא תנא קמא
 5 קאי ארבי יוחנן בן נורי, דאמה רב של אלפים
 6 אמה לכל רוח, ולא הוי באמצעית, הכי נמי,
 7 ארבע אמות לתנא קמא, אלא תאמר, אם כן, מאי
 8 ארבע אמות תנא קמא, כיון דתנא קמא ארבי יוחנן
 9 כן נורי קאי, ויש לו ארבע אמות לכל רוח ויש
 10 לומר, דסבר המקשה קל וגב על אלפים דרבי
 11 יוחנן הוי ליה לכל רוח, דהוה דרבו אלפים על ארבע
 12 אלפים – ארבע אמות תנא קמא, אלא כתיב ר' מאיר
 13 אמות בין הכל, דומיא דטעולא ארבע אמות
 14 ברשות דרביים דהוי פירושא ארבע אמות לכל
 15 רוח, כדמיא רבא, כיון דתנא קמא ארבי יוחנן
 16 היינו תנא קמא, ורבינו טעמא גיטו, חכמים היינו
 17 תנא קמא, פירוש תנא קמא דרבי פרוקי, ומי
 18 שעל גב דרביים מענין אחר – מכל מקום פרוקי,
 19 דחכמים דפליגי ארבי יוחנן בן נורי לא היה להם
 20 לחוכים ארבע אמות אלא אין לו אלפים,
 21 והטעם דיש לו ארבע אמות לכל רוח,
 22 **גופו שלש אמות –** ואם תאמר: אמאי בעינן
 23 משמע ד'רבינו צבי' (שבת כ"א), דאמה המריא
 24 (בבא בתרא כ"ב) ויש לומר דפשיטא ש' 25
 26 בגשופית סמוך לכותל, ופעמים נמי שגמדיה
 27 עקיבו ועמד על אצבעות רגליו, ועוד: והא דאמר
 28 הכא גופו שלש אמות – היינו בלא ראשו, וכן
 29 אצבעות ד'רבינו צבי' (שבת כ"א), דאמה המריא
 30 משוי למעלה מעשרה – חייב, שכן משא בני
 31 קדושת, דאמר מר: ארון השעה ובפרט ספת
 32 גומיה, הוא טען דמדיילי מנוטה – ויתלחא
 33 מלעיל ותרתי תלתי מלתתא, אישתבה
 34 למעלה מעשרה הוה קאי, ובחקה דיו נשאים
 35 אותו רוב לשמונה עשרה טפחים שני תלתי
 36 דארון ופרט – היינו ששה שני שליש ספת
 37 ושתרייה עד הקרקע יחד עשר טפחים ושלש
 38 אבל אם אדם עם ראשו עד שמונה עשרה טפחים
 39 – יגיע אחרת עד למטה מעשרה, דראש וצואר
 40 מחויק יותר מטפח ושלש וגבי כוכין בעינן נמי
 41 (ארבע אמות, בפרק 'המוכר פירות' בבא בתרא
 42 ב'ק) – היינו עם ראשו ועניו בדי ארזן, ושעור
 43 אמה על אמה על אמה ברום שלש אמות –
 44 לאו משום שלא ידא עבה האדם יותר משלש
 45 אמות, אלא משמנס במים עשה שלין, וכן קצת
 46 ריבין ראשו, והא דתבתי בתרגום סגולת אסתר,
 47 'פרשנחא אינטיילב על תלת אמוין, וכן כולם
 48 – תתם טעויה דהא,
 49 **ופתוחות לראש דרביים –** לא דאל הכי,
 50 אותם שיש להם דריסת הרגל על
 51 חבירתה אסורת עליה.

אבל
 1 **התם אוושי דיורו, הכא לא אוושי דיורו, 'אישנים החיצונות כו', ואפוא? כיון דערבי להו**
 2 **חיצונות כהדי אמצעית, הויא להו חרא! אמר רב יתודה: כגון שנתנה אמצעית עירובה**
 3 **כזו ועירובה בזו, ורב ששת אמר: אפילו תימא שנתנו עירובין באמצעית, כגון שנתנהו**
 4 **בתי דרמו, וצריכות בני הבתים לערב**
 5 **יוד, של שרביה מיוחד לכל אחד והבסיס רשות כולן, ואסור להוציא מרשות לרשות דהיינו מן הבתים לרשות, כדא, ונתלין העירובין שגבו מן הבתים, ונתנין אותו באחד מבתי חצר אחרת, וכי הדיח אמצעית ועדיבה כהדי אידיך שליוחיה היצונה**
 6 **לחצר אחרת, ורצין לעשותן רשות אחת – נתלין העירובין שגבו מן הבתים, ונתנין אותו באחד מבתי חצר אחרת, וכי הדיח אמצעית ועדיבה כהדי אידיך שליוחיה היצונה**
 7 **עבדה – לא גרסינן הכא עד לקמן, שנתנה אמצעית עירוביה בזו ובזו – דרמיא אמצעית באילו דרה כהן, ואין דיורי היצונות באמצעית, למימרא דכי הרדי גיטו, בשני**

קסח
עירובין. פרק רביעי – מי שהוציא אוהו דף מח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רש"י

1 **אבל** בשני בתים – והא דלא מוקי רב בה יתודה כרב ששת – לאו דקסבר דאפילו
2 בשני בתים ודי עירוב לבית הלל, והא אפילו כלים קאמר רב יתודה לקטן דחולק
3 עירוב את עירו. ועד כאן לא קאמר רבי הלל אלא דחולק לבטא איתיה. והא דלא מוקי
4 כרב ששת – משום דפרין בסמוך לרב ששת דנהי כחמשה שטריון איתיה – וקסבר
5 דאמר דירון דחולקו.

6 **לרב** יתודה דאמר כגון שנתנה אמצעית 1
7 עירובו בוב – לרב ששת לא שיק 2
8 למיפוך יכי; דכין שנתנו עירובן באמצעית אל 3
9 נתנו עירובן ידיו אלא בשני בתים – גלי 4
10 איתעיתיהו דלא ניחא להו דלחצונות להשתתף 5
11 ביחד. אבל כשתנה אמצעית עירובו בוב ובו – 6
12 ליכא גלוי דריתיהו דהוה כולי האי. אינני נגדר 7
13 יתודה. כיון שנתנה עירובה בוב ובו – נעשה 8
14 כאלו ברה דלחצונות בהתייחס. ועשיית לכל אתח 9
15 ואתח לבית שליחת. ולרב ששת – אין 10
16 האמצעית נעשית שליח. דארברה כולן דיריון 17
17 הו.

18 **יאמרו** דירון להחמיני. והא דאמר בפרק 1
19 "דירי" (עירובין סו.ב.) נתנו עירובן 2
20 בפנימית ושכח אתח דין הפנימית ולא עירב – 3
21 שתתן אסורת. משום דלא מצי מבטל לפנימית 4
22 דאיכא אצטע דאסרי עלייהו – שאני ההם 5
23 דפשתה.

24 **רשות** חצונה משמשות השתי רשות ואן 1
25 שתי רשות משמשות רשות אחת 2
26 – כן גרס הקונטרס. ומפרש הקונטרס 3
27 שהחצונות משמשות באמצעית. ופירוש 4
28 "משמשות" – כגון משמשות. אבל באמצעית 5
29 אסורה שתתן. וזו מושכתה לכאן ולכאן 6
30 לכאן. ושתי יתדות לא יתבטלו לה. כיון דחצונות 7
31 לא עירבו יחד – רשות חלוקתן הן. והא 8
32 דקאמר שמואל אף זו דברי רבי יוחנן – פירוש 9
33 דרבי שמעון דוקא בענין זה דהיינו. והא דקאמר

34 ונראה שמואל לענינה – משום דסבירא ליה "הלכה כרביי בעירובי". ואי סבירא 1
35 ליה כרב. דאמר רבי יוחנן דרבי שמעון בשתתן – לא היה אומר עירבה עם שתתן 2
36 אסורה עם שתתן. וקשה דלפרושי דרבי לירושלמי "משמשות" שתי רשות משמשות 3
37 בתו ועד קשה. דקאמרינן ליה דרבי קאמר ליה רבי שמעון רלבנן מאו שבני גאון דחירות 4
38 דפליגינן בו. ולרב מן ענין זה לזה: והא רבנן לא גזרו כלל. והא שרי חצונות באמצעית. 5
39 ונאי מקשיני נמי הנה אושתי דירון. ורבי דלא שמענין ליה להשמואל בשום מקום דקאמר 6
40 "הלכה כרביי המיקל בעירובי" אלא רבי יהושע בן לוי הוא דקאמר חבי לעיל. וארברה 7
41 שמואל הוא דאית ליה בפרק "הלכות" (עירובין פא.ב.) כל מקום שאמר רבי יתודה עירובי – 8
42 הלכה כמותו. ורבי פלוגתא דרבי שמעון דקאמר – היינו רבי יתודה דראמו לעיל. ומהו, 9
43 כראי יש לומר. כיון דלא נזכר כאן רבי יתודה בפירוש – ליתא בהחייא כלל דפסיק שמואל 1
44 לקטן. אלא היכא שזכר בהרייא. ועד: שיק' לן לא אתי שפיר. כמו שהקטנו בעצמו. דהוה עדיף שן יא לא היה חני "אף". ורביא לישנא איכא למטעי, דבמשעת דהתרויחו שרי. ועוד:

45 לפירושי שולחן של שמואל בפירוש ליה "משמע" שהיא מותרת עמון וכן מותרת עמון. לכן כן נראה לרבינו: והא דרשות אחת משמשות לשתי רשות, דבמשעת משמשות באמצעית – 1
46 דליכא לתבין (בחצונות) כולי האי שחוציא האמצעית כולי החצונות מזה ולו. אבל החצונות אסורות עם האמצעית – דליכא אתי לחלוקי כלים שנתנו בחצונות זו לחצונות זו. אבל 2
47 אין לפרש טעמא דרבנן דחצונות אסורות באמצעית משום דחצונות אסורות זו על זו כיון דלא עירבו יחד. וא שמוס יכתי אסורות החצונות באמצעית משום דאין דירי חצונות באמצעית. 3
48 אבל אמצעית הששט בחצונות דעירובה מירגלה בשתתן. ורבי יתודה לעמיה. דמוקי לעיל כגון שנתנה אמצעית עירובה בוב ובו. דאם כן לא הוה אתי שפיר דהא דאמר רבי שמעון לעיל 4
49 מאי שאן התי פליגינן. אלא דרבי יתודה עירובים מורוין. וקאמר שמואל: דאף זו דרבי רבי שמעון. דרשי חצונות האמצעית בוב ובו. אבל לרבנן שליתן אסורות. והשתא ודי שמואל לעמיה. 5
50 דאמר. עירבה עם שתתן – אסורה עם שתתן ברבנן דאמר רבי יתודה. ושמואל פסיק כרבי יתודה בעירובי. אבל לרב אינה אסורה עם שתתן. דאפילו לרבנן שרי 6
51 אצטעיה עם שתתן. ורבי יתודה מותרת יתוף. דאסורה עם שתתן משמע אבל הם מותרין כפי מרלאת קנתי "אסורת" כמו כסיפא. אף על גב דאיכא למימר דאשמעין 7
52 אצטעיה עם שתתן על גב דליכא למיגרו כולי האי. ולא כשן דרם אסורות עמה דאיכא למיגרו טע. ומכל מקום, כיון דלא מותרת להשתמש יחד אלא משום גוריה – לא אסורת 8
53 על שתתן. מכל מקום כיון דאין קאמר "עירבה עם שתתן" איתנה אסורת על שתתן. והוה משמע וכולן אסורות זו עם זו. אלא נקט "אסורה עם שתתן" משמע דרבי יתודה חני 9
54 עמה. ועד קשה דברפיק "כל גנות" (עירובין נא.א.) אמר שמואל. הלכה כרבי שמעון דאמר: גנות חצונות ורפופות רשות אחת קן כללים ששכחו בתוכן בן עירוב בן לא עירבו. משום 1
55 דרבי שמעון לעמיה דהייב לא גזר. ונראה לפרש: דהא דקאמר שמואל דלרבנן שליתן אסורות – הוה מותר טעמי. חצונות באמצעית – משום גוריה שטא יוליכו כולי חצונות זו לחצונות 2
56 זוהי. באמצעית החצונות ליכא למיגרו שנת חולקו האמצעית כולי חצונות זו לחצונות זו. דסתמא דמילתא כי משמשות איש – שמואל דרית קמשתחמט ולא מנאי דירבה. ודכופרש 3
57 לקטן (ע"א.) גבי שתי חצונות וחורבה אחת ביעון. ואי משום יוליכו ובני החצונות כליהן באמצעית – הא ליכא למגור. דהוה גוריה לגוריה. אלא טעמא דאסורה האמצעית בחצונות 4
58 – שוה מושכתה לכאן ולכאן. ורבי שמעון פליג איתרויחו. והשתא ודי שמואל לעמיה דפסיק לקטן כרבי יתודה בעירובי. ולכן קאמר אסורה עם שתתן – ברבנן. דהיינו רבי יתודה. 5
59 ועטמא משום דזו מושכתה לכאן ולכאן. כדפרישתי. אבל הם מותרות עמה – ודבתי כתר כרבי שמעון. ורבי יתודה. וכדפסיק בפרק "כל גנות" דהלכה כרבי שמעון. כיון עירבו ובין לא 6
60 עירבו לא גזר.

1 **בשני בתים** – והדשתא לא מיתבין חצונות בהרדי. חמשה שבני עירובין – שהיו 1
2 דרין בחצר אחת, וגבו מכל אחד את עירובו לחתיר את חציון לדוריא מבתיהן 3
4 לחצר. **בשני כלים** – בבית אחת: הכי גרסין. כיון דעירבה אמצעית כהדי חצונות 5
6 עמה, הוה דא וכי הרדיני עירבה כהדי עירב שליחותה עברה – שלוחתה חצונות 7
8 ערה, ואשתבח דחולקו כלו כיון דהדי עירבו.

9 וכולו לשיתרון. ולא גרסין: "ואידך מיתא 1
10 ליתסרי". ודא גרסינן לה. ומפרשי חצונות 1
11 שיעירבה עמה מיתא דשיתרי בחצונות 2
12 האחרת. וזו חיתאר בה. ואי אפשר לומר כן, 3
13 כיון דשלוחתה עברה – הוה ליה כולו 4
14 דבית דרשותא. וכולו לשיתרון. לרב ששת קסאי 5
15 – כיון דנתנו שתיחוק עירובן באמצעית – 6
16 העירוב מכלו דירוחיק לתוכה. והוה ליה 7
17 כאילו עירבו כיון באמצעית. ולכן עירובן 8
18 נתן בשני בתים – נמנע ולא עירבו שתיס 9
19 החצונות זו עם זו. והוה כחמשה שטריון 10
17 כהציר אחת ושכח אתח מוקן ולא עירב עם 11
18 כולן יחד, דכל החצור אסורה. ואפילו עירב 12
19 עם אתח דרבי חני ויחשה דחצי אתח 13
20 גתיא לעיל. לבית הלל דבשני כלים הוא דהוה 14
21 עירוב. אבל בשני בתים – לא. ואף על פי 15
22 שהעירוב והשנים יחד לעצמן והשלשה לעצמן. 16
23 והבא נמי כיון דלא מוצטרפי. דקתיני שתיס 17
24 החצונות אסורות זו עם זו – אמצעית גפה 18
25 חיתסר ברידה. שכולן אסורות על יתי. 19
26 אמרו דירון – של זו בוו על ידי העירוב 20
27 החלק לתתיון יחד. יאמרו שהעירוב מביא 21
28 דירוק לתוכה כדי לאסור עליה: הא לא 22
29 דירי ממש שנתנו. ולעייני עירובן בבית אחת. 23
30 הלכך. אף על גב דחצונות לא עירבו אחדי 24
31 זו חצון ואמצעי מיהא מצטרפי ולא אסרי 25
32 אחריה. וזכרי רבי שמעון – דדאית מותרת 26
33 עמון ודן עמה. אבל **כחמיס אומרים** – דלא 27

34 שנת נתנו שתיחוק עירובן באמצעית, לא שנת נתנה אמצעית עירובו בוב ובו – היא 1
35 אסורה עמון. ודן מותרין עמה. רשות אחת משמשות לשתי רשות – כלים ששבתו 2
36 בחצונות ומותרת באמצעית. והא חצונות לא עירבו אחת עם זו. ואין שתי 3
37 אחרת מושכת לצד אחת. ואין שתי רשות משמשות לרשות אחת – דכיון דשתי 4
38 חצונות לא עירבו יחד לעשות רשות אחת. אלא רשות חלוקתן הן. ואין בה 5
39 באמצעית להשתמש יחד בוו ולא בוו דזו מושכתה לכאן. וכן מושכתה לכאן. 6
40 דירוחיק לא יתבטלו. והדמיא כאילו היא מוקף חצר החצונות שלא עירבה כהדי אידך 7
41 חצונה, ואסורתה. וכן בני כי אולא לאידך חצר עירבה נמי בהרה – אסורתה אידך 8
42 חצונה. אבל היכא דעירבו שלשתן – הוה כולוהו חזא רשותא. 9

אף 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

תנא: אף בפתחי אבנים כן. כיצד הוא עושה? נוטל מעות משולחני ונותן להוצבין ולסתתין עד שלא תינתן על גבי הדימום. ומשנייתן על הדימום – מביא מעות מתרומת הלשכה ומחללין עליה. ומטבת כזו? בי רבי בון בשם שמואל: כל מה שיתן – הן הן דמיה משעיה הראשונה.

[דף ט"ז ע"א]

הלכה ב'

מתני' פרה, ושעיר המשתלח, ולשון של זהורית – באין מתרומת הלשכה.

כבש פרה, וכבש שעיר המשתלח, ולשון שבינו קרניו, ואמת הפנים, וחומת העיר ומגדלותיה, וכל צרכי העיר – באין משערי הלשכה.

אבא שאול אומר: כבש פרה – פהנים גדולים עושין משל עצמן.

מותר שגרי לשכה – מה היו עושין בה? לוקחין בהן יינות, שמנים וסלתות, והשכר – להקדש; דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר: אין משתכרין בשל הקדש, אף לא משל עניים.

מותר התרומה – מה היו עושין בה? רקועי זהב צפוי לבית קודש הקדשים.

רבי ישמעאל אומר: מותר הפירות – קיץ המזבחה. מותר תרומה – לכלי שרת.

רבי עקיבה אומר: מותר תרומה – לקיץ המזבחה. מותר נסכים – לכלי שרת.

רבי חנינה סגן הכהנים אומר: מותר נסכים – קיץ המזבחה. מותר התרומה – לכלי שרת. זה וזה לא היו מודים בפירות.

גמרא כבש פרה כו'. רבי ישמעאל בר נחמן בשם רבי יונתן: ג' לשונות הן, של שעיר – בסלע. של מצורע – בשקל. של פרה – בשתי סלעים.

רבי חוניה דברת חונין, רבי בא בר זבדא בשם רבי שמעון בן חלפתא: של פרה – בשתי סלעים ומחצה.

ואית דמפקין לישנא: בעשרה זוז.

רבי יהודא בשם רבי שמואל: תלמידי חכמים המלמדין את הפהנים הלכות שהיטה, הלכות קבלה, הלכות זריקה – נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

רבי יצחק בר רדיפה בשם רבי אימי: מבקרי מומי קדשים – נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

רבי אהא רבי תנחום בר חייה בשם רבי שמלאי: מגיהי ספר העזרה – נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

גידל בר בנימין בשם רבי אסי: שני דייני גזילות – נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

שמואל אומר: נשים

[דף ט"ז ע"ב]

האורגות בפרוכת - נומלין שְכָרן מתרומת הלשפה.

רב הונא אָמר: מתרומת בְּדָק הבית.

מה פְּלִיג? שְמוּאֵל עֶבֶד לַיהוָה פְּקָרְבָן, רב הונא עֶבֶד לַיהוָה פְּבַנְיָין.

אָמר רבי הוֹקֵיָה: תִּנְא רַבִּי יְהוּדָה (ירושלמי) גְּדַנְדוּת: הַסְמֵרֵת וְכָל קַרְבָּנוֹת הַצִּיּוּר - בְּאִין מתרומת הלשפה.

מִזְבַּח הַזֶּהָב וְכָל פְּלֵי שְׂרֵת - בְּאִין מִמּוֹתֵר נִסְכִּים.

מִזְבַּח הָעוֹלָה וְהַחֵיֶכֶל וְהַעֲזָרוֹת - בְּאִין מִשְׁיָרֵי הַלְשָׁפָה.

חוּץ לַעֲזָרוֹת - בְּאִין מִלְשַׁפֵּת בְּדָק הבית.

וְהָא תַנִּי: אֲבַנֵי הַמִּזְבֵּחַ, הַחֵיֶכֶל, וְהַעֲזָרוֹת - מוֹעֲלִין בְּהֵן. וְכִי יֵשׁ מַעֲלָה בְּשִׁירֵיָם? אֵלָּא, פְּרַבֵּי מֵאִיר, דְּרַבֵּי מֵאִיר אָמר: מוֹעֲלִין בְּשִׁירֵיָם.

אָמר רבי הֵיא: פְּלוּם אָמר רבי מֵאִיר אֵלָּא בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ, וְהִכָּא חוּץ לְשְׁנָתוֹ אֲנִין קְיָמִין.

אָמר רבי הוֹקֵיָה: תִּנְא רַבִּי יְהוּדָה גְּרוּגְרוֹת: הַשְּׁלֶחֶן, וְהַמְּנֹרָה, וְהַמִּזְבְּחוֹת, וְהַפְּרוֹכֵת - מַעֲבָבִים אֵת הַקַּרְבָּנוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְהַכְּמִים אוֹמְרִים: אִין לֹד מַעֲבָב אֵת הַקַּרְבָּן אֵלָּא הַפִּיּוֹר וְהַפֶּן בְּלֶבֶד.

וְלֹא בֵּן אָמר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יוֹסִי בֶּן הַנִּינְיָה תַּרְיָהוּן אָמְרִין: כֹּל הֵן דְּכָתִיב נִכְח - מַעֲבָבוּ צֹלַע - אִינֵין מַעֲבָב.

וְאָמר רַבִּי שְמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: וְאִפִּילוּ צֹלַע - מַעֲבָב.

וְאָמר רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם

רַבִּי שְמוּאֵל בַּר נַחֲמָן: וְאִפִּילוּ שִׁמְיָה - מַעֲבָב.

אָמר רַבִּי הַנִּינְיָא: בְּאִין - בְּעִבּוּדוֹת שְׁבַפְנִים, בְּאִין - בְּעִבּוּדוֹת שְׁבַחוּין.

אָמר רַבִּי הַנִּינְיָא: שְׁחִיצֵת גְּדוּלָה הֵיתָה בְּכַנֵּי בְּהֵנִים גְּדוּלִים, שְׁוִיתֵר מִשְׁשִׁים פְּכָרֵי זֶהָב הֵיוּ מוֹצִיאִין בָּהּ, שְׁתֵּיהּ כְּבִשָׁה שֶׁל פְּרָה עוֹמֵד, וְלֹא הֵיָה אֶחָד מֵהֵן מוֹצִיא פָּרְתוֹ כְּכִשּׁוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ, אֵלָּא סוֹתְרוֹ וּבּוֹנָה אוֹתוֹ מִשְׁלוֹ.

הַתִּיב רַבִּי עוֹלָא קוּמֵי רַבִּי מְנָא: וְהָא תַנִּי שְׁמַעוֹן הַצִּדִּיק: שְׁתֵּי פְרוֹת גְּעִשָׁה, לֹא בְּכִבֵּשׁ שְׁחוּצִיא אֵת זוֹ הוּצִיא אֵת זוֹ. אֵית לֹד לְמִימֵר שְׁמַעוֹן הַצִּדִּיק שְׁחִין הֵיָה?

מֵאִי בְּדוּן? עַל שֵׁם מַעֲלָה הִיא בְּפָרָה, מִלְּסוּל הִיא בְּפָרָה.

תַנִּי: זִיזִין וְכָתְלִים - הֵיוּ יוֹצִאִין מִבְּאֵן וּמִבְּאֵן, כְּדִי שְׁלֹא יִצְאוּ וְיִצְעוּ הַכְּהֵנִים וַיִּטְמְאוּ.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִין מִשְׁתַּכְּרִין כּוּ,

[דף י"ז ע"א]

אָלָא אַם רַצְהּ, יְהִיָּה הַהֶפְסֵד שְׁלֹו וְהַשְּׁכָר לְהַקְדֵּשׁ מוֹתֵר.

פְּהָדָא בַר זְמִינָא אֵיתְפַּקֵּד גְּבִיָּה מְדַל דִּיתְמִינִי, אָתָא וְשָׂאֵל לְרַבִּי מְנָא, אָמַר לֵיהּ: אֵינְן בְּעִית דִּי הַהֶפְסֵדָה דִּינָךְ, וְאַגְרָה דְתַרְוִיכּוֹן – שְׂרִי.

רַבִּי הֵיִידָה בַר אֲדָא אֵיתְפַּקֵּד גְּבִיָּה מְדַל דִּיתְמִינִי, וְעָבִיד בְּנִי.

*

מוֹתֵר פִּירוֹת בְּרִי. מִתְנִיתָא דְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל הֵיאָ:

דְרַבִּי הֵיאָ בַר יוֹסֵף פֶּתֵר מִתְנִיתָא: מוֹתֵר פִּירוֹת – שְׁכָר לְהַקְדֵּשׁ. מוֹתֵר נְסָכִים – זֹו סָאָה רְבִיעִית.

רַבִּי יוֹחָנָן פֶּתֵר מִתְנִיתָא: מוֹתֵר פִּירוֹת – זֹו סָאָה רְבִיעִית, מוֹתֵר נְסָכִים – לְבִירוּצִים.

וְלִית לֵיהּ לְרַבִּי הֵיאָ בַר יוֹסֵף לְבִירוּצִים? אָמַר רַבִּי הֲזִקְיָה: מַה דְּנָפַל לְסָאָה רְבִיעִית – נָפַל לְבִירוּצִים.

עַל דְּעָתִיָּה דְרַבִּי הֵיאָ בַר יוֹסֵף נִיחָא, אֵינְן מוֹשֶׁתְּכָרִין בְּשַׁל הַקְדֵּשׁ, אָפּ לֹא בְּשַׁל עֲנִיִּים, לְפִיכָּה: זֶה וְזֶה לֹא הֵיִו מוֹדִין בְּפִירוֹת.

עַל דְּעָתִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן קָשְׁיָא, וְהָא תְנִינֵן: עֲמָדוֹ מִשְׁלֵשׁ – יִסְפֵּק מֵאַרְבַּע, וְתְנִינֵן: זֶה וְזֶה לֹא הֵיִו מוֹדִים בְּפִירוֹת, לֹא הֵיִו מוֹדִים בְּפִירוֹת בְּקוֹץ לְמוֹזְבֵּת, אֲבָל מוֹדִין הֵיִו בְּכָלִי שְׂרֵת.

עַד פְּדוֹן בִּירוּצִי

[דף י"ז ע"ב]

צִיבּוֹר, וְאַפִּילוּ בִירוּצִי יְהוּדִי? וְלֹא נִמְצָאוּ כְּלֵי שְׂרֵת בְּאֵין מִשַּׁל יְהוּדִי, פְּהָדָא דְתְנִינֵן: אִשָּׁה שְׁעִשְׁתָּה בְּתוֹנֵת לְבָנָה – בְּשֵׁרָה וּבְלֵבֵד שְׁתַּמְסַרְנָה לְצִיבּוֹר.

עַד פְּדוֹן בִּירוּצִי לַח, וְאַפִּילוּ בִירוּצִי יְבִישׁ? כִּהֵיִיא דְתְנִינֵן תַּמּוֹן: תְּנַסְכִּים שְׁקָדְשׁוּ בְּכָלִי וְנִמְצָא הַזֵּבַח – פְּסוּל, אִם יֵשׁ זֵבַח אַחֵר – יִקְרְבוּ עִמּוֹ, וְאִם (לֹא) לָנוּ – יִפְסְלוּ בְּלִינָה.

הַלְכָה ג'

מוֹתֵנִי מוֹתֵר תְּקַמּוֹרֵת מַה הֵיִו עוֹשִׂין בָּהּ? מִפְרִישִׁין מִמֶּנָּה שְׁכָר הָאוּמוֹנִי, וּמַחְלִין אוֹתָהּ עַל שְׁכָר

מְעוֹת הָאוּמוֹנִי, וְנוֹתְנִין אוֹתָהּ לְאוּמוֹנִין בְּשִׁכְרָן, וְהוֹרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָהּ מִתְרוּמָה תְּדִשָּׁה.

אִם בָּא חֲדָשׁ בְּמִנּוֹ – לוֹקְחִין אוֹתָהּ מִתְרוּמָה תְּדִשָּׁה, וְאִם לֹא – מִן הַיִּשְׁנָה.

גְּמָרָא וְלֹא נִמְצָא הַקְדֵּשׁ מִתְחַלֵּל עַל הַהַקְדֵּשׁ? בִּיצֵד הוּא עוֹשֶׂה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר בִּיסְנָא: מִבִּיא

מְעוֹת וּמַחְלֵל עַל הַבְּנֵין,

וּמִבִּיא מְקוֹרֵת וּמַחְלֵל עֲלֵיהֶן, וְנוֹתְנִים אוֹתָהּ לְאוּמוֹנִין בְּשִׁכְרָן.

אותן המעות מה יעשה בהן? רבי אומר: אומר אני: ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינם שהיו בקיאיז בפיתום הקמורת ובמעשה להם הפנים.

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: והן – שיהיו חייבין להן מעות משעיה ראשונה.

רבי חייה בר בא

[דף י"ח ע"א]

בעי: לא היו חייבין להן מעות משעיה הראשונה? אתא רבי בא בשם רבי חייה בשם רבי יוסי: מקייצין בהן את המזבת.

רבי בא בר בהן בעי קומי רבי יוסה: מחלפא שיטתיה דרבי חייה בר בא! תמן – צריכה ליה, וכה – פשיטא ליה! הא דצריכה ליה – בכלי שרת. הא דפשיטא ליה – בקוין למזבת.

דאיתפלגון, פיתמה בחולין – רבי יוסי בי רבי חנינה אומר: פסולה, רבי יהושע בן לוי אומר: בשירת. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה? קודש היא – שתהא תווייתה פקודש.

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? קודש היא – שתהא באה מתרומת הלשכת.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אתיא דרבי יוסי בן חנינה – בשמואל, ודרבי יהושע בן לוי – פרבי יוחנן. דתנינן: המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות ציבור, רבי יוחנן אומר: קמורת.

אמר רבי הושעיה: תיפתר, באומן משל בית אבטינם שהיה נטול בשכרו קמורת.

ודרבי יוסי בי רבי חנינה – בשמואל, דאמר רב הונא בשם שמואל: מכתשת – עשו אותה בכלי שרת לקדש.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אמרה רבי הונא קומי רבי יוסי, דבר שקדש בכלי שרת נפדה? אומר ליה: ולא דשמואל היא? דשמואל אומר: קל היא במותר!

דאיתפלגון, הותרו תמימים – שמואל אומר: נפדין בתמימים. ורבי יוחנן אומר: נפדין בפסולי המוקדשים.

הותרו שעירים – על דעתיה דשמואל, אם עולח – נפדית, לא כל שכן הטאת! על דעתיה דרבי יוחנן, אומר רבי זעירא: ורעו.

אמר רבי שמואל בר רב יצחק: מקייצין בהן את המזבת.

וקשיא יש הטאת שקריבה עולח?

אמר רבי יוסה: שנייא היא, שאין קרבנות ציבור נקבעין אלא בשחיטה.

אמר רבי חייה: תנאי בית דין הוא על המותר – שיקרבו עולות.

[דף י"ח ע"ב]

הלקה ד'

מתני' המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הציבור – ינתנו לאומנין בשכרן; דברי רבי עקיבא. אמר לו בן עזאי: אינה היא המידה, אלא מפרישין מהן שכר האומנין, ומחלקין אותן על מעות האומנין, ונותנין אותן לאומנין בשכרן, והוזרין ולוקחים אותן מתרוקמה הדשה.

המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבחה זכרים ונקבות – רבי אליעזר אומר: זכרים – ימכרו לצרכי עולות, ונקבות – ימכרו לצורכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית. רבי יהושע אומר: זכרים עצמן – יקרבו עולות, ונקבות – ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים יפלו לבדק הבית.

אמר רבי עקיבא: רואה אני את דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע, שרבי אליעזר השווה את מדותיו, ורבי יהושע חלק.

אמר רבי פפייס: שמעתי את דברי שניהן, המקדיש בפירוש – בדברי רבי אליעזר, והמקדיש סתם – בדברי רבי יהושע.

המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויים לגבי מזבחה, וינות, ושמונים, ועופות – רבי אליעזר אומר: ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים – יפלו לבדק הבית.

[דף י"ט ע"א]

גמרא המקדיש זכו' לקרבנות ציבור. רבי יוחנן אומר: קמורת.

אמר רבי הושעיה: תיפתר באומן משל בית אבמינס שהיה נוטל בשכרו קמורת.

מה טעמא דבן עזאי? שאין התקדש מתחיל על המלאכה, אלא על המעות.

תפון תנינן: יש בקדשי בדם הבית, שפתם הקדשות – לבדק הבית. הקדש בדם הבית – חל על הכל, ומועלין בגידוליהן, ואין בהן הנגיה לבתנים.

אמר רבי הנגיה: דרבי ליעזר היא דתנינן: המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה על גבי מזבחה זכרים ונקבות, רבי ליעזר אומר: זכרים – ימכרו לצרכי עולות, ונקבות – ימכרו לצרכי זבחי שלמים, ודמיהן – יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית.

אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי ליעזר (ויקרא כז) **ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה'** כמה אנו קיימין?

אם בבית דירה, כבר פתיב (עו); **ואם המקדיש יגאל את ביתו!** אלא פי אנו קיימין: במקדיש נכסיו, מיפן – שפתם הקדשות לבדק הבית.

אמר רבי זעירא, רב הונא בשם רב: במה פליגינן? במקדיש נכסיו, אבל במקדיש עדרו – כל עמא מודיי: שהוא למזבח.

רבי בא רב הונא בשם רב: מה פליגינן? במקדיש עדרו, אבל במקדיש נכסיו – כל עמא מודיי: שהוא לבדק הבית.

על דעתיה דרבי זעירא – נחא. וקשיא על דרבי בא, בהמה לא למזבח היא? למזבח היא! ולמה סתם האיך הנה? שהוא באומר: "לא יהיה אלא לבדק הבית!"

רבי יוחנן אמר: לא שנייא, היא המקדיש נכסיו, היא המקדיש עדרו – היא המזבחה.

רבי אבא בשם רבי אבהו, בשם רבי אחא, רב הונא בשם רב, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: קדשי בדק הבית שפודאן תמימין – יצאו לחולין.

מתניתא אמרה בן, ולדן ונחלון – מותר לאחר פדיונן.

רבי חזקיה בשם רב הסדא: תיפתר, שפדאן תמימין והוממו.

רבי יוסה בשם רב הסדא: מתניתא אמרה בן, ולדן ונחלון – אסור

[דף י"ט ע"ב]

לאחר פדיונן.

רבי חזקיה בשם רבי יוסה: קדשי בדק הבית שפדאן תמימין – יצאו לחולין. אין תימר: לא יצאו לחולין, היאד קדשי מזבח חליו על קדשי בדק הבית?

בעלי מומין – קדושת המזבח חלה עליהן. ליידה מילה?³ לגיזה ולעבודה.

הפריש נקיבה לעולתו ולפסחו ולאשמו – עושה תמורה.

רבי שמעון אומר: לעולתו – עושה תמורה. לפסחו ולאשמו – אינו עושה תמורה.

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: לעולתו ולפסחו ולאשמו – אינו עושה תמורה.

אמר רבי יוחנן: מעמא דרבי שמעון, שכן מצינו: נקיבה בעוף – פשיורה לבא עולה.

ואמר רבי יוחנן: מעמא דרבי שמעון בן יהודה, אם מין במינו – הוא חלוק עליו, כל שכן מין בשאינו מינו.

אינהו מין במינו שהוא חלוק עליו? פתדא דתני: אשם בן שנה והביא בן שתים, בן שתים והביא בן שלש – לא יצא. רבי שמעון אומר: כל עצמן אינן קדושים.

³ פירוש: לאיזה ענין.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי יהושע שניהם אמרו דבר אחד, כמה דרבי יהושע אמר: נקיבה לעולה – לא קידשה אלא הקדש דמים, פן רבי שמעון אמר: נקיבה לעולה – לא קידשה אלא הקדש דמים. אין תימר: קדשה קדושת הגוף – ירעו.

אמר רבי: אין אני רואה את דברי רבי שמעון בפסח, (שקא הקדש) שהמותר פסח – בא שלמים ולימא: אין אני רואה דברי רבי שמעון באשם, (שקא הקדש) שהמותר אשם – בא עולה; אמר רבי אבין: אם הקדיש פסח, בא שלמים – גופו קרב שלמים. אם הקדיש אשם, בא עולה –

[דף כ' ע"א]

אין גופו קרב עולה.

מהו כדון? התיין אמר: הקדש דמים הקדיש. והתיין אמר: הקדש גופו הקדיש.

*

רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש: טעמא דרבי יהושע, דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אלהם איש איש מבית ישראל וגו' אשר יקריב לה' לעלה – הכל קרב לעולה. לרצונכם תמים זכר. מנין אפילו נקיבות? תלמוד לומר: בבקר – לרבות את הנקיבות. רבי יצחק בי רבי אליעזר שאל: כתיב: זכר, ואת אמרת: בבקר – לרבות את הנקיבות? ודכוותה, כתיב: תמים, ואת אמרת: בבקר – לרבות בעלי מומין.

מה ביניהון? רב אמר: שבטא דכדפדא ביניהון.

*

רבי אליעזר אומר ימכרו בו' המיון. רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: טעמא דרבי אליעזר (שם) דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריבו לה' לעלה – הכל קרב עולה. לרצונכם תמים זכר. יכול אפילו עופות? תלמוד לומר: בבקר – ולא עופות.

רבי ירמיה ורבי בון בר חייא הווין יתיבון ואמרי: תפון אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי שמעון, שפן נקיבה שבעוף – בשירה לבא עולה. וכא אמר הכין?

אמר רבי יוסי: קיימתיה בהא דאמר רבי שמואל בשם רבי זעירא: פל שאינה יכולה ליקרב לא היא ולא דמיה – לא קדשה אלא הקדש דמים. ואת אמרת יאות! להקריבו אין את יכול, דכתיב בבקר – ולא עופות. לפדותו אין את יכול, שאין לעוף פדיון. לפום בן צריך מימר: לא קדשה אלא קדושת דמים.

חברייה בשם רבי יוחנן: רבי אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן:

[דף כ' ע"ב]

טעמא דהיין תנניא, ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' (ויקרא כז) מה תלמוד לומר 'טמאה?' אלא, אפילו טמאה באותו השם.

וקשיא, גדא פתיב (ש) והעמיד והעריד!

רבי זעירא בשם רבי אליעזר לא אמר בן, אלא, (ש) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' – כל שאינה ראויה לקרב לא כאן ולא במקום אחר – אינה עושה תמורה. וצאת

נקיבה שבעוף לעולה, אף על פי שאינה ראויה לקרב כאן, ראויה לקרב במקום אחר.

רבי אבון ורבי בון בעין קומי רבי זעירא: הרי הרובע והתרבע שאינן ראויין לקרב לא כאן ולא במקום אחר – והרי הן עושין תמורה!

אמר לון: אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש.

וקשיא, גדא פתיב (ש) והעמיד והעריד.

הלכה ה'

מתני' אחת לשלשים יום משערין את הלשפה. כל המקבל עליו לספק סלתות מארבע, עמדו משלש – יספק מארבע. משלש ועמדו מארבע – יספק מארבע; שיד הקדש על העליונה.

אם התליעה סולת – התליעה לו. ואם הקמיין יין – הקמיין לו. אינו מקבל מעותיו, עד שיהא הפוזבן מרצה.

גמרא תני בשם רבי שמעון: מייד היו מקבלין את מעותיהן, והכהנים וריוזין הן.

הדרן עלך פירק התרומה

[דף כ"א ע"א]

פירק המישי

הלכה א'

מתני' אלו הן הממונים שהיו במקדש: יוחנן בן פנחס – על החותמות. אהיה – על הנסכים. מתתיה בן שמואל – על הפייסות. פתהיה – על הקינין.

פתהיה – זהו מרדכי. ולמה נקרא שמו פתהיה? שהיה פותח דברים ודורשו, וידע בשבועים לשון.

בן אהיה – על חולי מעיים. נהניא – חופר שיהיו. גביני – כרוז. בן גבר – על געילת שערים. בן בבי – ממונה על הפקיע. בן ארזא – על הצלצל. הוגרם בן לוי – על השיר. בית גרמו – על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס – על מעשה הקמורת. ואלעזר – על הפרוכת. ופנחס – המלביש.

גמרא רבי חזקיה אומר רבי סימון, ורבנן. חד אומר: פשיירי דור ודור בא למנות עליהן. ודורנה אומר: מי שתיה באותו דור מנה מה שבדורו.

מאן דאמר: פשיירי כל דור ודור בא למנות, על כולן הוא אומר (משלי): **זכר צדיק לברכה**. מאן דאמר: מי שתיה באותו דור מנה מה שבדורו, על כולן הוא אומר (שם): **ושם רשעים ירקב**.

ועל מי נאמר **זכר צדיק לברכה**? על בן קמין וחביריו.

אמר רבי יונה: כתיב (שעניג): **לכן אחלק לו ברבים, ואת עצומים יחלק שלל** – זה רבי עקיבא שהתקין מדרש ההלכות והגדות.

ויש אומרים: אלו – אנשי כנסת הגדולה תיקנו, אלא מה תיקן זה? כללות ופרטות.

אמר רבי אבהו: כתיב (דברי הימים א, ב, נח): **משפחות סופרים ישיבי יעביץ**. מה תלמוד לומר סופרים? אלא שעשו את התורה ספורת ספורות.

המשה – לא יתרומו תרומה.

המשה דברים – הויבין בחלה.

חמש עשרה נשים – פומרות צרותיהן.

שלשים ושש – פריות בתורה.

שלשה עשר דבר – נאמרו בנבלת העוף הפהור.

ארבעה – אבות גזיקין.

אבות מלאכות – ארבעים חכר אהת.

אמר רבי אליעזר: כתיב (עירא ו) **לעזרא הפהין הסופר**. מה תלמוד לומר: סופר? אלא פשם שתיה סופר בדברי תורה, כך היה סופר בדברי חכמים.

רבי חגי פשם רבי שמואל בר נחמן: הראשונים – הרשו וזרעו, ניבשו, ביסחו, עדרו, קצרו, עמרו, דשו, זרו, ברו, טהנו, הרקידו, לשו, קיטפו, ואפו, ואנו – אין לנו מה לאכול.

רבי אבא בר זמינא פשם רבי זעירא:

[דף כ"א ע"ב]

אין הוון קדמאין מלאכיו, אנו בני אנש. ואין הוון בני אנש, אנו חמריין.

אמר רבי זינא: בההיא שעתא אמריין, אפילו פחמרתיה דרבי פנחס בן יאיר לא אידמינון.

המרתיה דרבי פנהם בן יאיר, גנבתה ליסמאי בליליא, עבדת סמירא גבון תלתא יומין, ולא טעמה כלום. פתר תלתא יומין אימלכין מהוורתה. אמרון, אפקונה מן הכא דלא תימות גבון. אפקונה, אזלת וקמת לה על תרעא דמרה, שריית מנהקת, אמר לון: פתחון להדא עלובתא, דאית לה תלת יומין דלא טעמה כלום.

פתחון לה, ועלת לה. אמר לון: יהבו לה כלום תיכול, יהבון קומה שעורין, ולא בעית למיכל. אמרון ליה: רבין לא בעית למיכל. אמר לון: מתקנין אינון? אמרו ליה: אינון! אמר לון: וארימתון דמיין? אמרון ליה, לא בן אלפון רבי: תלוקת ורע לכהמה, קמה לעורות, שמן לאור – פטור מן הדמאי! אמר לון: מה נעבד לה להדא עלובתא, דהיא מהמרה על גרמה סגין. וארימון דמיין, ואכלת!

*

פתחיה על הקניין. בא וראה מה גדול הוא כוחו של אותו האיש! פותח דברים ודרשן, יודע בשבועים לשון.

תני: סנהדרין שיש בה שנים שיכולין לדבר, ופולן ראיון לשמוע – הרי זו ראיה לסנהדרין. שלשה – הרי זו בינונית.

ארבעה – הרי זו חכמה.

וביבנה היו בה ארבעה: בן עזאי, ובן זומא, ובן חכנאי, ורבי אלעזר בן מתיה.

אמר רבי הקדא: פעם אחת יבשה ארץ ישראל, ולא ידעו מהיכן להביא עומר. והנה תמן חד אילם, דהנה יתיב חד ידיה על גגות, וחד ידיה על צריפים. אייתגיה קמיה דפתחיה, אמר לה: אית אתר דמתקריא גגות צריפין? או צריפין גגות? אזלון לתמן ואשכחון.

אמר רבי יוסה פי רבי בון: פעם אחת נשדף כל העולם כולו, ולא היו יודעין מהיכן להביא העומר. והנה תמן חד אילם, דהנה יתיב ידיה על עיניה, וידיה על סוכרא. אייתגיה לגבי פתחיה, אמר לון: אית אתר דמיתקריא עין סוכר? או סוכר עין? ואזלון תמן ואשכחון.

שלוש נשים הביאו קיניהן, אחת אומרת: "לעינתי". ואחת אומרת: "ליפתי". ואחת אומרת: "לזיבתי".

זו שאומרת: "לעינתי" – סברין מימר: שופעת כמעין. אמר לון: בעיניא סגנת!

זו שאומרת "ליפתי" – סברין מימר: שופעת פים. אמר לון: בימה סגנת!

זו שאומרת: "לזיבתי" – סברין מימר: זכה ממש. אמר לון: זאב בא ליטול את בנה!

*

בן אחייה וכו'. על ידי שהיו הכהנים מהלכין יחיפים על הרצפה, והיו אוכלין בשר, ושותין מים – היו באין לידי חולי הפעום, והנה ידע האי דין חמר טוב למעייא, והאי דין חמר סמום למעייא.

*

נחנינא חופר שיחין. שהיה חופר שיחין ומערות, ונהוה ידע

האי דין פיה מקורר מין, והאי דין פיה אית ביה שרברובי, ועד היכין שרברובותיה מטין.

אמר רבי אליעזר: ומת בנו בצמא.

אמר רבי הנניא: מאן דאמר: רתמנא וותרן – יתוותרון בני מעווי, אלא, מאריף רוחיה ונכי דידיה.

אמר רבי אהא: פתיב (תהלים 1): וסביביו

[דף כ"ב ע"א]

נשערה מאד – מדקדק עמהן כחוט השערה.

אמר רבי יוסי בר אבין: לא מטעם הנה, אלא מן מה דכתיב (תהלים 118): ונורא הוא על כל סביביו

– מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים.

רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן: מעשה בהסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים

ושבים. פעם אחת היתה בתו עוברת להנשא, ושטפה נהר, והיוו כל עמא עללין לגביה, בעון

מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא.

עאל רבי פנחס בן יאיר לגביה, בעי מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא. אמר לון: דין הוא חסידכון?

אמרו ליה, רבין פה וכך היה עושה, וכך וכך אירע ליה.

אמר: איפשר שהיה מכבד את בוראו במים, והוא מקפחו במים? מיד נפלה חברה בעיר, באת בתו

של אותו האישי! אית דאמרי: בסוכתא איתערית. ואית דאמרי: מלאך ירד בדמות רבי פנחס בן יאיר

והצילה.

*

גביני, ברזו. שהיה מכריו בבית המקדש.

מה היה אומר? עמדו הפהנים לעבודה, ולויים לדוכנו, וישראל למעמדן.

אנריפם הפלך שמע קולו עד שמונה פרסאות, ונתן לו מתנות הרבה.

*

בן גבר על זעילת שערים. תירגם רב קומי דבית רבי שילא: קרא גברא אכריו ברזא.

אמרין ליה: אמור, קרא תרנגולא! אמר ליה: והתנינו: בן גבר. אית לך למימר: פר תרנגולא?

*

בן בבי על הפמיע. שהיה מונוג את הפתילות.

רבי יוסי עאל לכופרה, בעו ממנייא עליהון פתנסים ולא קיבלון מינהון. עאל ואמר קומיהון: בן בבי על הפקיע. ומה אם זה שנתמנה על הפתילות – זכה להימנות עם גדולי הדור, אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות – לא כל שבין?

*

בן ארזה על הצלצל. כי הא דתנינן תמן: הניף הסגן בסודריו, והקיש בן ארזה על הצלצל.

*

הוגרם בן לוי על השיר. אמר רבי אחא: נעימה ותירה היה יודע.

ואמרו עליו על הוגרם בן לוי, שהיה מנעים את קולו בזמר. וכשהיה נועץ גודלו בתוך פיו, היה מוציא כפה מיני זמר, והיו כל אחיו הכהנים נזקרים לו כבת ראש.

*

בית גרמו על מעשה לחם הפנים. בית גרמו היו בקיאיין במעשה לחם הפנים ובכדייתו, ולא רצו ללמד. שלחו חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריאה שהיו בקיאיין במעשה לחם הפנים, ובכדייתו לא היו בקיאיין. בית גרמו – היו מסיקין מבפנים ורודין מבחוץ ולא היתה מתעפשת. ואלו – היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה מתעפשת.

פיון שידעו חכמים בדבר הזה, אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא – לכבודו ברא, שנאמר (משלי טו): **כל פעל ה' למענהו.**

שלחו אתהיהם, ולא רצו לבא, עד שכפלו לחם שכרן. שנים עשר מנה היו נוטלים, ונתנו לחם עשרים וארבע.

רבי יהודה אומר: עשרים וארבע היו נוטלים, ונתנו להן ארבעים ושמונה. אמרו להן: מה אין אתם רוצים ללמד? אמרו להן: מסורת הוא בידינו מאבותינו, שהבית הזה עתיד ליחרב, שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין בן לפני עבודה זרה שלחן.

בדברים הללו מזכירין אותן לשבת, שלא יצא ביד בניהם פת נקיה מעולם, שלא יהו אומרים: מומעשה לחם הפנים הן אוכלים.

*

בית אבטינס על מעשה הקטורת. של בית אבטינס היו בקיאיין על מעשי פיתום הקטורת, ובמעלה העשן, ולא רצו ללמד.

שלחו והביאו אומנין מאלכסנדריאה של מצרים, והיו בקיאיין בפיתום הקטורת, ובמעלה עשן לא היו בקיאיין. של בית אבטינס – היתה מתפורת ועולה כמקל ופוסה ויורדת. ושל אלו – היתה פוסה מיד.

פיון שידעו חכמים בדבר, אמרו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא – לכבודו ברא, שנאמר (ישעיה טג) **כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'.**

שְׁלָחוּ אַחֲרֵיהֶם, וְלֹא רָצוּ לְבֹא, עַד שֶׁכִּפְּלוּ לְהֵן שְׁכָרָן. שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִנָּה הָיוּ נוֹמְלִין, וְנִתְּנוּ לְהֵן עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע הָיוּ נוֹמְלִין, וְנִתְּנוּ לְהֵן אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה. אָמְרוּ לְהֵן: מִפְּנֵי מַה אֵין אַתֶּם רוֹצִין לְלַמֵּד? אָמְרוּ לְהֵן: מִסֹּרֶת הִיא בְּיַדְנוּ מֵאַבֹּתֵינוּ, שֶׁחֲבִית הָיָה עֲתִיד לִיְהָרֵב, שְׁלֹא יִלְמְדוּ אַחֲרַיִם וַיְהִיו עוֹשִׂין בֶּן לִפְנֵי עֲבֹדָה זָרָה שֶׁלְהֵן.

בְּדִבְרֵים הִלְלוּ מִזְכִּירִין אוֹתָן לְשִׁבְתָּהּ, שְׁלֹא יָצֵאת אִשָּׁה מִשָּׁל אֶחָד מֵהֵן מִבְּיוֹשְׁמַת מַעֲלָם. וְלֹא עוֹד: אֵלֶּא, כְּשֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֵן נוֹשֵׂא אִשָּׁה מִמְּקוֹם אַחֵר – הָיָה פּוֹסֵק עִמָּה עַל מְנַת שְׁלֹא תִתְּבַשֵּׂם, שְׁלֹא יְהִי אוֹמְרִים: מִמַּעֲשֵׂה פִיטוּם הִקְטַרְתָּ הֵן מִתְּבַשְׁמוֹת. לְקַיִים מַה שֶׁנֶּאֱמָר (בַּמִּדְבָּר ל"ב) **וְהִייתֶם נְקִיִּים מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל**. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: פַּעַם אַחַת הָיִיתִי עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם, וּמִצָּאתִי תִינּוֹק אֶחָד מִשָּׁל בֵּית אַבְטֵינָם. אָמַרְתִּי לוֹ בְּנִי, מֵאִיזוֹ מִשְׁפָּחָה אַתָּה? אָמַר לִי: מִמִּשְׁפַּחַת פְּלוּנִי. אָמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, אַבְתִּיךָ, לְפִי שֶׁנִּתְּכַוְּנוּ לְרִבּוֹת כְּבוֹדָן וְלִמְעַט כְּבוֹד שָׁמַיִם, לְפִיכֶךָ כְּבוֹדָם נִתְּמַעַט וּכְבוֹד

[דף כ"ב ע"ב]

שָׁמַיִם נִתְּרַבָּה.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: שָׁח לִי שְׁמַעוֹן בֶּן לֹזָנָא, מִלְּקַט הָיִיתִי עֹשִׂים אֲנִי וְתִינּוֹק אֶחָד מִשָּׁל בֵּית אַבְטֵינָם, וְרֵאִיתִי אוֹתוֹ שְׁכָכָה, וְרֵאִיתִי אוֹתוֹ שֶׁשָּׁח. אָמַרְתִּי לוֹ, בְּנִי, לָמָּה כְּבִיתָהּ? אָמַר לִי: עַל כְּבוֹד שֶׁל בֵּית אָבִי שֶׁנִּתְּמַעַט! וְלָמָּה שֶׁחֲקַתָּהּ? אָמַר לִי: עַל הַכְּבוֹד הַמְּתוֹקֵן לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד לְבֹא!

וּמַה רֵאִיתָ? מַעֲלָה עָשָׂן לְנִגְדִי? נוֹמִיתִי לוֹ: בְּנִי, הִרְאֵהוּ לִי! אָמַר לִי: רַבִּי, מִסֹּרֶת בְּיַדִּי מֵאַבֹּתִי, שְׁלֹא לְהִרְאוֹתוֹ לְבִירְיָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נֹרִי: פָּנַע בִּי זֶקֶן אֶחָד מִשָּׁל בֵּית אַבְטֵינָם, וּמְגִילַת סְפָרִים בְּיָדוֹ. אָמַר לִי: רַבִּי, לְשַׁעֲבֵר הָיוּ בֵּית אָבִי צְנוּעִין, וְהִיוּ

מוֹסְרִין אֶת הַמְּגִילָה הַזֹּאת אֵלָיו לְאֵלּוֹ. וְעִבְשִׁיו שְׂאִינָן בֵּית אָבִי נֶאֱמָרִים, הִיךְ אֶת הַמְּגִילָה וְהִזְחֵר בָּהּ. וּכְשֶׁבָאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, זָלְגוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת, וְאָמַר: מַעֲתָה אֵין אֲנִי רִשָּׁאִין לְהַזְכִּירָן לְנִנְאִי.

*

אַלְעָזָר עַל הַפְּרוֹכָת. שֶׁהָיָה מְמוֹנָה עַל אוֹרְגֵי פְרוֹכָת.

פְּנַחֵם הַמְּלָבִישׁ. שֶׁהָיָה מְלָבִישׁ בְּגָדֵי כְּהוֹנָה גְּדוּלָה.

מַעֲשֵׂה כְּכֹהֵן אֶחָד שֶׁהִלְבִּישׁ לְאִיסְטְרָמִיּוֹת אֶחָד, וְנָתַן לוֹ שְׁמוֹנֶה זְהוּבִים. וְאֵית דְּאָמְרִי: תְּרִי עֶשֶׂר יְהִב לִיהָ.

הלכה ב'

מתני' אין פותחין משבעה אמרפולין, ושלשה גזברין.

ואין עושין שררה על הצבור פחות משנים, חוץ מן אחיה שעל חלו מעיים, ואלעזר שעל הפרוכת, שאותן קיבלו רוב הציבור עליהן.

גמרא אין פותחין משלשה גזברין, ומשבעה אמרפולין.

תני: משני פתליקין.

הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב, לא, יג): **ויחיא אל ועזוהו ונחת** – גזברין. **ועשה אל וירימות ויוזבר** ו**אליאל ויסמכיהו ומחת ובגיהו** – אמרפולין. **פקידים מיד פנניהו ושמעני אחיו** – קתליקין. **במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהים** – המלך וכהן גדול.

כשהוא חותם – הניזבר חותם, ונותנו לאמרפול. אמרפל חותם, ונותנו לקתליקון. קתליקון חותם, ונותנו לכהן גדול. כהן גדול חותם, ונותנו למלך.

וכשהוא מתיר – המלך רואה חותמו ומתיר. כהן גדול רואה חותמו ומתיר. קתליקין רואה חותמו ומתיר. אמרפל רואה חותמו ומתיר. גיזבר רואה חותמו ומתיר.

*

אין עושין שררה על הציבור במקומו פחות משנים. רב נהמן בשם רבי מנא: על שם (שמות כח) **והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן.**

אמר רבי חמא בי רבי חנינא: מפסולת של לוחות העשירי משה. **הדא הוא דכתיב (שם לא) פסל לך שני לחת אבנים. פסל לך** – שתהא הפסולת שלך.

אמר רבי חנין: מהצב של אבנים טובות ומרגליות ברא לו תקדוש ברוך הוא מתוך אהלו, וממנו העשירי משה.

כתיב (שמות לג): **והביטו אחרי משה עד באו האהלה.** תרין אמוראי, חד אמר לגנאי, וחד אמר לשבת. מאן דאמר לגנאי, חמון שקין, חמון פרעין, חמון קופר, אכיל מן דיהודאי, ושתי מן דיהודאי, כל מדליה מן דיהודאי.

ומן דאמר לשבת, מחמי צדיקיא ומזפי טוביא דזכת למיחמי יתיה.

הלכה ג'

מתני' ארבעה חותמות היו במקדש, וכתוב עליהן: עגל, זכר, גדי, וחוטא.

בן עזאי אומר: המשה היה וארמית כתוב עליהן:

[דף כ"ג ע"א]

עגל, דבֶּר, גְּדִי, חוּטא דֵּל, וְחוּטא עשיר.

עגל – משמש עם נספי בקר גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות. גְּדִי – משמש עם נספי הצאן גדולים וקטנים, זכרים ונקיבות, חוץ משל אלים. אֵיל – משמש עם נספי אלים בלבד. חוּטא – משמש עם נספי שלש בהמות של מצורע.

מי שהוא מבקש נסכים – הולך לו אצל יוהנן שהוא ממונה על החותמות, ונותן לו מעות, ומקבל ממנו חותם. בֶּא לֹא אצל אחייה שהוא ממונה על הנסכים, ונותן לו חותם, ומקבל ממנו נסכים. וְלַעֲרַב בֶּאִין זה אצל זה, ואחיה מוציא את החותמות, ומקבל בנגדן מעות. אם פָּחַתוּ – פָּחַתוּ לוֹ וישלם יוהנן מביתו. ואם הותירו – הותירו להקדש, שיש הקדש על העליונה.

מי שאבד חותמו – ממתינין לו עד הערב. אם מוצאו לו בדי חותמו – נותנין לו. ואם לאו – לא היה נותנין לו. ושם היום כתוב עליהן מפני הרמאין.

גמרא וְלִבְנֵי עוֹזַי, "חוּטא דֵּל" לָמָּה? הֲיָה מְכִיָּא לֹגוּ עִמּוֹ. בְּרַם בְּרַבְּנָן מְכִיָּא גְּדִי.

*

נספי רחל כמה? מן מה דתנינן: גְּדִי מְשַׁמֵּשׁ נְסָפֵי צֹאן גְּדוּלִים וְקִטְנִים וְזָכָרִים וְנִקְיֹבוֹת, הֲדָא אָמְרַהּ: נְסָפֵי רַחֵל – בְּנְסָפֵי גְּדִי.

בְּתִיב (במדבר טו): **כָּכָה יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד, או לְאֵיל הָאֶחָד, או לְשֶׁה בַּבָּשִׂים או בַּעֲזִים.**

לשור האחד. למה נאמר? מגיד שלא חלק בין ניספי עגל לניספי שור. שהיה בדין, בן הצאן טעון נסכים, וכן הבקר טעון נסכים. אם מצאנו שחלק בין ניספי כבש לניספי איל,

לכך נחלוק בין ניספי עגל לניספי שור. תלמוד לומר: **כָּכָה יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד.** מגיד: שלא חלק בין ניספי עגל לניספי שור.

או לאיל. למה נאמר? שהיה בדין, אם מצאנו שחלק בין ניספי בן שנה לניספי בן שנתיים, לכך נחלוק בין נספי שנתיים לניספי שלש. תלמוד לומר: **או לאיל האחד.**

או לששה בבשבים. למה נאמר? שהיה בדין, אם מצאנו שחלק בין ניספי כבש לניספי איל לכך נחלוק בין ניספי כשבה לניספי רחל תלמוד לומר **או לששה בבשבים.**

מסכת נדרים פרק ראשון

א. האומר 'ימינה' - הרי זו שבועה.
'שמאלה' - הרי זו שבועה. 'בשם' - הרי זו שבועה. 'לשם' - הרי זה קרבן.

ב. 'כנדבת רשעים' - לא אמר כלום; שאין רשעים מתנדבין כנדבת כשרים. רבי יהודה אומר: נדר בנזיר, שחסידים הראשונים היו מתאזין להביא קרבן חטאת. ולפי שאין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, מה היו עושין? עומדין ומתנדבין נזירות למקום. רבי שמעון בן גמליאל אומר: 'כנדבת כשרין' - לא נדר בנזיר, שחסידים הראשונים לא היו מתנדבין נזירות, אלא הרוצה להביא עולה - מתנדב, ומביא שלמים, ומביא תודה. וארבעה מיני לחמים מתנדב ומביא. אכל בנזירות לא התנדבו, מפני שהן צריכין כפרה עליהן, שנאמר (במדבר ו, יא): 'וכפר עליו מאשר חטא על הנפש'.

ג. האומר: 'אני נודר' - הרי זה מתר. 'כבר הייתי נודר' - הרי זה אסור. 'קרבן, אם טועמו אני' - מתר. 'לא קרבן ולא טועמו אני' - אסור.

ד. רבן שמעון בן גמליאל אומר: האומר 'במוהי' - לא אמר כלום. ודאמר: 'מוהי מוהי' - הרי אלו כנוזין לשבועה.

ה. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: שנים שהיו נודרים זה כנגד זה, אמר אחד מהן לחברו: 'כפר זה קרבן אם טועמו אני'. אמר לו חברו: 'אינו קרבן אם טועמו אתה'. 'הריני נזיר אם אוכל כפר זו'. אמר לו חברו: 'איני נזיר אם תאכל' - כל שבטלו דבריו - אסור.

ו. רבי יהודה אומר: האומר 'בירושלים' - לא אמר כלום, עד שידר בדבר הקרב בירושלים. מודים חכמים לרבי יהודה, באומר: הא קרבן, והא עולה, והא מנחה, והא חטאת. 'תודה ושלמים שאיני אוכל לה' - שנמתר, שלא נדר אלא בחיי קרבן.

ז. 'ירושלים', 'לירושלים', 'כירושלים', 'היכל', 'להיכל', 'פהיכל'. 'מזבח', 'למזבח', 'כמזבח'. 'אימרא', 'לאימרא', 'כאימרא'. 'דירים', 'לדירים', 'כדירים'. 'עצים', 'לעצים', 'כעצים'. 'אישים', 'לאישים', 'כאישים'. 'בזיכין', 'לבזיכין', 'כבזיכין'. פלן שאכל לה - אסור. לא אוכל לה - מתר. 'חלין', 'החולין', 'כחלין'. בין 'שאכל לה' בין 'שלא אוכל לה' - מתר. לא חלין שאכל לה - אסור לחלין. לא אוכל לה, 'לא יאכל לה' - מתר. 'לקרבן לא אוכל לה'; רבי טרפון אומר. 'הרי עלי ככור'; רבי יעקב אומר, ורבי יהודה מתיר. 'הרי הוא עלי' - אף על פי שלא הזכיר קרבן - הרי זה נדר. 'הרי את עלי כבשר אמי', 'כבשר אחותי', 'כערה', 'וככלאי הכרם' - מתר, שלא הקדיש כלום.

ח. הנודר בתורה - לא אמר כלום. 'במה שכתוב בה' - אסור. 'אסור בתורה ובמה שכתוב בה' - אסור.

ט. איזה הוא 'אסור' האמור בתורה? האומר: 'הרי עלי שלא לאכול בשר', 'שלא אשתה יין', 'כיום שמת בו רבו', 'כיום שנהרג גדליה בן אחיקם', 'כיום שראיתי ירושלים בחרבנה' - אסור.

י. חמר בנדרים מבשבעות, שהנדרים נוהגין ברשות ובמצוה, מה שאין כן בשבעות. חמר בשבעות מבנדרים, שהשבעות נוהגת בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש, מה שאין כן בנדרים. בנדרים כיצד? אמר: 'קונם ספה שאיני עושה', 'לולב שאיני נוטל', 'תפלין שאיני נוטן' - אסור בנדרים ומתר בשבעות. כיצד? אמר: 'קונם שאני ישן', שאני מדבר, שאיני מהלך' - אסור בשבעות ומתר בנדרים. 'קונם פי מדבר עמך, ידי עושה עמך, רגלי מהלכת עמך' - אסור בנדרים ואסור בשבעות.

יא. סתם נדרים להחמיר, מה ראיתה לדור? אומר: איני יודע, אלא שראיתי חברי שהיו

עובדי כוכבים אלא הערלים, שנאמר (יחזקאל לב): "כלם ערלים" וגו'. רבי אומר: גדולה מילה, שכל מצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם, עד שמל, שנאמר (בראשית יז): "התהלך לפני והיה תמים". דבר אחר: גדולה מילה, שאמלא היא, לא נתקיימו שמם וארץ, שנאמר (ירמיהו לג): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי".

נודרין כף - אסור. מי שנדר ועבר על נדרו - אין נשאלין לו, עד שינהג אסור כימים שנהג בהן התר; דברי רבי מאיר. אמר רבי יוסי: כמה דברים אמורים? בזמן שנדרו לזמן מרבה, אבל בזמן שנדרו לזמן מועט - דיו שלשים יום. רבי יהודה אומר: סתם תרומה ביהודה - אסורה. רבי אלעזר בן רבי צדוק אומר: סתם חרמין - בגליל - אסורין, וביהודה - מתרין.

מסכת נדרים פרק שני

בא רבי אלעזר בן יעקב אומר: הרוצה להדיר את חברו שיאכל אצלו, והלה נדר שלא יאכל אצלו, אף על פי ששניהם נודרין, זה נגד זה - הרי אלו נדרי זרוזין.

בב נדרי הבאי. אמר: 'קונם אם לא נמנית על פסח שאליה שלו שוקלת עשרים ליטרין', אם לא שתיית יין שלוגו יפה דינר זהב, אם לא ראיתי נחש שעביו כקורת בית הבד, כשם שנדרי הבאי מתרות, כך שבועות הבאי מתרות.

בג תולין להרגין, לחרמין, למוכסין, לתרומה ולכותי, ולבית המלך, ואין תולין להן לישראל.

בד הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו, טלית זו קרבן עד שתשרף, פרה זו קרבן עד שתשחט - כיון שנקצצו, וכיון שגשרפה, וכיון שגשחטה - יוצא לחלין.

בה הנודר מישראל - אסור בגרים. מן הגרים - מתר בישראל. הנודר מישראל - אסור בכהנים ובלוים. מכהנים ולוים - מתר בישראל. הנודר מן הכהנים - מתר בלוים. מן הלוים - מתר בכהנים. מאוכלי השום; רבי יהודה אסר אף בכותים, שישראל נהנין לו. לוקח ביתר ומוכר בפחות, רבי יוסי אומר: אין שומעין לו.

בו אינו אומר (שופטים יד): "כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים", עובדי כוכבים מגלי עריות שופכי דמים לא נאמר, אלא הערלים. וכן מציינו שלא נתחתם גזר דין של

בז אין בין המודר הנאה מחברו סתם למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המודר הנאה מחברו ומת - מביא לו ארון ותכריכין, חלילין ומקוננות, שאין הנאה למתים. מעדות - עדות ממון ועדות נפשות. חולה - נכנס לבקרו. היה לו חולה - אינו נכנס ומבקרו, ושואל בשלומו. היה כהן - זורק עליו דם חטאתו ודם אשמו מפני דרכי שלום, ורוחץ עמו במרחץ, וישן עמו במטטה. רבי יהודה אומר: על הקטנה בימות החמה ועל הגדולה בימות הגשמים, רוחץ עמו באמבטי גדולה ומזיע עמו במרחץ קטנה.

בח המודר הנאה מחברו בפני שביעית - לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנטיעות. בשביעית - יורד לתוך שדהו ואוכל מן הנטיעות.

בט דבר זה הקדש, ואכלה, בין הוא בין חברו - הרי זה מעל, לפיכך יש לה פדיון. אם אמר: 'הרי הוא עלי', ואכלה - מעל בטובת הנאתו. אכלה אחר - הרי זה לא מעל, לפיכך אין לה פדיון; דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: זה לא מעל, והלה נוטל ואוכל. רבי יוסי אומר: שנדרו קדם להפקרו.

בי כשם ששניהם אסורים לדור בחצר, כך שניהם אסורין לדור במבוי. כשם ששניהם אסורין לגדל תרנגולין, כך שניהם אסורין לגדל בהמה דקה.

ב,יֵא הָיָה אֶחָד מֵהֵן רְאוּי לְהִדִּיר אֲחֵרִים הִנָּאָה עַל חִלְקוֹ - כּוֹפִין אֶת הַרְגִּיל לְמַכּוּר אֶת חִלְקוֹ. רְחֹבָה שְׁדָרְךָ הֶרְבִּים מִפְּסָקְתָּהּ - הָרִי הוּא שֶׁל עוֹלֵי בְּכַל, אֵין דָּרְךָ הֶרְבִּים מִפְּסָקְתָּהּ - הָרִי הוּא שֶׁל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר.

ב,יֵב הַמּוֹדֵר הִנָּאָה מֵעִירוֹ אוּ מִבְּנֵי עִירוֹ, וְכֹא אַחַר וַיֵּשֶׁב שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - מִתָּר בּוֹ. מִיּוֹשְׁבֵי עִירוֹ וְכֹא אַחַר וַיֵּשֶׁב שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - אָסוּר בּוֹ. הַמּוֹדֵר הִנָּאָה מִחִבְרוֹ בְּפָנָיו - אֵין נִשְׁאֲלִין לוֹ אֶלָּא בְּפָנָיו, שְׁלֹא בְּפָנָיו - נִשְׁאֲלִין לוֹ בְּפָנָיו וְלֹא בְּפָנָיו.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

ג,א הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַשִּׁיל - אָסוּר בְּצִלֵּי וּבִשְׁלֵקוֹת וּבִמְבַשֵּׁל וְאָסוּר בְּאִמְרוֹת רְכוּת, מִפְּנֵי שֶׁהַחֹלִים אוֹכְלִין בָּהֶן פֶּתֶן.

ג,ב הַנּוֹדֵר מִן הַיּוֹרֵד לְקַדְרָה - מִתָּר בְּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס. בְּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס - אָסוּר בְּיּוֹרֵד לְקַדְרָה. מִן הַנִּעְשִׂין בְּקַדְרָה - מִתָּר בְּנִעְשִׂין בְּאֶלְפֶס. מִן הַנִּעְשִׂין בְּאֶלְפֶס - מִתָּר בְּנִעְשִׂין בְּקַדְרָה. מִן הַיּוֹרֵד לְתַנּוּר - אֵין אָסוּר אֶלָּא מִן הַפֶּת בְּלֶבֶד. מִן הַנִּעְשִׂין בְּתַנּוּר - אָסוּר בְּכָל הַנִּעְשִׂין בְּתַנּוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּיָם - מִתָּר בְּגִבְיָהּ. מִן הַגִּבְיָהּ - מִתָּר בְּקֵיָם. הַנּוֹדֵר מִן הַרְטֹב - מִתָּר בְּקִיפָה. מִן הַקִּיפָה - מִתָּר בְּרֹטֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'קוֹנֵם בְּשֹׁר שְׂאֲנֵי טוֹעֵם' - אָסוּר בּוֹ בְּרֹטֵבוֹ וּבְקִיפָה. 'מִן הַשְּׂמֵן' - מִתָּר בְּשֵׁמֶן שְׂמֵשְׂמִין. וּמִקּוֹם שְׂמֵסְתַּפְקִין בְּשֵׁמֶן שְׂמֵשְׂמִין - אָסוּר אִף בְּשֵׁמֶן שְׂמֵשְׂמִין.

ג,ג רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה אוֹמֵר: כָּל שֵׁשׁ תּוֹלְדָתוֹ קְרוּיָה עָלָיו וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ - אָסוּר כִּיּוֹצֵא בּוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - אָסוּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֶת שְׁדָרְכוֹ לְאָכּוֹל וְדָרְךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל, וְנִדֵּר הַיִּמְנוּ - מִתָּר בְּיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - מִתָּר בּוֹ. אֶת שְׂאֵין דָּרְכוֹ לְאָכּוֹל, אֶבֶל דָּרְךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג,ד הַנּוֹדֵר מִן הַצֶּמֶר - מִתָּר בַּפֶּשֶׁתָּן. מִן הַפֶּשֶׁתָּן - מִתָּר בַּצֶּמֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֶת שְׁדָרְכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, וְדָרְךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנִדֵּר הַיִּמְנוּ - אָסוּר בְּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - אָסוּר בּוֹ. אֶת שְׁדָרְכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת וְאֵין דָּרְךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת, וְנִדֵּר הַיִּמְנוּ - מִתָּר בְּיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוּ - מִתָּר בּוֹ. אֶת שְׂאֵין דָּרְכוֹ לְהִתְכַּסּוֹת, אֶבֶל דָּרְךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהִתְכַּסּוֹת וְנִדֵּר מִמֶּנּוּ - לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בְּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג,ה הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר - אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר. אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבִרְגָלִים וּבִקְרָבִים וּבִקְנָה בְּעוֹפוֹת, וּמִתָּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וּחֲגָבִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר, וּמִתָּר בְּרֹאשׁ וּבִרְגָלִים וּבִקְרָבִים, וּבִקְנָה, וּבְעוֹפוֹת, וּמִתָּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וּחֲגָבִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: קְרָבִין לֹא בֶּשֶׂר וְאֶכְלִיּוֹן לֹא אֵינֶשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קוֹנֵם דָּג שְׂאֲנֵי טוֹעֵם אָסוּר בְּגוֹדְלִים וּמִתָּר בְּקַטְנִים, דְּגִים שְׂאֲנֵי טוֹעֵם - אָסוּר בְּגוֹדְלִים וְאָסוּר בְּקַטְנִים.

ג,ו הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק בְּשִׁבְעֵיט - אָסוּר בְּיִרְקוֹת שְׂדֵה. מִן הַדְּלוּעִין - אֵין אָסוּר אֶלָּא דְלַעַת יְוֹנִית בְּלֶבֶד. מִן הַכְּרוּב - אָסוּר בְּאֶסְפְּרָגִים. מִן הָאֶסְפְּרָגִים - מִתָּר בְּכְרוּב. מִן הַכְּרִישִׁין, מְקוֹם שְׁקוֹרִין לְקַפְלוֹטוֹת כְּרִישִׁין - אָסוּר בְּקַפְלוֹטוֹת. מִן הַקַּפְלוֹטוֹת - מִתָּר בְּכְרִישִׁין. מִן הַבְּצָלִים - אָסוּר בְּכִנֵּי בְּצָלִין. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִבְּנֵי בְּצָלִים - מִתָּר בְּבְצָלִים. מִן הָעֵדְשִׁים - אָסוּר בְּאֶשְׁשִׁים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִן הָאֶשְׁשִׁים - מִתָּר בְּעֵדְשִׁים. מִן הַשּׁוּם - אָסוּר בְּמַקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר בְּמַקְפָּה. בְּמַקְפָּה - מִתָּר בְּשׁוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנֵם גְּרִיס שְׂאֲנֵי טוֹעֵם - מִתָּר בְּחִיין וְאָסוּר בְּמִבְּשָׁלִים. חֹטֵה שְׂאֲנֵי טוֹעֵם - מִתָּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת. חֹטֵן שְׂאֲנֵי טוֹעֵם - אָסוּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת.

מסכת נדרים פרק רביעי

ד, א הנודר מפרות השנה – אסור בכל פרות השנה, ומתיר בגדיים ובטלאים, ובחלב, ובגוזלות. אם אמר: "גדולי שנה שאני טועם" – אסור בכלן. הנודר מן הקיץ – אינו אסור אלא מן התאנה בלבד. רבי שמעון בן גמליאל אומר: ענבים בכלל תאנים. הנודר מן התאנים – אסור בקשואין ובדלועין ובמלפפונות, ומתיר בפרות האילן. הנודר מן התירוש – אסור בכל מיני מתיקה, ומתיר ביין. הנודר מן התבלין – אסור בחיין ומתיר במבשלין. אם אמר: "הרי הן על פי והרי הן עלי" – אסור בהן, בין חיין בין מבשלין.

ד, ב הנודר מן הפת – אינו אסור אלא בפת הבא מחמשת המינין בלבד. הנודר מן הדגן אסור אף בפול המצרי יבש ומתיר בלח ומתיר בארז ובחליקה ובטרגיס ובטיסני. הנודר מן הכסות אסור בפנדא, ובפסקיאי, ובסקורטיאי, ובקטבלא, ואנפילאי, ובמפליאי, ובמכנסים וכובע. ומתיר בשק וביריעה ובחמילה.

ד, ג כיצד? אמר רבי יהודה: הכל לפי הנודר. היה לבוש צמר והצר, ואמר: "קונם צמר עולה עלי" – אסור ללבש ומתיר לטעון. היה טעון פשתן והזיע, ואמר: "קונם פשתן עולה עלי" – מתיר ללבש ואסור לטעון.

ד, ד "קונם כפר זה שאני טועם אם אלה למקום פלוני למחר", אם אכל – הרי הוא לא ילה. אם הלך – הרי הוא ב"לא יחל דברו", אף נדרים שאמרנו מתרין, מנין שלא יהא אדם נודר בהן על מנת לבטלן? תלמוד לומר (במדבר ל): "לא יחל דברו" – שלא יעשה דבריו חלין. דבר אחר: "לא יחל דברו" – אפלו חכם אין מפר נדרו לעצמו.

ד, ה אמר לו: "השאילני קרדמך!" אמר: "קרדם שאני קוני קונם". "נכסים עלי אם יש לי קרדם" – בידוע שאין לו קרדם. הנודר עד הקיץ בגליל ויורד לעמקים, אף על פי שהגיע הקיץ בעמקים – אסור עד שיגיע הקיץ בגליל.

ד, ו אמר רבי יוסי: בראשונה היו אומרים – 'המודר הנאה מחברו סתם עד הפסח אסור עד שחייטת הפסח'. משחרב בית המקדש אמרו: 'כל היום כלו אסור! זה הכלל: כל שזמנו קבוע, ואמר 'עד לפני' – רבי מאיר אומר: אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר: אסור עד שיצא, עד שיפסקו גשמים, עד לילי יום טוב הראשון של פסח, עד שיעקרו סכות – אסור עד לילי יום טוב אחרון של חג. עד אדר הראשון, אם היתה שנה מעברת – נותנין לו עד אדר שני (בספר אחר: אסור עד אדר שני).

ד, ז האומר לחברו: 'קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונטל לבניך כור אחד חטים ושתי חבית של יין וארעו אנס או משתה או גשמים – מתיר. ואם לאו – לעולם אסור עד שיפר את נדרו על פי חכם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, יאמר לו: 'כלום אמרת אלא מפני כבודי? זהו כבודי!' וכן האומר לחברו: "קונם שאי אתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבני כור אחד של חטים ושתי חביות של יין".

ד, ח היה מסרב בחברו שיאכל אצלו בתוך המשתה, ואמר: "קונם לבייתך שאני נכנס" – בתוך המשתה אסור. לאחר המשתה – מתיר. רבי יהודה אומר: היה מסרב בחברו בתוך הרגל שיאכל אצלו, ואמר: קונם לבייתך שאני נכנס, בתוך הרגל – אסור.

³ אם קניתי קרדום – יהא קרדום זה אסור עלי

בקונם.

¹ אבנט חלול שהוגרים בו.

² הגר"א גרים והצנה – היינו שהיה לו קר

ובפנים לא תקנו כי לא מובן איך לתקן.

לפלוני, וְשָׁהָה כְּדֵי דְבוּר וְחִזַּר וְאָמַר: 'לפלוני' – אָסוּר בְּרֵאשׁוֹן וּמִתָּר בְּשֵׁנִי. כַּמָּה הוּא כְּדֵי דְבוּר? כְּדֵי שְׁאֵלַת שְׁלוֹם, הָרַב לְתַלְמִיד.

ה'ד' קוֹנֵם שְׁאֵנִי נִהְנֶה לְפָלוֹנִי, וְעוֹד לְפָלוֹנִי וּפְלוֹנִי, 'קוֹנֵם שְׁאֵנִי נִהְנֶה לוֹ' – הָרִי אֵלוֹ שְׁנֵי נְדָרִים. הֵתֵר הֵרֵאשׁוֹן – הֵתֵר הַשְּׁנִי. לֹא הֵתֵר הֵרֵאשׁוֹן – לֹא הֵתֵר הַשְּׁנִי. קוֹנֵם שְׁאֵנִי נִהְנֶה לְפָלוֹנִי וְלְכָל מִי שֶׁנִּשְׁאָלִין לוֹ עָלָיו – נִשְׁאָלִין לוֹ עַל הֵרֵאשׁוֹן, וְחִזְרִין וְנִשְׁאָלִין לוֹ עַל הַשְּׁנִי.

ה,ה' נִתְכַּוֵּן לְדוֹר בְּעוֹלָה וְנִדַּר בְּנִזִּיר, בְּקָרְבָן וְנִדַּר בְּשַׁבּוּעָה – מִתָּר. בְּעוֹלָה וְנִדַּר בְּקָרְבָן, בְּחֵרֶם וְנִדַּר בְּנִזִּיר, בְּקָרְבָן וְנִדַּר בְּשַׁבּוּעָה – פּוֹתְחִין לוֹ פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלֶם. אִם אָמַר: 'נְדַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ בְּאִיזָה מִשְׁנֵיהֶם נְדַרְתִּי' – פּוֹתְחִין פֶּתַח אֶחָד עַל כָּלֶן.

ה,ו' הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר – נִשְׁאָל לְחֶכֶם שְׁבַעִיר, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצָמוֹ. מִיִּשְׂרָאֵל – נִשְׁאָל לְחֶכֶם שְׁבִיִּשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא נִשְׁאָל עַל פִּי עֲצָמוֹ. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר: פּוֹתְחִין לוֹ פֶּתַח לְאִדָּם בְּכַבּוּד עֲצָמוֹ וּבְכַבּוּד בְּנָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: זְכִיתָה בָּהּ וּבְכָלִים שְׁעָלֶיהָ. כִּשְׁמַת מַה הָיוּ אוֹמְרִים לְפָנָיו בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל? "עַל רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּכִינָה הַמְּלִיכִים שְׁנֵי עַם עַדִּי, גַּם הַמַּעֲלָה עַדִּי זָהָב עַל לְבוּשָׁכֶן".

מסכת נדרים פרק שישי

א. הַפֶּרֶת נְדָרִים כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמוּעוֹן אָמְרוּ: הַפֶּרֶת נְדָרִים מֵעַת לַעַת. כִּיצַד? הָיוּ עַל אֲשֶׁתוֹ חֲמֵשָׁה נְדָרִים, אוֹ שֶׁהָיוּ לוֹ חֲמֵשׁ נָשִׁים, וְנִדְּרוּ בָלָן, וְאָמַר: בָּלָן מִפְּרִין, מוֹפֵר לֵךְ נִדַּר זֶה – לֹא הוֹפֵר אֶלָּא נִדַּר זֶה, וְלֹא הִפֵּר אֶלָּא לָהּ לְבַד. 'מַה רְאִית שְׁתִּדּוּרִי', אִי אֶפְשִׁי שְׁתִּדּוּרִי, 'אֵין זֶה נִדַּר' – לֹא אָמַר כָּלוּם. 'מוֹפֵר', 'מְבַטֵּל זֶה' – הָרִי זֶה בְּטֵל. 'קִים לִיךְ', 'יָפֵה עֲשִׂית', 'אָף אֲנִי כְּמוֹתְךָ', אִם לֹא נְדַרְתָּ מִדִּירְךָ אֲנִי' – אֵין יָכוֹל לְהִפֵּר.

לְאַחַר הַרְגֵל – מִתָּר. הִיָּה מְסַרְב בְּחִבְרוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ בְּמִשְׁתָּהּ, וְאָמַר: קוֹנֵם בֵּיתְךָ שְׁאֵנִי נִכְנֵס – תוֹךְ הַמִּשְׁתָּה אָסוּר. לְאַחַר הַמִּשְׁתָּה – מִתָּר. אָמַר: "קוֹנֵם לְבֵיתְךָ שְׁאֵנִי נִכְנֵס, וְטַפְתָּ צוֹנֵן שְׁאֵנִי טוֹעֵם לָךְ" – מִתָּר לְכַנֵּס וְלְרוֹחֵץ עִמּוֹ בְּצוֹנֵן, וְאָסוּר לְאָכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת.

מסכת נדרים פרק חמישי

ה,א' הַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת מִן הָעֲלִיָּה, וְקִדְּם לְנִדְרוֹ נוֹדֵעַ שְׁנִפְלוֹ לוֹ בִירוּשָׁה, אוֹ שְׁנִתְּנוּ לוֹ בְּמִתְּנָהּ, וְאָמַר: "אֵילוֹ הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׁכֵן לֹא הֵייתִי נוֹדֵר" – הָרִי זֶה מִתָּר.

מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהִדִּיר אֶת אֲשֶׁתוֹ שְׁלֹא לְעָלוֹת לִירוּשָׁלַיִם, וּבָאָת וְהָעֲבִירוּהָ עַל נְדָרוֹ, וְעָלְתָהּ וּבָאָת וְשְׁאָלָה אֶת רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹ: "אֵילוֹ הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׁמִבְטָלְתָּ אֶת דְּבָרֶיךָ שְׁלֹא בְּפָנֶיךָ, מִדִּירָה הֵייתִי?" אָמַר לוֹ: "לֹא!" וְהִתִּירוֹ רַבִּי יוֹסִי.

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ – "אֵלוֹ אֶחָד הָיָה מְפִיֶסְךָ, הֵייתִי נוֹדֵר? אִם אָמַר: 'לֹאוֹ' – הָרִי זֶה מִתָּר. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ – "אֵילוֹ חֵס הֵייתִי לְבֹזֵה, הֵייתִי נוֹדֵר?" אָמַר לוֹ: 'לֹאוֹ' – הָרִי זֶה מִתָּר.

ה,ב' רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: יֵשׁ נִדַּר שֶׁמְקַצְתּוֹ מִתָּר וּמְקַצְתּוֹ אָסוּר. כִּיצַד? נִדַּר מִן הַפְּלִכְלָה שֶׁהָיָה בְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, אָמַר, אֵילוֹ הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׁבָנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָהּ, לֹא הֵייתִי נוֹדֵר אֶלָּא לְשֶׁאֵר כְּלִפְלָה – הֵתֵר בְּבָנוֹת שְׁבַע וּבִשְׁאֵר הַפְּלִכְלָה אָסוּר. נִדַּר מִן הַבְּצִלִּים וְאָמַר: אֵילוֹ הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁהַכּוֹפְרִי יָפֵה לְלֵב לֹא הֵייתִי נוֹדֵר אֶלָּא מִשְׁאֵר בְּצִלִּים – הֵתֵר בְּכּוֹפְרִי, וְשְׁאֵר בְּצִלִּים – אָסוּר. עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָה וְלָמַד: שֶׁהַנִּדַּר שֶׁהִתֵּר מְקַצְתּוֹ – הֵתֵר כָּלוֹ.

ה,ג' כִּיצַד? אָמַר: 'קוֹנֵם שְׁאֵינוֹ נִהְנֶה לְכָלֶם וְהֵתֵר אֶחָד מֵהֶן' – הִתְרוּ בָלָן. 'שְׁאֵנִי נִהְנֶה לְזֶה וְלְזֶה' וְהֵתֵר הָאֲמַצְעִי – הִימְנוּ וְלִמְטָה מִתָּר הִימְנוּ וְלִמְעָלָה אָסוּר. 'קוֹנֵם שְׁאֵנִי נִהְנֶה

ב. אימתי אמרו: 'מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? בזמן שלא שמע, או ששמע והפר, או ששמע ושתק. שמע והפר ומת בו ביום, אכל שמע ושתק, שמע וקיים ומת ביום של אחריו - אין יכול להפר. שמע בעלה ולא הפר לה, ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל, זה הוא שאמרו: 'מת הבעל - נתרוקנה רשות לאב'. שמע אביה ולא הפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב, זה הוא שאמרו: 'מת האב - לא נתרוקנה רשות לבעל'.

ג. שמע בעלה והפר לה, ולא הספיק אביה לשמוע עד שמת - הרי זו אסורה, שאין הבעל מפר אלא בשתפות האב. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה לאחר - יחזר האב ויפר חלקו של בעלה. אמר רבי נתן: הרי הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר.

ד. נצרה המאורסה - אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה. שמע האב והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, אפלו לעשרה - זהו שאמרו: 'אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה'. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, יחזר הבעל השני ויפר חלקו של ראשון. אמר רבי נתן: הן הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר. במה דברים אמורים? בזמן שגרשה בו ביום, והחזירה בו ביום, או גרשה בו ביום ונתארסה לאחר, אבל אם בגרה ונשאת, או ששהתה שנים עשר חדש - אין יכול להפר.

ה. שומרת יבם, בין יבם אחד בין שני יבמין. רבי אליעזר אומר: יפר. רבי יהושע אומר: לא אחד ולא לשנים. רבי יעקב אומר: לא אחד ולא לשנים. אמר רבי אליעזר: ומה אם אשה, שאין לי בה חלק עד שלא באת

לרשותו, משבאת לרשותו - אינו דין שנגמרה לו? אמר לו רבי עקיבה: לא! אם אמרת באשה שאין לו בה חלק, שכשם שאין לי בה חלק, כך אין לאחרים בה חלק, תאמר באשה שאין לו בה חלק עד שלא באת לרשותו? ומשבאת לרשותו נגמרה לו, שכשם שיש לו בה חלק, כך יש לאחרים בה חלק. אמר לו רבי יהושע: עקיבה, דבריך בין שני יבמין, מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו: כשם שלא חלקת לנו בין יבם אחד לבין שני יבמין, בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר, כך בנדריים ובשבועות לא תחלק. אמר לו: 'אבל, אלו היית בימי רבי אלעזר בן ערף והשבת תשובה זו'.

ו. אמר לו רבי אליעזר: מקנה יוכיח, שמעלה את הטמאים מטמאתן ואינו מציל הטהורין מלטמא. חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר: ומה אם במקום שאין מפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מפר נדרי עצמו עד שלא ידור, מקום שמפר נדרי אשתו משנדרה אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור. אמרו לו: ומה למפר נדרי עצמו עד שלא ידור, שאם רצה להקים מקים, יפר, נדרי אשתו עד שלא תדור שאם רצה להקים אינו יכול. דבר אחר (במדבר ל'): 'אישה יקימנו ואישה יפרנו' - את שבא לכלל 'הקם' בא לכלל 'הפר', לא בא לכלל 'הקם' לא בא לכלל 'הפר'.

ז. שור זה הקדש לכשאקחנו, 'בית זה הקדש לכשאקחנו', תנו גט לאשתי לכשאקדשנה' - לא אמר כלום. שור זה מכור לה לכשאקחנו, 'בית זה מכור לה לכשאקחנה' - לא אמר כלום. שור שארש מאבא מכור לה, 'מה שתעלה מצודתי מכור לה' - לא אמר כלום, 'מה שארש

⁵ בנפח הגר"א: אמר: בן עזאי, חבל עליך בן עזאי שלא שמשת את רבי עקיבה.

⁴ בלומר, אפלו היית בימי רבי אלעזר בן ערף שהיה מעין המתגבר - היית משיב תשובה זו.

מאבא היום, 'מה שתעלה מצודתי היום מכור לך' - דבריו קימינו.

מסכת נדרים פרק שביעי

א. כל דבר שיש בו ענוי נפש בין בינו לבנינה או בינה לבין אחרים - יפר, דבר שאין בו ענוי נפש - בינו לבנינה יפר, בינה לבין אחרים - לא יפר, כיצד? אמרה: קונם שאני עושה לפי אבא, לפי אביך, לפי אחי, לפי אחיך, שאני מטילה תבן ומים לבקרך - אין יכול להפר מפני שבינה לבין אחרים, שלא אכחול ושלא אפרכס ושלא אתקשט, ושלא אשמש לך מטתי - הרי זה יפר מפני שבינו לבנינה.

ב. שלא אציע לך מפה, ושלא אדיח לך רגליך, ושלא אמוג לך את הכוס - אין צריך להפר, כופה אותה על כרחה, רבן גמליאל אומר: יפר, משום שנאמר (במדבר ל'): "לא יחל דברו".

ג. נדרה שלא תטעם אחד מכל המינין, בין מאכל רע בין מאכל יפה, אפלו לא טעמה אותו המין מימיה - יפר. אמרה: קונם פלפלין שאיני טועמת, גלוסקין שאיני טועמת, אפלו לא היה לה אותו המין מימיה - יפר. אמרה קונם פרות ארץ ישראל עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. אם לאו - יביא לה משאר ארצות. אמרה: קונם פרות הפרכיא זו עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. אם לאו - יביא לה מהפרכיא אחרת. אמרה: קונם פרות מדינה זו עלי, אם יש לו בהן חלק - יפר. ואם לאו - יביא לה ממדינה אחרת.

ד. אמרה: קונם פרות חנוני זו עלי, אם יש שם חנות אחרת - לא יפר. ואם לאו - יפר. רבי יוסי אומר: אפלו היה שם מאה חניות, הואיל ולא היתה פונסתו אלא הימנה - הרי זה יפר, מפני שבינו לבנינה.

ה. קונם שאני נהנה לבריות - אין יכול להפר. יכולה להנות בלקט בשכחה ובפאה ובמעשר עני.

ו. נדרה אשתו והפר לה, וסבור נדרה בתו נדרה בתו והפר לה, וסבור אשתו נדרה - הרי זה יקים. ואם רצה - מפר. נדרה אשתו וקים לה, וסבור בתו נדרה, נדרה בתו וקים לה, וסבור אשתו נדרה - הרי זה יפר. ואם רצה להקים - מקים.

ז. נדרה מן התאנים וענבים. הפר לתאנים - יחזר ויפר לענבים. לענבים - יחזר ויפר לתאנים. לא הפר לתאנים והפר לענבים - אסורה לאכול בתאנים וענבים. הפר לענבים ולא הפר לתאנים - אסורה לאכול בענבים ותאנים. הפר לתאנים וחשכה, אסורה לאכול תאנים וענבים. הפר לענבים וחשכה - אסורה לאכול ענבים ותאנים. אמרה: קונם תאנים שאני טועמת ועוד ענבים שאני טועמת - הרי אלו שני נדרים, מפר איזה מהן שירצה ומקים איזה מהן שירצה, שנאמר (במדבר ל'): "אישה יקימנו ואישה יפרנו" - אישה יקימנו לזו ואישה יפרנו לזו.

ז, חמר ב'הקם' שאין ב'הפר' וב'הפר' שאין ב'הקם', שהשתיקה מקימת ואין שתיקה מבטלת. האיש מקים בלבד ואין האשה מבטלת בלבה. יש ב'הקם' שאין ב'הפר' ויש ב'הפר' שאין ב'הקם', משהקם - אין יכול להפר ומשהפר - אין יכול להקם.

ז, ט. אשת איש שאמרה: 'הריני נזירה לכשאתגרש. רבי ישמעאל אומר: לא יפר. רבי עקיבה אומר: יפר. אלמנה שאמרה: 'הריני נזירה לכשאנשא; רבי ישמעאל אומר: יפר. רבי עקיבה אומר: לא יפר, שרבי ישמעאל אומר (במדבר ל'): "ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה" - עד שיהא אסור נזיר בשעה שהיא אלמנה וגרושה. ורבי עקיבה אומר: "אשר אסרה על נפשה יקום עליה" - עד שיהא אסור שעה שאסרה על נפשה. קונם שאני עושה לפיך שנהנה, לאבא ולאביך, רבן גמליאל אומר: יפר. וחכמים אומרים: לא יפר. נטולה היא מן היהודים (אם)

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפֶתָא

מְשַׁמֵּשׁתְּךָ אָנִי' – יִפְרֵ חֶלְקוֹ וּמְשַׁמֵּשׁתּוֹ. רַבִּי
נִתֵּן אֹמֵר: לֹא יִפְרֵ. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: יִפְרֵ.

<p>20</p> <p>ראשון Sunday</p> <p>זמן מוצי"ט 8:08 Yom Tov Ends</p>	<p>ב</p> <p>2</p>		<p>ב' דראש השנה תשפ"א 2nd Day Rosh Hashana</p> <p>עלות השחר _____ 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:09 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 שקיעה _____ 6:55 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:08 בבלי: ערובין מב • ירושלמי: שקלים טז • תוספתא: נדרים א נ"ך: משלי כא-כב • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים יא</p>
<p>21</p> <p>שני Monday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>		<p>צום גדלי Fast of Gedalia</p> <p>עלות השחר _____ 5:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:09 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 שקיעה _____ 6:53 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:06 בבלי: ערובין מג • ירושלמי: שקלים יז • תוספתא: נדרים ב נ"ך: משלי כג-כד • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים יב</p>
<p>22</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>		<p>עלות השחר _____ 5:32 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 שקיעה _____ 6:52 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:05 בבלי: ערובין מד • ירושלמי: שקלים יח • תוספתא: נדרים ג נ"ך: משלי כה-כו • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים יג</p>
<p>23</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ה</p> <p>5</p>		<p>עלות השחר _____ 5:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 שקיעה _____ 6:50 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:03 בבלי: ערובין מה • ירושלמי: שקלים טז • תוספתא: נדרים ד נ"ך: משלי כז-כח • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים יד</p>
<p>24</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ו</p> <p>6</p>		<p>עלות השחר _____ 5:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:46 שקיעה _____ 6:48 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:01 בבלי: ערובין מו • ירושלמי: שקלים כ • תוספתא: נדרים ה נ"ך: משלי כט-ל • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים טו</p>
<p>25</p> <p>ששי Friday</p> <p>הדלקת הנרות 6:30 Candle Lighting</p>	<p>ז</p> <p>7</p>		<p>עלות השחר _____ 5:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 שקיעה _____ 6:47 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:00 בבלי: ערובין מז • ירושלמי: שקלים כא • תוספתא: נדרים ו נ"ך: משלי לא - איוב א • רמב"ם: תפילין ומזוזה וספר תורה א</p>
<p>26</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>זמן מוצש"ק 7:58 Shabbos Ends</p>	<p>ח</p> <p>8</p>		<p>האזינו, שבת שובה Shabbos Shuvah</p> <p>עלות השחר _____ 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:11 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:47 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:47 שקיעה _____ 6:45 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:58 בבלי: ערובין מח • ירושלמי: שקלים כב • תוספתא: נדרים ז נ"ך: איוב ב-ג • רמב"ם: תפילין ומזוזה וספר תורה ב</p>

ווער עס טוט אן עבירה און ער האט חרטה אויף דעם, איז מען אים מוזיל אויף אלע זיינע עבירות.

(ספר המדות אות תשובה חלק א', סימן כ"ו)